

skg
refashioning

skg
refashioning

αναδιπλώσεις μόδας σε διατηρητέο κέλυφος
στην περιοχή Βαλαωρίτου

Περίληψη

Η περιοχή Βαλαωρίτου μέχρι τη δεκαετία του 1990 αποτελούσε το σημείο αναφοράς για τα υφασματάδικα και τις βιοτεχνίες ένδυσης στη Θεσσαλονίκη. Σε μια προσπάθεια αναβίωσης της τότε χρήσης της περιοχής δημιουργείται ένας πυρήνας ανάδειξης και προβολής fashion startups και δημιουργών μόδας σε ένα ανανεωμένο κτιριακό κέλυφος.

Η έρευνα οδήγησε στο κτίριο της Ελευθεροτεκτονικής Στοάς "Loge Veritas" (1926) του αρχιτέκτονα Jacques Mosset. Οι όψεις του έχουν ανακηρυχθεί διατηρητέες και επιβάλλεται η αποκατάστασή τους μέχρι του σημείου που υφίστανται σήμερα. Ο άμεσος κίνδυνος κατάρρευσης τους συνηγόρησε στην επιλογή του κτιρίου ως αντικείμενου της μελέτης.

Η οργάνωση της πρότασης περιλαμβάνει την αποκατάσταση και συντήρηση του τμήματος των όψεων που διασώζονται και τη συμπλήρωσή τους, ώστε να αποδοθούν ακέραιες στον αστικό ιστό. Στη συνέχεια σε σημαντική υποχώρηση από τις διατηρητέες προσόψεις αναγείρεται κτίριο που δίνει την αίσθηση ότι αναδύεται μέσα και πίσω από το παλιό.

Για την οργάνωση των όψεων της προσθήκης επιλέχθηκε η μορφή της πτύκωσης (pleating). Αξιολογώντας τα ευρήματα της ερευνητικής εργασίας η πτύκωση προκύπτει ότι είναι κοινή τεχνική ανάμεσα σε μόδα και αρχιτεκτονική και σε συνδυασμό με την προτεινόμενη χρήση του κτιρίου ισχυροποιείται ως επιλογή μορφογένεσης του νέου κελύφους.

Η πρόταση περιλαμβάνει λειτουργίες και χρήσεις, που θα συντελέσουν στην ανάδειξη ενός σύγχρονου πολυδύναμου κέντρου καινοτομίας και επιχειρηματικότητας γύρω από τον κλάδο της μόδας με παράλληλη παραγωγή πολιτισμού.

Σε συνέχεια της προσπάθειας για μορφολογική ανταλλαγή, όπου το νέο κτιριακό κέλυφος οργανώθηκε με ελαφρά πτυχωτά στοιχεία πάνω από ένα πλουραλιστικό αλλά στατικό κέλυφος, ακολούθησε η δημιουργία ενδύματος εμπνευσμένου από τη συνύπαρξη των δύο κελυφών. Η κοινή σχεδιαστική προσέγγιση για το κτιριακό κέλυφος και το ένδυμα επιβεβαιώνουν τη διάδραση μεταξύ μόδας και αρχιτεκτονικής.

Ιφιγένεια Κωτίτσα

Επιβλέπουσα καθηγήτρια
Σοφία Βυζοβίτη

skg
refashioning

fashion unfolds in the shell of a historic building
in Valaoritou district

Summary

Until the late 1990s, the heart of Thessaloniki's clothing industry beat in Valaoritou district. An abandoned building shell is the perfect foundation to build upon a fashion creators' hub in an attempt to restore the district's former intensity.

Through exhaustive research the building of Freemasonry Lodge "Loge Veritas", by the architect Jacques Mosset, was found. The facades have been declared preservable and they have to be restored up to their present state. However, the fact that the building leans near collapse made it the obvious choice for this thesis.

The project includes the restoration of the existing facades and the refurbishment to their original state. Subsequently, the new building is constructed significantly behind the historic facades in order to give the impression that it rises through the original building.

Pleating is the design practice adopted for the new facades. The finding of my dissertation led to the conclusion that pleating is a common morphogenetic method for both fashion and architecture, which is what ultimately led to its selection.

The development includes functions and uses aiming towards the creation of a contemporary multipurpose centre of innovation and entrepreneurship regarding fashion. Finally a garment was designed following the spirit of morphological exchange between fashion and architecture, strengthening the interrelation of the two practices.

Ifigenia Kotitsa

Supervised by
Sophia Vyzoviti

Ιφιγένεια Κωτίτσα

Διπλωματική εργασία

Ιούνιος 2018

Επιβλέπουσα καθηγήτρια

Σοφία Βυζοβίτη

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

skg
refashioning

αναδιπλώσεις μόδας σε διατηρητέο κέλυφος
στην περιοχή Βαλαωρίτου

Ευχαριστώ

Την οικογένειά μου για την υπομονή και τη συμπαράστασή τους.

Την καθηγήτριά μου για τη βοήθεια και την καθοδήγησή της.

Τους φίλους μου για την κατανόηση και την εμπύχωσή τους.

Την Αλεξάνδρα για τη συμβολή της στην υλοποίηση του ενδύματος.

Το υφαντουργείο του παππού μου, οι μνήμες από τα χνούδια και τις κλωστές και η δημιουργία γύρω από αυτά ήταν η σπίθα που πυροδότησε την αγάπη μου για τα υφάσματα και τη ραπτική και τροφοδότησε την αρχιτεκτονική μου σκέψη.

“The outside is not a fixed limit but a moving matter animated by peristaltic movements, folds and foldings that together make up an inside: they are not something other than the outside, but precisely the inside of the outside.”

Περιοχόμενα

Εισαγωγή	12	
01 Περιοχή μελέτης	16	
	22	Η περιοχή Βαλαωρίτου
	30	Ο Φραγκομαχαλάς
02 Το κτίριο	38	Ο εκλεκτικισμός στη Θεσσαλονίκη
03 Κεντρική ιδέα	86	
	90	Επανάχρηση ιστορικών κτιρίων με διατήρηση του κελύφους και προσθήκες
	96	Η πτυχή
	100	Περιγραφή της κατασκευής
04 Οργάνωση της πρότασης	106	Κτιριολογικό πρόγραμμα
	110	Οι αρχές σύνθεσης του εσωτερικού χώρου
	111	Υλικά
	114	Εξελεγκτική πορεία / Πειραματισμοί
	128	Διαγράμματα ρών
05 Πρόταση κτιρίου	134	
	136	Τοπογραφικό
	138	Κατόψεις
	154	Τομές
	160	Όψεις
	164	Λεπτομέρειες κατασκευής
	166	Renders
06 Πρόταση ενδύματος	188	

Εισαγωγή

Το θέμα της διπλωματικής εργασίας αφορά στη δημιουργία ενός πυρήνα ανάδειξης και προβολής fashion startups και δημιουργών μόδας με στόχο τη σύνδεση της με την ερευνητική εργασία στην οποία μελετήθηκε η διάδραση ανάμεσα σε αρχιτεκτονική και μόδα και η διερεύνηση της επίδρασης της στη διαμόρφωση του κελύφους (κτιρίων-ενδυμάτων). Σκοπός του project είναι η “επανενεργοποίηση” της ξεχασμένης επικρατούσας τοπικής χρήσης με τη διαμόρφωση ενός χώρου προσέλκυσης του νεανικού και όχι μόνο κοινού που συχνάζει σε χώρους της γύρω περιοχής.

Αναζητήθηκε ένα κτίριο στο κέντρο της Θεσσαλονίκης που έπρεπε να πληροί τα κριτήρια που τέθηκαν για την επιλογή του. Το πρώτο κριτήριο ήταν η θέση του στον αστικό ιστό και συγκεκριμένα στην περιοχή Βαλαωρίτου, όπου παλαιότερα ευημερούσαν τα υφασματάδικα και οι βιοτεχνίες ένδυσης. Ένα δεύτερο κριτήριο ήταν η αναζήτηση ενός κελύφους ανενεργού, χωρίς λειτουργίες για την άμεση επανένταξη του στην ιστορική αυτή γειτονιά, ώστε αφενός να διατηρηθούν και να αναδειχθούν τα συντακτικά στοιχεία της αρχιτεκτονικής του φυσιογνωμίας και αφετέρου να συμβάλλει στην πληρότητα και τη συνέχεια του αστικού χώρου και τελικά να αποτελέσει σημαντικό σημείο αναφοράς της πόλης.

Η αναζήτηση με βάση τα παραπάνω κριτήρια οδήγησε στο κτίριο “Loge Veritas”, ένα απομεινάρι ενός έντονου παρελθόντος, καθώς στην περιοχή του, την άλλοτε φράγκικη συνοικία, το Φραγκομαχαλά, γεννήθηκε τον 19ο αιώνα το city της Θεσσαλονίκης (Κολώνας 2005, σ. 137).

01

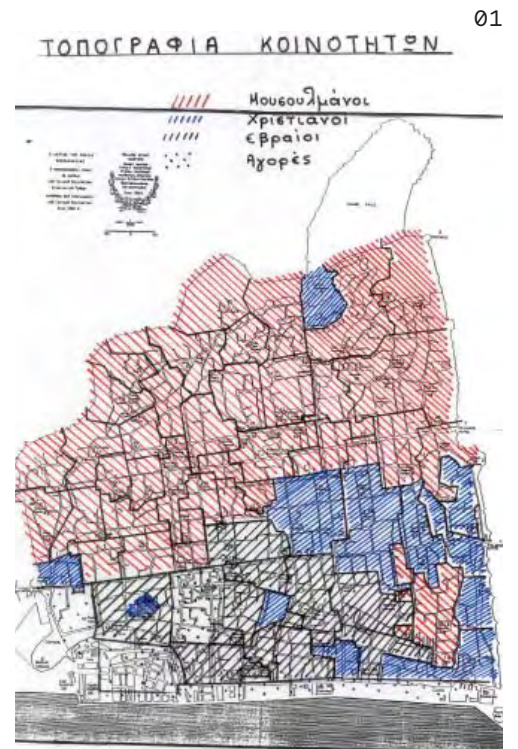
Περιοχή μελέτης

Η Θεσσαλονίκη κατά τη διάρκεια των 2300 χρόνων της ζωής της γνώρισε περιόδους δόξας και παρακμής. Η πολυτάραχη ιστορία της διαμόρφωσε την πολιτισμική και πολιτιστική της ταυτότητα. Κατά τον 16ο αιώνα αποκτά τον πολυπολιτισμικό της χαρακτήρα, που διατήρησε μέχρι την απελευθέρωση της, καθώς η σύνθεση του πληθυσμού της περιλαμβάνει τρεις εθνότητες, τους Έλληνες, τους Εβραίους και τους Τούρκους. Την εποχή αυτή αρχίζει να διαμορφώνεται το ιστορικό της κέντρο με αφορμή συνεχείς καταστροφές (φωτιές, σεισμούς κλπ.) με αποτέλεσμα να διαμορφώνονται συνοικίες περισσότερο αμιγείς όσον αφορά στην εθνότητα και τη θρησκεία των κατοίκων τους. Οι Τούρκοι συγκεντρώνονται στο ψηλότερο σημείο της πόλης, οι Εβραίοι κάτω από την Εγνατία και προς τη θάλασσα, ενώ οι Έλληνες είναι περισσότερο διασκορπισμένοι κατά μήκος της Εγνατίας, γύρω από τη Μητρόπολη, στο Βαρδάρι. Στην παλιά ελληνική συνοικία του Αγίου Μηνά εκτείνεται ο Φραγκομαχαλάς και η Αγορά (Γερόλυμπου 1995, σ.17).

Κατά τον 18ο αιώνα η Θεσσαλονίκη διέρχεται περίοδο στασιμότητας. Αντίθετα από τον 19ο αιώνα αρχίζει να εκσυγχρονίζεται αποκτώντας ευρωπαϊκό χαρακτήρα. Ανεγείρονται δημόσια κτίρια, γκρεμίζονται τα τείχη, διανοίγονται δρόμοι και κατασκευάζεται το λιμάνι. Η πόλη απλώνεται ανατολικά και δυτικά, ο χριστιανικός πληθυσμός της αυξάνε-

Εικόνα 01 Τοπογραφία κοινοτήτων.
Χάρτης της Θεσσαλονίκης του 1882-1883 από τον Eyice.

ται αλματωδώς όπως και ο εβραϊκός, ενώ ο τουρκικός αρχίζει να μειώνεται. Η πόλη κατά τον 20ο αιώνα βρίσκεται σε πλήρη ακμή, καθώς η ανοικοδόμηση της εποχής την γέμισε με πλήθος εντυπωσιακών κτιρίων. Αποτελεί το κέντρο του εμπορίου, σημαντικό λιμάνι της Μεσογείου. Το 1912 ο ελληνικός στρατός απελευθέρωσε την πόλη, ενώ το 1917 μία ακόμη πυρκαγιά, η μεγαλύτερη και καταστροφικότερη, καθόρισε τη μετέπειτα μορφή της από άποψη ρυμοτομίας.

Η μισή σχεδόν πόλη καταστράφηκε δίνοντας την ευκαιρία για μια ριζική πολεοδομική ανασυγκρότηση της αναφερόμενης ως “πυρρίκαυστος ζώνη”. Η ανασυγκρότηση έλαβε χώρα σύμφωνα με το “σχέδιο Hébrard” από το όνομα του Γάλλου αρχιτέκτονα και πολεοδόμου Ernest Hébrard, του υπεύθυνου του επανασχεδιασμού και επικεφαλής της Επιτροπής Νέου Σχεδίου Θεσσαλονίκης (Γερόλυμπος 1995, σ.95).

Το σχέδιο με αρκετές τροποποιήσεις εφαρμόστηκε στην κεντρική περιοχή της πόλης, που με ταχύ ρυθμό ανοικοδόμησης άλλαξε εντελώς τη μορφή της.

Εικόνα 02 Χάρτης της Θεσσαλονίκης του 1882-1883 που απεικονίζει το δίκτυο των δρόμων που διατηρεί τη μορφή του αστικού ιστού των ελληνοισλαμικών χρόνων..

Εικόνα 03 Οι συνοικίες της Θεσσαλονίκης στις αρχές του 20ου αιώνα.

04

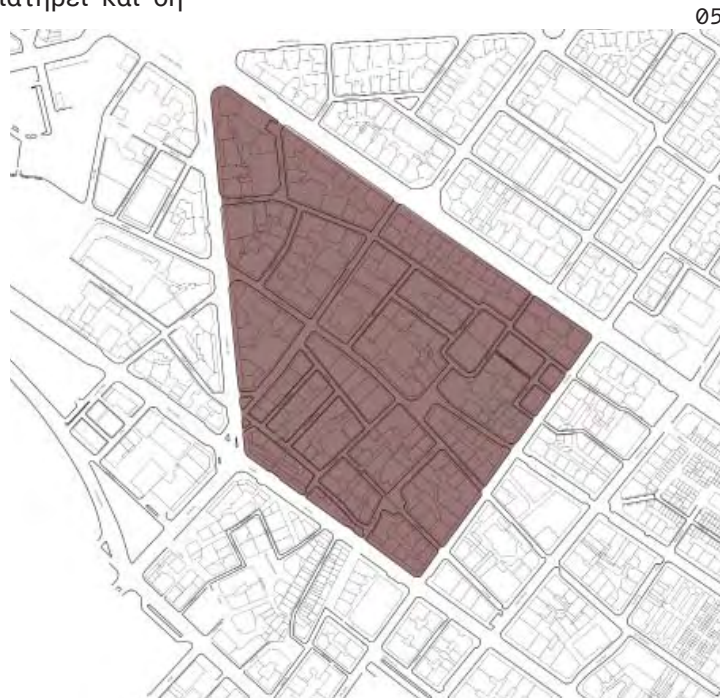
Εικόνα 04 Το σχέδιο της νέας Θεσσαλονίκης του Ernest Hébrard.

Η περιοχή Βαλαωρίτου

Η ευρύτερη περιοχή στην οποία εντάσσεται το κτίριο είναι η περιοχή Βαλαωρίτου, που ανεπίσημα έλαβε το όνομα της από τον ομώνυμο δρόμο που τη διασχίζει. Ορίζεται από τις οδούς Εγνατία, Ίωνος Δραγούμη, Πολυτεχνείου και Δωδεκανήσου. Ένας σημαντικός εμπορικός δρόμος, η οδός Φράγκων, διέρχεται από το μέσον της, ενώ ο παλαιότερος εμπορικός δρόμος της πόλης, η οδός Ερμού, έχει την αφετηρία του στο κέντρο της περιοχής, την πλατεία Χρηματιστηρίου. Κατά την επιτόπια επίσκεψη καταγράφηκε η εγγύτητα με τον Νέο Σιδηροδρομικό Σταθμό, η μικρή απόσταση από τον Σταθμό Υπεραστικών Λεωφορείων "Μακεδονία" και η σχεδόν επαφή της με το λιμάνι της πόλης.

Η περιοχή μέσα από ανακατατάξεις πληθυσμών και χρήσεων διατηρεί και σήμερα τον εμπορικό χαρακτήρα της. Κατά τις δεκαετίες του 1960 και 1970 μετασχηματίστηκε σε κέντρο βιοτεχνιών ένδυσης μέχρι τη δεκαετία του 1990, όταν η κρίση οδήγησε σε σταδιακό μαρασμό της. Ωστόσο, σήμερα παραμένουν κάποιες από αυτές και επιπρόσθετα έχουν καταγραφεί γραφεία παλαιών και νέων επαγγελματιών, χώροι αναψυχής, οι οποίοι σε προηγούμενα χρόνια γνώρισαν εξαιρετική άνθηση, που σήμερα έχει σημαντικά υποχωρήσει. Παράλληλα ως ανερχόμενη τάση εγκατάστασης στην περιοχή καταγράφηκαν οι πολιτιστικές χρήσεις. Όσον αφορά στη μορφολογία των

κτιρίων η απλή επίσκεψη στην περιοχή καθιστά φανερό την ποικιλία των όψεων του κτιριακού αποθέματος, που είναι αποτέλεσμα των καταστροφών εξαιτίας της πυρκαγιάς του 1917 και των διάφορων αλλαγών των όρων δόμησης. Εμφανής είναι και η έλλειψη συντήρησης σε σημαντικό αριθμό κτιρίων παλαιών και νεότερων, διατηρητέων και μη. Στο πλαίσιο της πρόσφατης τμηματικής ανάπτυξης της περιοχής Βαλαωρίτου καταγράφηκε θετικά η βιοκλιματική ανάπτυξη των πλατειών Χρηματιστηρίου και Εμπορίου, η διαμόρφωση πλέγματος πεζοδρόμων, ο περιορισμός διέλευσης αυτοκινήτων με αποτέλεσμα την ανετότερη κίνηση των πεζών και η ανάπλαση και επανάχρηση ιστορικών κτιρίων.

Εικόνα 05 Η περιοχή Βαλαωρίτου.

Εικόνα 06 Οδός Βαλαωρίτου.

Εικόνα 07 Οδός Καθολικών.

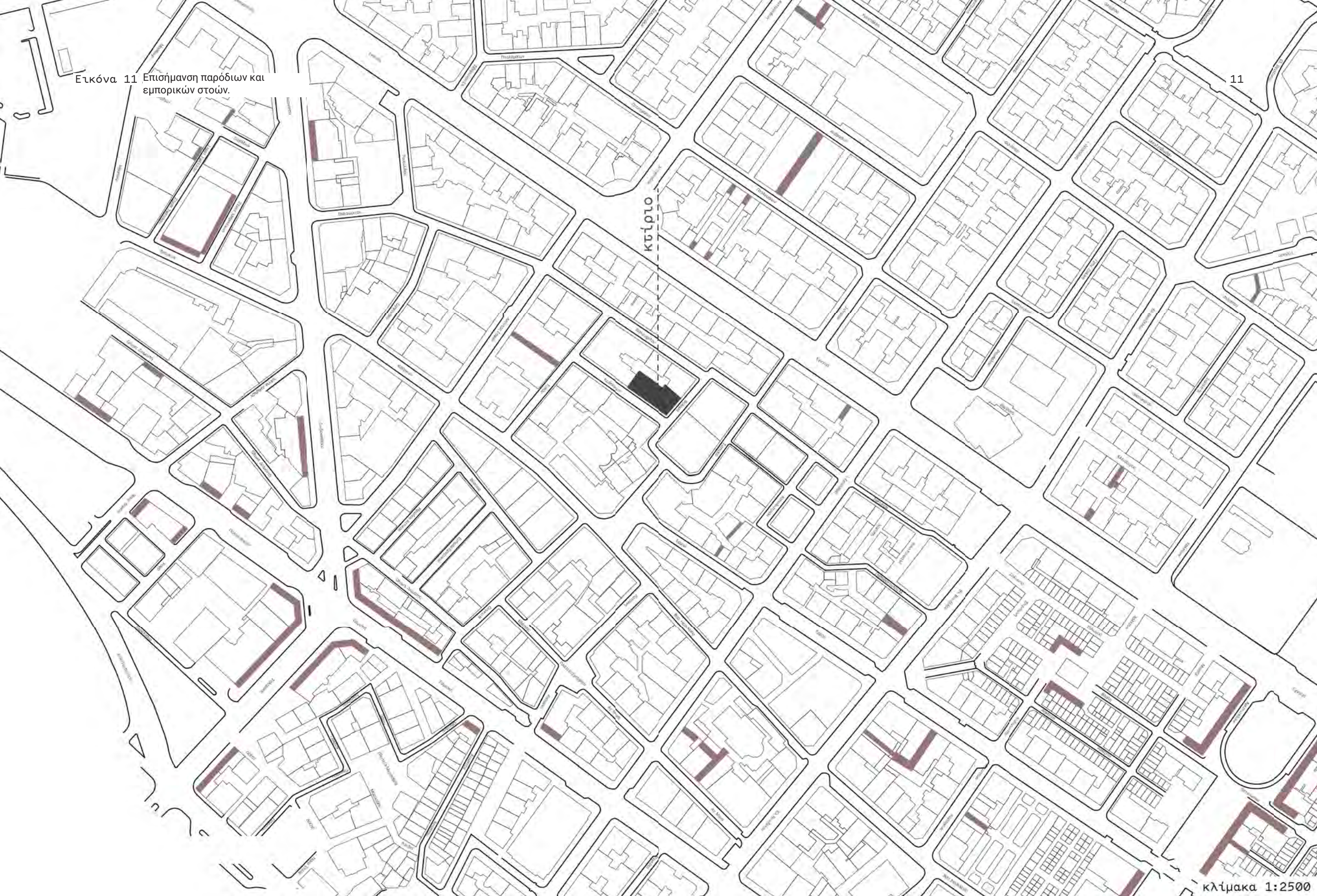
Εικόνα 08 Οδός Καποδιστρίου.

Εικόνα 09 Οδός Συγγρού.

Εικόνα 10 Επισήμανση διατηρητέων κτιρίων και μνημείων στη περιοχή μελέτης.

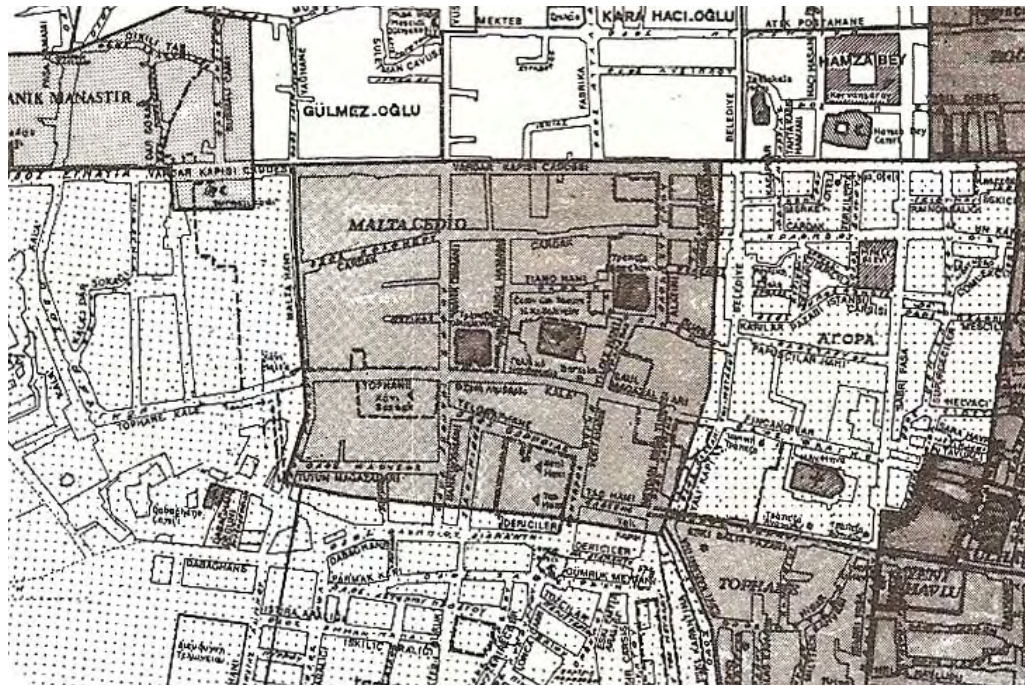
Εικόνα 11 Επίσημανση παρόδιων και εμπορικών στοών.

Εικόνα 12. Επίσημανση καταστημάτων πώλησης υφασμάτων και ειδών ραπτικής.

- υφασματάδικα
- είδη ραπτικής

13

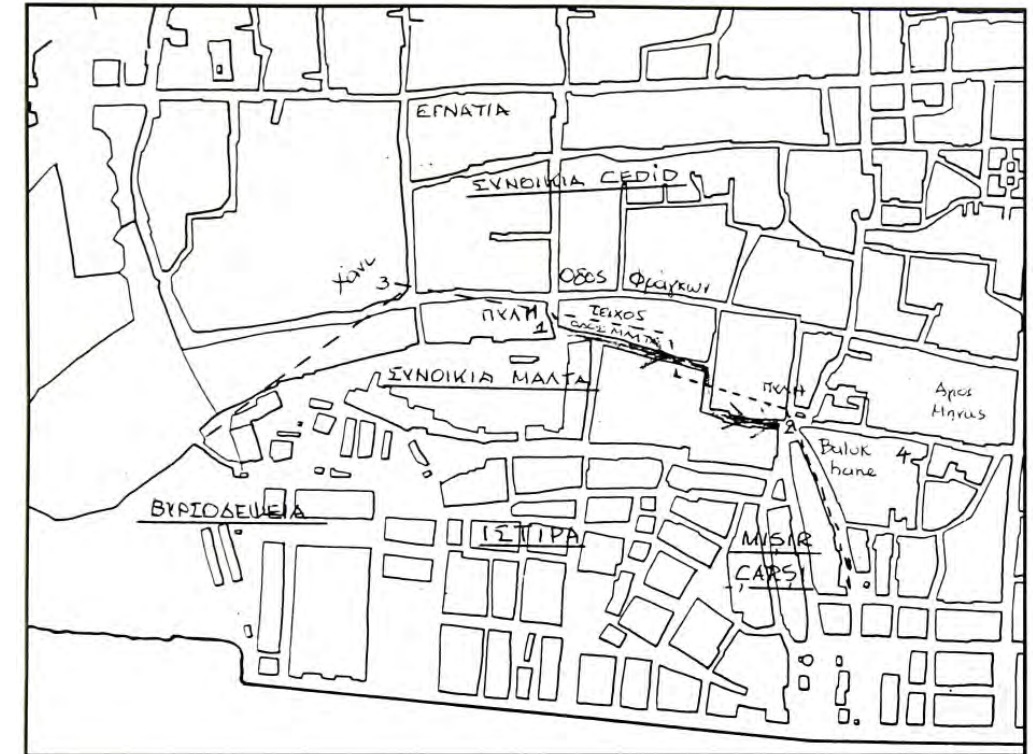
Ο Φραγκομαχαλάς

Εγγύτερη περιοχή του κτιρίου είναι η φράγκικη συνοικία, ο ιστορικός Φραγκομαχαλάς, που δημιουργήθηκε στην περιοχή της παλιάς συνοικίας των βενετών με το όνομα "Saray" εξαιτίας της γειτνίασης της με το λιμάνι (Κατσαβουνίδου 2004, σ. 123). Αρχικά μνημονεύονται δύο εβραϊκές συνοικίες η Malta και η Cedid (=Νέα) των οποίων τα όρια ήταν ασαφή οπότε συχνά αναφέρονταν ως μία, η Malta Cedid (Χεκίμογλου 1996, σ. 14). Στο κέντρο της συνοικίας δέσποζε ο ναός των καθολικών, ο Ιερός Ναός της Αμωμης Συλλήψεως, έργο του Ιταλού αρχιτέκτονα Vitaliano Poselli με το θαυμαστό καμπαναριό (Κολώνας & Παπαματθαϊάκη 1980, σ.54).

Κύριος δρόμος του Φραγκομαχαλά ήταν η οδός Φράγκων σε επαφή με την καθολική εκκλησία, που έλαβε το όνομα της από τους Ευρωπαίους (Γάλλους, Ιταλούς κλπ.) κατοίκους της, το οποίο διατηρεί μέχρι σήμερα. Η περιοχή αποτελούσε

την "καρδιά" του εμπορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης και πληθώρα κτιρίων (χάνια, στοές, τράπεζες, σχολεία, γραφεία) συγκεντρώθηκαν εκεί μερικά από τα οποία διασώζονται μέχρι σήμερα, όπως η Οθωμανική Τράπεζα (Κρατικό Ωδείο), το αρχοντικό Allatini, η Τράπεζα Θεσσαλονίκης (Στοά Μαλακοπή) (Κατσαβουνίδου 2004, σ. 123).

Εικόνα 13 Ο Φραγκομαχαλάς πριν την πυρκαγιά του 1917.

14

Εικόνα 14 Ο Φραγκομαχαλάς τον 19ο αιώνα.

Εικόνα 15 Οδός Φράγκων μπροστά από την Οθωμανική Τράπεζα.

16

20

17

18

19

21

Εικόνα 16-17 Στοά Μαλακοπή.

Εικόνα 18 Στοά οδού Πάικου.

Εικόνα 19 Οδός Πάικου.

Εικόνα 20 Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης.

Εικόνα 21 Καθολικός Ναός της Άμωμης
Συλλήψεως.

02

Ο εκλεκτικισμός στη Θεσσαλονίκη

Με την οργάνωση του νεοσύστατου ανεξάρτητου ελληνικού κράτους το 1830 κυριαρχεί η νεοκλασική αρχιτεκτονική στον ελληνικό χώρο, καθώς είναι αποδεκτή λόγω των συνειρμών με τους ρυθμούς της Αρχαίας Ελλάδας. Στη συνέχεια εισάγεται στην Ελλάδα από ξένους και έλληνες αρχιτέκτονες ο ευρωπαϊκός εκλεκτικισμός (Ζαρκάδα- Πιστιόλη 2011, σ. 91), τον οποίο ο καθηγητής Λάββας χαρακτηρίζει ως “τη φτωχότερη σε δημιουργικότητα και πλουσιότερη σε προϊόντα αρχιτεκτονική συμπεριφορά των δύο τελευταίων αιώνων” (Λάββας 1984, σ. 4) και ο οποίος στην Ελλάδα αναπτύσσεται ιδιαίτερα.

Η Θεσσαλονίκη στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα βρίσκεται υπό την οθωμανική κατοχή και υφίσταται πολεοδομικές αλλαγές στα πλαίσια μεταρρυθμίσεων

και εκσυγχρονισμού (Κολώνας 1994, σ. 230) εδραιώνοντας το χαρακτήρα της ως κέντρο οικονομίας και διαμετακομιστικού εμπορίου. Σημαντικό έργο αποδεικνύεται η κατεδάφιση των τειχών που συμβάλλει στην επέκταση της πόλης δυτικά και ανατολικά, ενώ η πυρκαγιά του 1890 οδηγεί στη διαμόρφωση νέου πολεοδομικού σχεδίου. Αναγείρεται πλήθος νέων κτιρίων μοντέρνων απαλλαγμένων από τα τουρκικά χαρακτηριστικά και όπως σημειώνει ο Κολώνας για τα δημόσια κτίρια η επιλογή αρχιτεκτονικού ύφους αποσκοπεί στην εναρμόνιση τους με την “ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική πραγματικότητα”. Ο εκλεκτικισμός, το κυρίαρχο ύφος στην Ευρώπη αυτήν την εποχή εξυπηρετεί τις ανάγκες της οθωμανικής διοίκησης για την επίτευξη του παραπάνω στόχου (Κολώνας 2005, σ. 128).

Εικόνα 22 Άποψη του τμήματος της πόλης που ανοικοδομήθηκε μετά την πυρκαγιά του 1890.

22

Το κτίριο

23

Εικόνα 23 Η προκυμαία της Θεσσαλονίκης.

24

Παράλληλα οι διαφορετικές εθνότητες που συνθέτουν τον πληθυσμό της πόλης διαμορφωμένες σε κοινότητες εγκαθίστανται δικά τους κτίρια, όπως σχολεία, νοσοκομεία, ορφανοτροφεία κλπ. επιλέγοντας το αρχιτεκτονικό ύφος που εκφράζει την ιδεολογία και τις αντιλήψεις τους. Για παράδειγμα η ελληνική κοινότητα υιοθετεί τον όψιμο νεοκλασικισμό για να υπογραμμίσει την ταυτότητα της διαφοροποιούμενη από το εκλεκτικιστικό ύφος των δημόσιων οθωμανικών κτιρίων, αλλά και των κτιρίων των υπόλοιπων κοινοτήτων (Κολώνας 2005, σ. 134. Η Εβραϊκή κοινότητα αξιοποιεί τη μορφολογική ποικιλία του εκλεκτικισμού για τα εμπορικά κτίρια και άλλα κτίρια διοίκησης, τραπεζών, ξενοδοχείων. Στο επίπεδο της κατοικίας αναγνωρίζονται εκλεκτικιστικές επιδράσεις στην οργάνωση των όψεων κυρίως στα σπίτια των εξισλαμισθέντων Εβραίων, των ντονμέδων.

Μετά από τις πυρκαγιές του 1890 και κυρίως του 1917 η ανοικοδόμηση της πόλης έχει να επιδείξει σημαντικά κτίσματα της εκλεκτικιστικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη, ακόμη και κατά μήκος της ανατολικής παραλίας στην περιοχή των "πύργων", όπου ο κάθε ιδιοκτήτης επιλέγει για την κατοικία του την αρχιτεκτονική που εκφράζει την ιδεολογία του (Ζαρκάδα- Πιστιόλη 2011, σ. 94). Στην περιοχή της Πυρκαϊούστου Ζώνης με την εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδίου του Ernest Hébrard ανεγέρθηκαν πολυόροφα κτίρια σε εκλεκτικιστικό ύφος κυρίως κατά τη δεκαετία του 1920, αναδεικνύοντας τη Θεσσαλονίκη ως το κέντρο του ελληνικού εκλεκτικισμού (Ζαρκάδα- Πιστιόλη 2011, σ. 92).

Εικόνα 24 Η οδός Λέοντος Σοφού στο ύψος της οδού Φράγκων.

Το κτίριο της Ελευθεροτεκτονικής Στοάς "Loge Veritas" ανεγέρθηκε στα υπ' αρ. 4, 5 και 6 οικόπεδα του Ο.Τ 149 του Γ' τομέα της Πυρκαϊούστου Ζώνης της Θεσσαλονίκης στη γωνία των οδών Καθολικών 3 και Βηλαρά.

Το οικόπεδο με εμβαδόν 566,77 τ.μ. διαμορφώθηκε κατά τον επανασχεδιασμό του ρυμοτομικού σχεδίου της πόλης από τον Ernest Hébrard μετά την πυρκαγιά του 1917. Τη μελέτη του κτιρίου εκ-

πόνησε το 1926 ο Γάλλος αρχιτέκτονας Jacques Mosset, ο οποίος σπούδασε στην École special des travaux publics, du bâtiments et de l' industrie (Πετρονώτης 2008, σ. 222) και σχεδίασε αρκετά σημαντικά κτίρια στη Θεσσαλονίκη, όπως το κατάστημα Άλβο στην οδό Ι. Δραγούμη (1925), τη στοά Μπενρουμπί (τ. Αγκόπ πασά) στην οδό Καποδιστρίου (1924), το ξενοδοχείο Continental, σημερινή Ανδρομέδα, στην οδό Κομνηνών (1929), το μέγαρο Ολύμπιον στην πλατεία Αριστοτέλους (1950) και συμμετείχε στην ομάδα μελέτης του οικισμού Ουζιέλ (1927) (Κολώνας 2016, σ.49).

Εικόνα 25 Κύρια όψη επί της οδού Καθολικών πριν την κατεδάφιση του ορόφου.

25

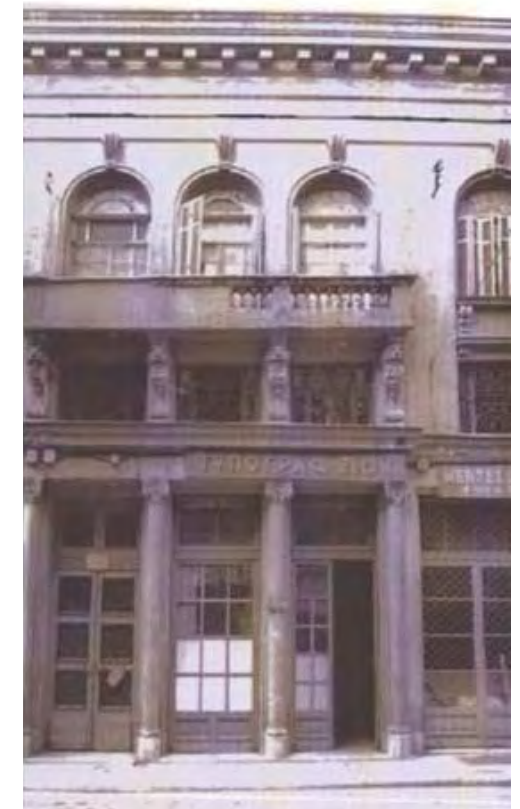

26

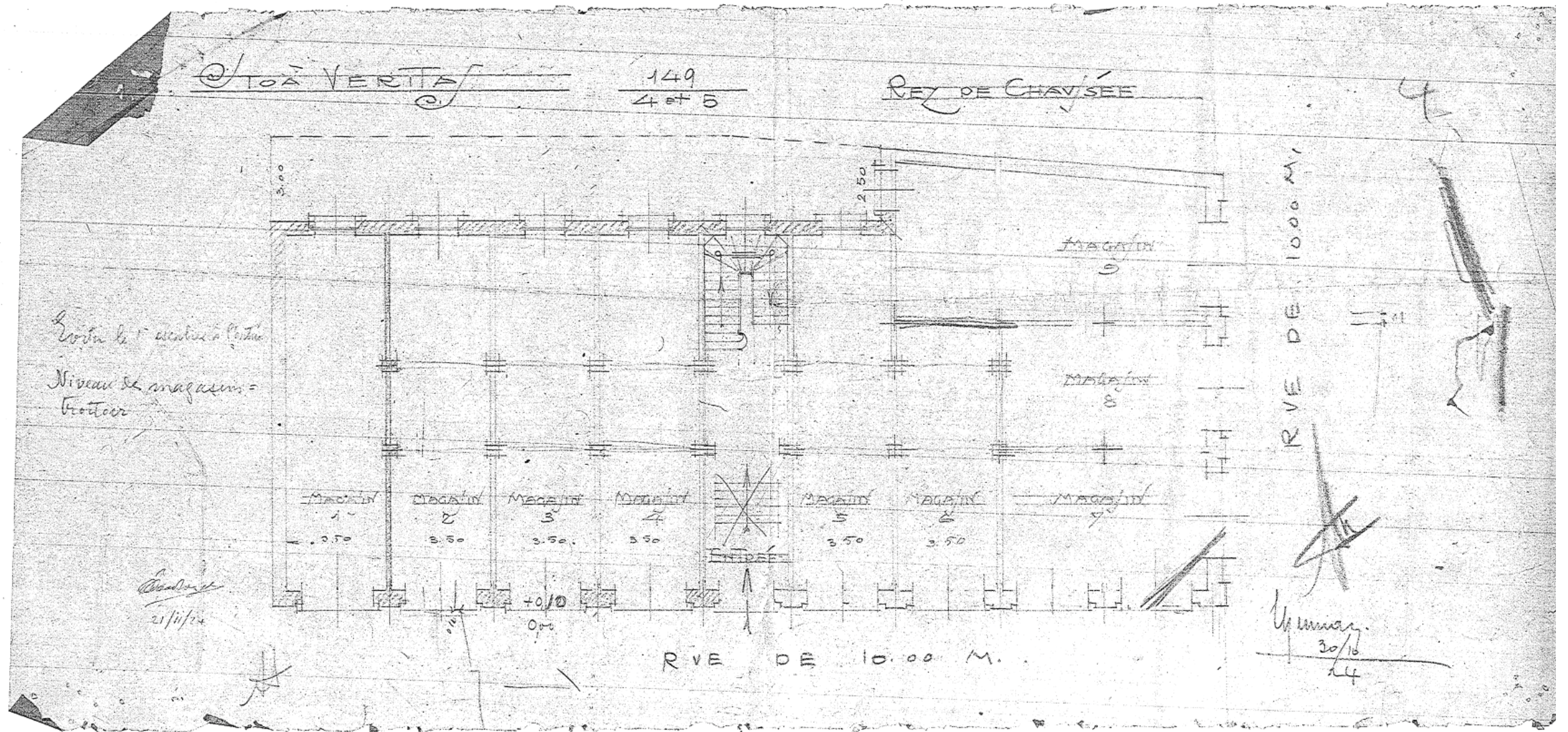
Εικόνα 26 Η γωνία των οδών Καθολικών και Βηλαρά πριν την κατεδάφιση του ορόφου.

27

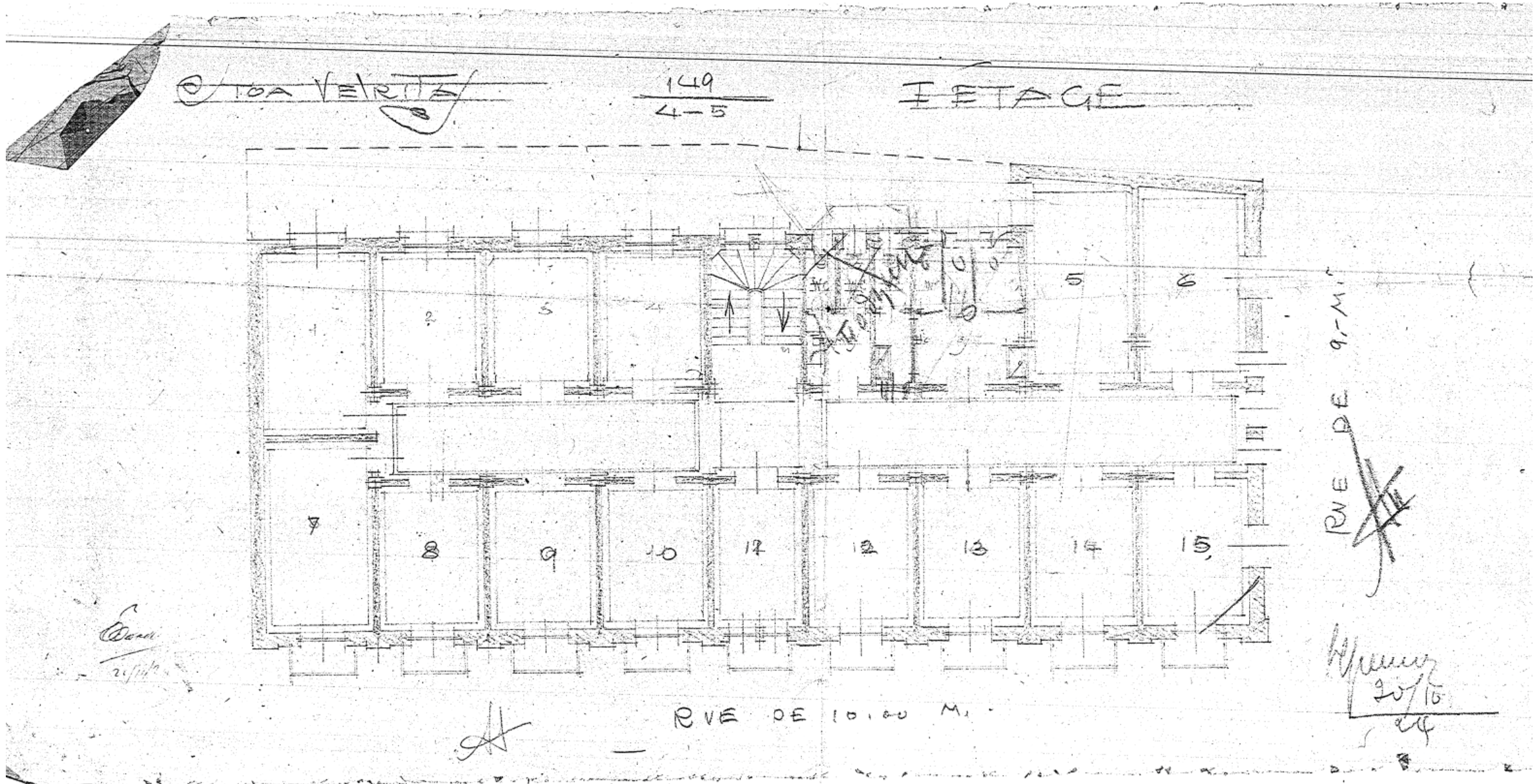

Κατά την καταγραφή του κτιρίου στα Νεώτερα Μνημεία της Θεσσαλονίκης (1985-1986) (ΥΠ. ΠΟ Υ.Β.Ε 1985, σ. 58) ως ιδιοκτήτες του καταγράφονται οι Σάββας Καβουκλής και Σαρίκα Μπενφοράδο 50% και η Ισραηλιτική Κοινότητα Αθηνών 50%. Σύμφωνα με τα σχέδια της οικοδομικής άδειας πρόκειται για διώροφο κτίριο εμβαδού κάτοψης 501,98 τ.μ με τμήμα υπογείου που καταλαμβάνει περίπου το μισό της επιφάνειας της κάτοψης. Το ισόγειο προοριζόταν για εμπορική χρήση, καθώς προβλεπόταν εννέα καταστήματα με αντίστοιχα πατάκια μικρού σχετικά ύψους με τη μορφή εσωτερικών εξωστών, ενώ ο όροφος εξυπηρετούσε τις ανάγκες της στοάς με το χώρο του ναού, βιβλιοθήκη, αίθουσα συνδιαλέξεως, αίθουσα παιχνιδιού, γραφείο διοίκησης, εστιατόριο, μαγειρείο και ιματιοφυλάκιο. Στα σχέδια προβλεπόταν επικάλυψη με ξύλινη κεραμοσκεπή, αλλά κατασκευάστηκε δώμα, το οποίο περιμετρικά έφερε υψηλό στηθαίο με γείσο. Το 1937 ιδιοκτήτες του κτιρίου φέρονται οι Μπενσουσάν, Μπενοζίλιο και Μόλχο, οι οποίοι αιτήθηκαν άδεια προσθήκης αποθήκης σε τμήμα του δώματος.

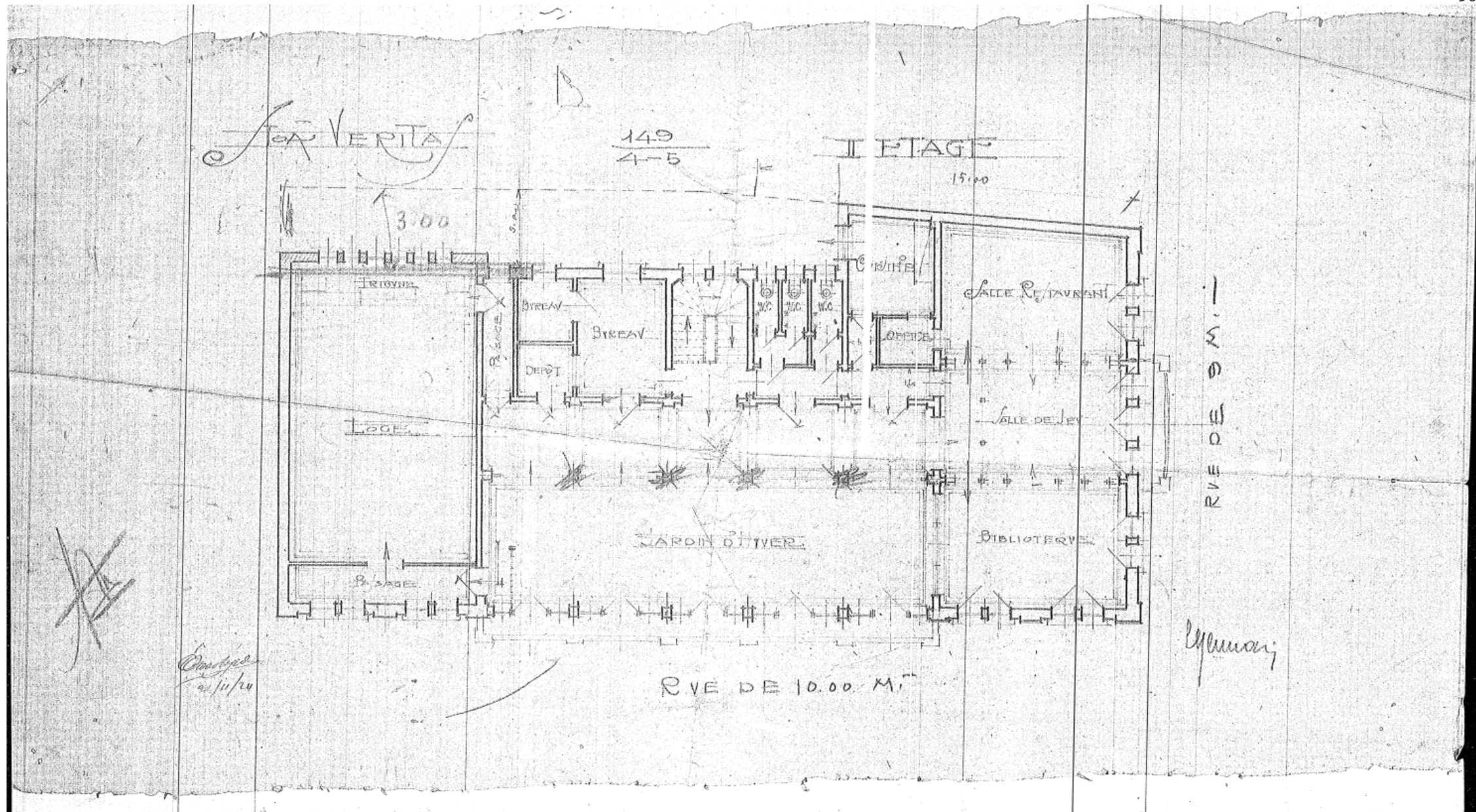
Εικόνα 27 Λεπτομέρεια της κεντρικής εισόδου πριν την κατεδάφιση του ορόφου.

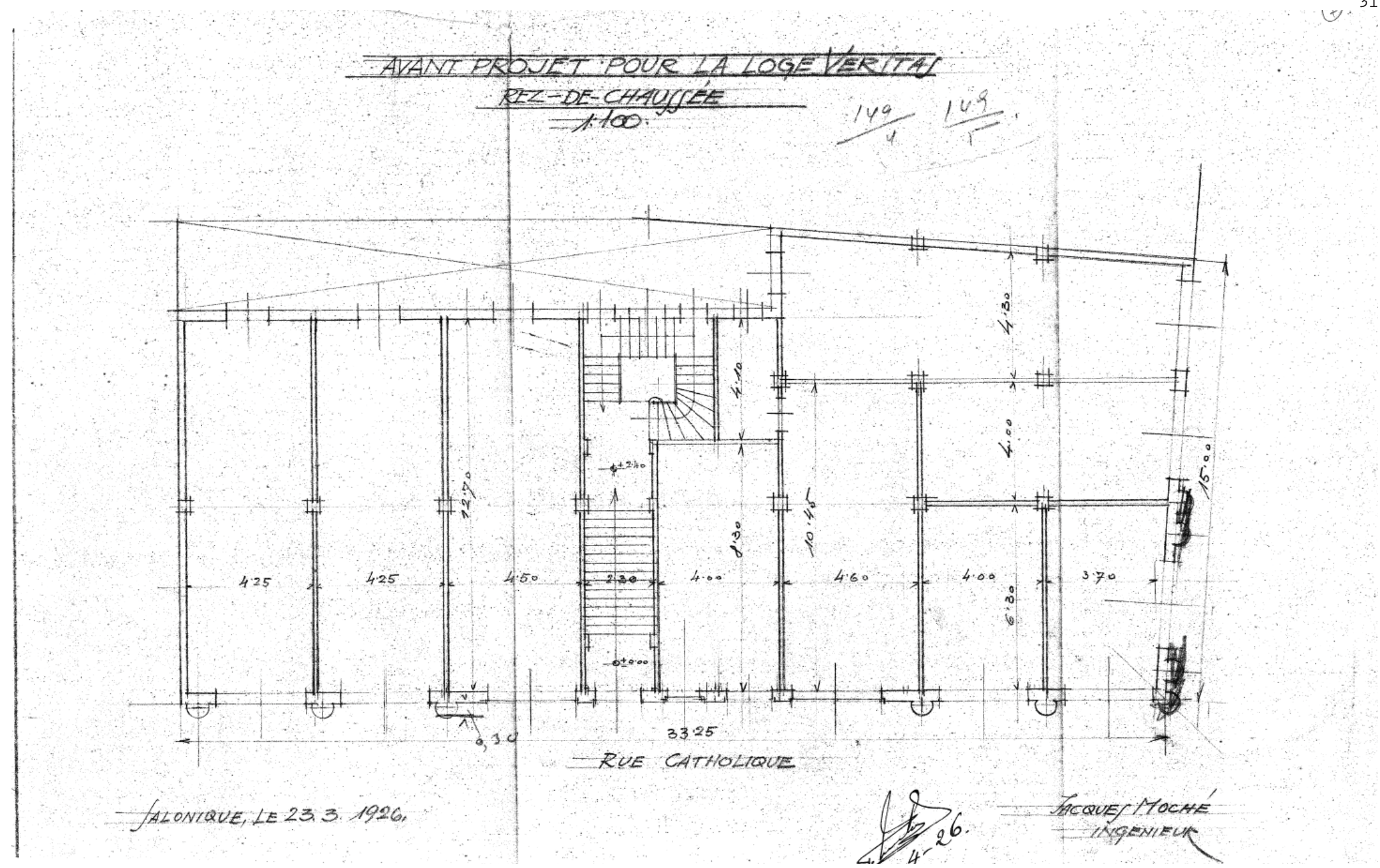
Εικόνα 28 Προσχέδιο ισογείου του 1924.

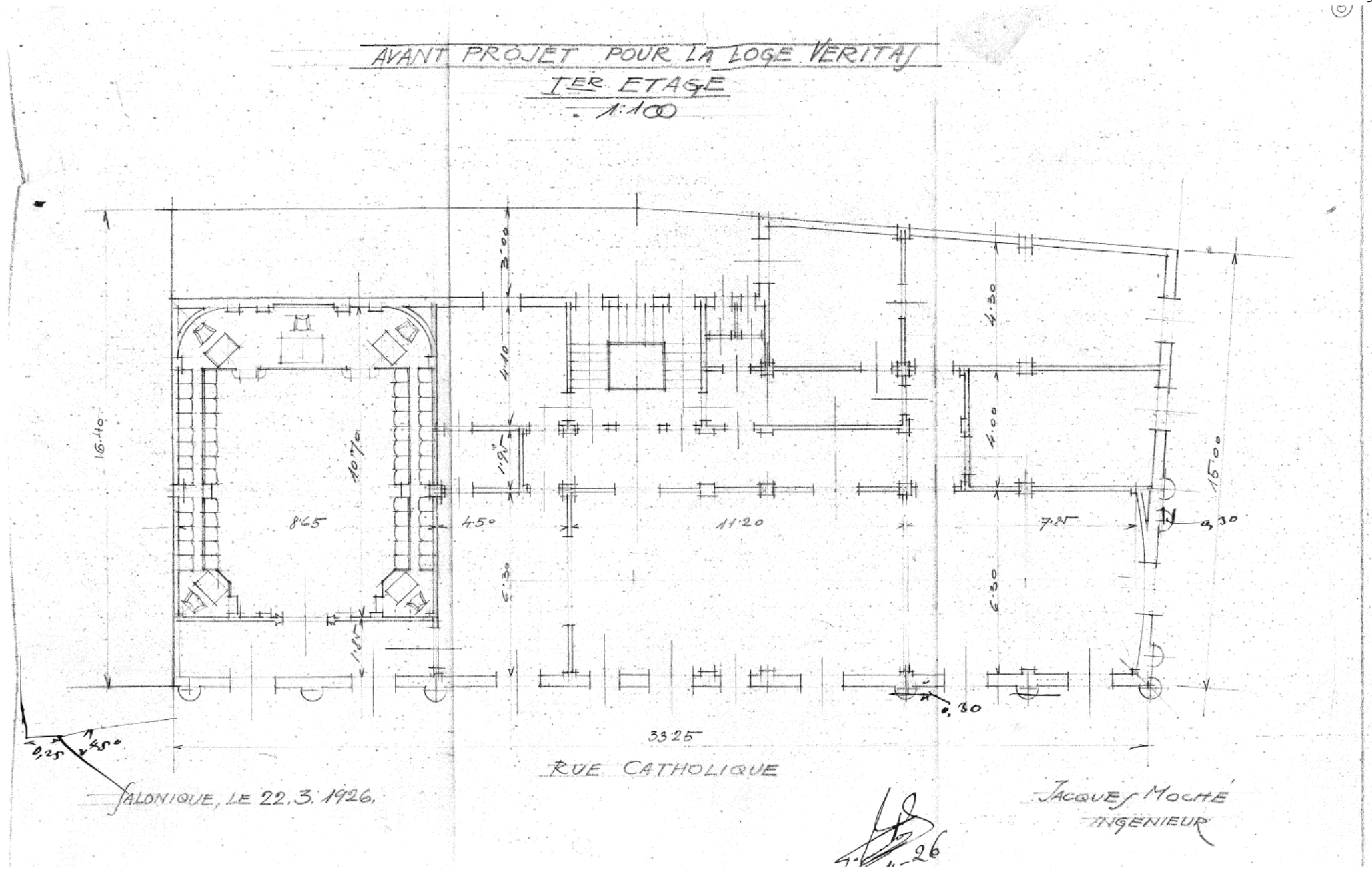
Εικόνα 29 Προσχέδιο 1ου ορόφου του 1924.

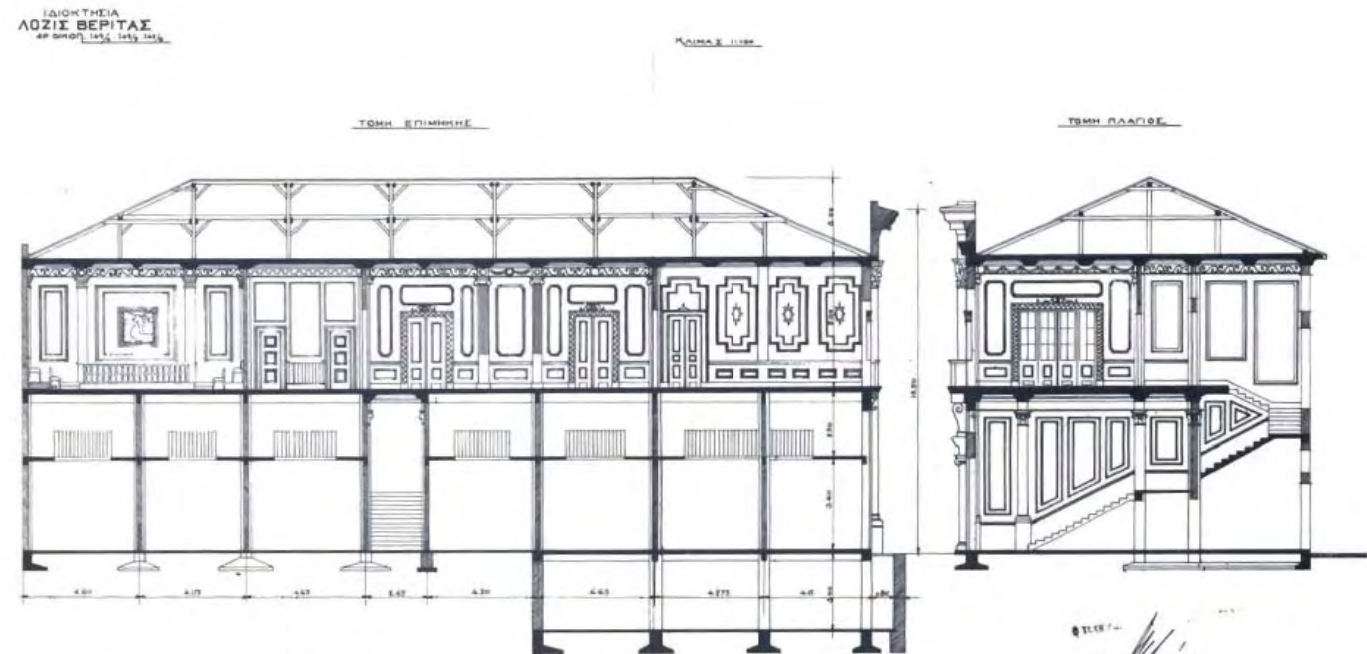
Εικόνα 30 Προσχέδιο 2ου ορόφου του 1924.

Εικόνα 31 Προσχέδιο ισογείου του 1926.

Εικόνα 32 Προσχέδιο 1ου ορόφου του 1926.

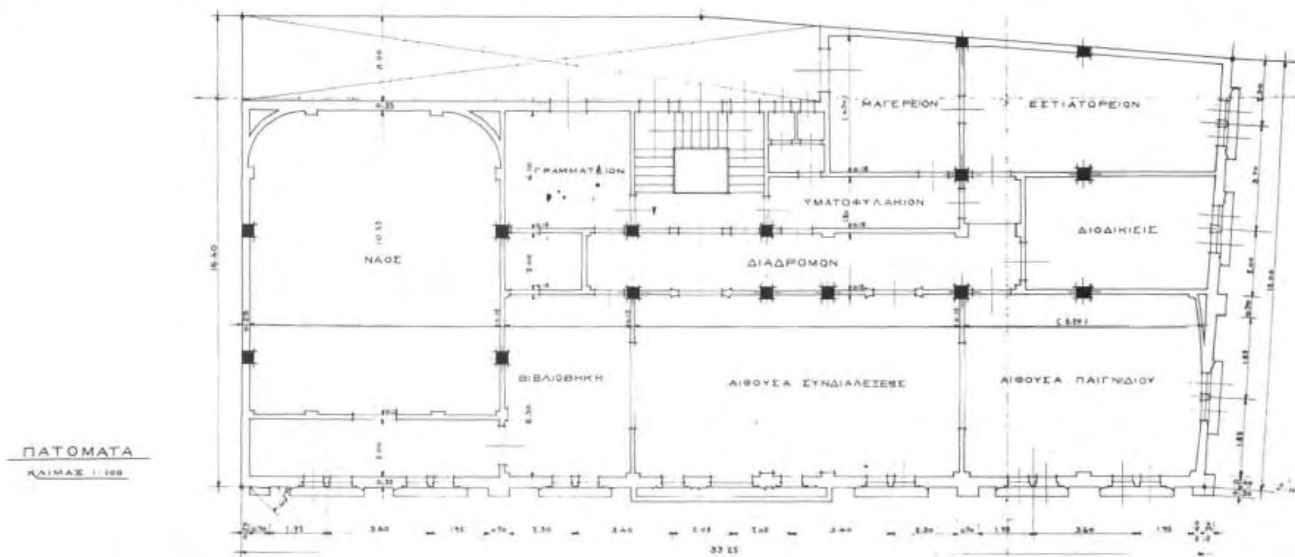

ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ 3. Σχέδιο κύριας όψης (αρχείο Πολεοδομίας).

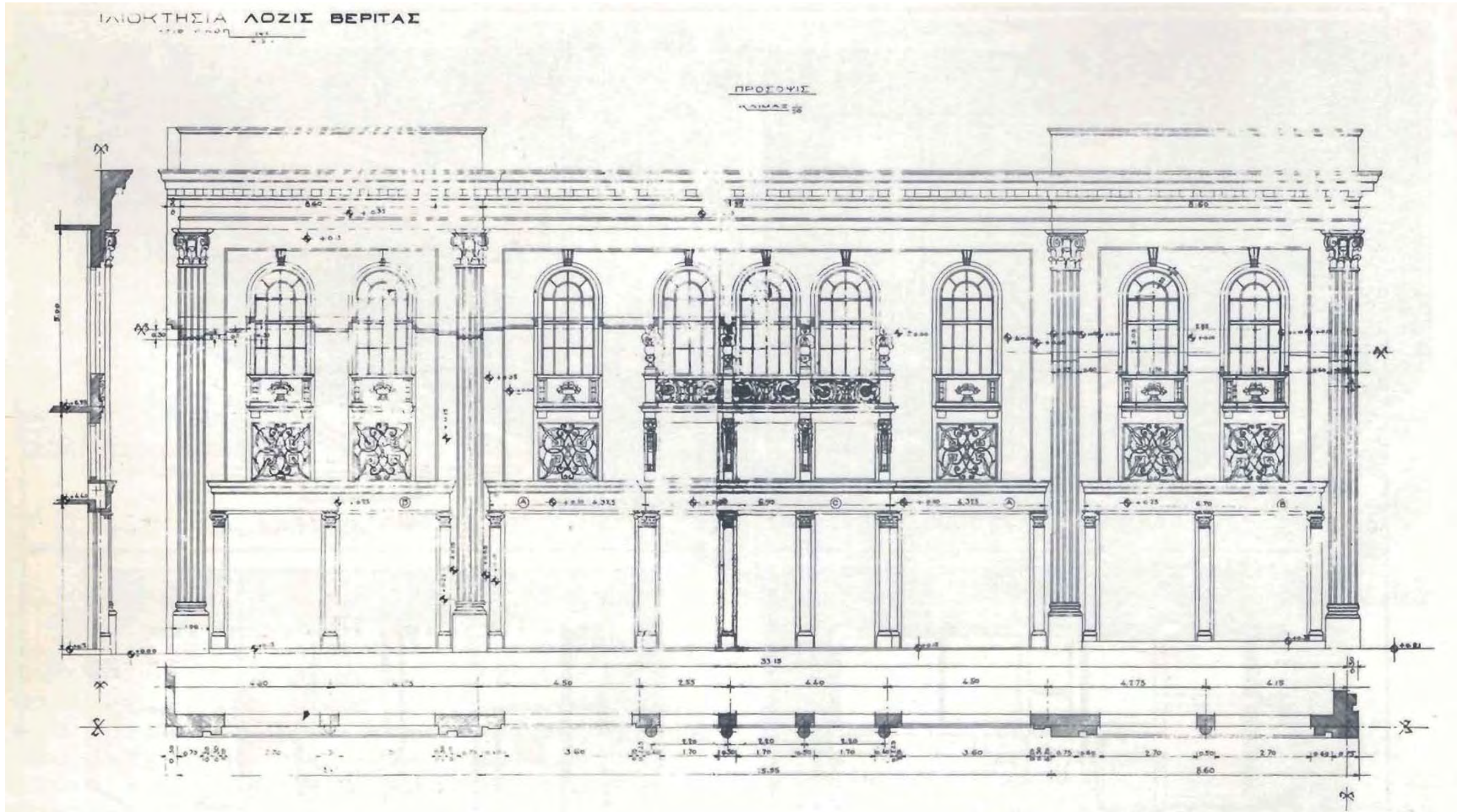
ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ 3. Σχέδια τομών (αρχείο Πολεοδομίας).

ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ 3. Σχέδιο κάτοψης ορόφου (αρχείο Πολεοδομίας).

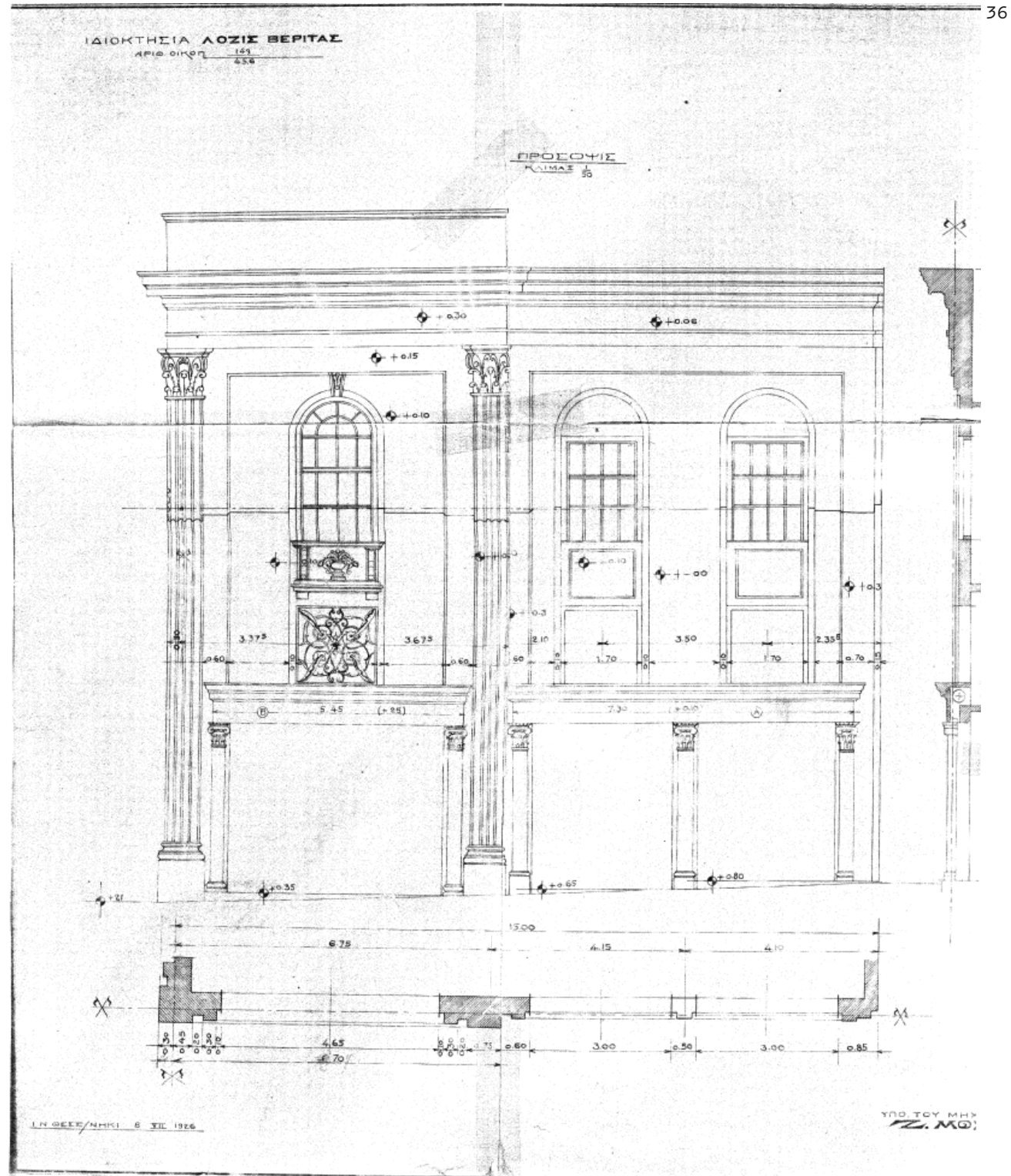
ΤΙΣΕΤ-
[Signature]
 ΣΤΑΣΙΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
 ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
 ΣΤΑΣΙΣ
 ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ
 ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
 ΚΑΙ
 ΣΥΝΕΡΓΕΙΑΣ
 ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ
 ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Εικόνα 34 Τομές / κάτοψη ορόφου.

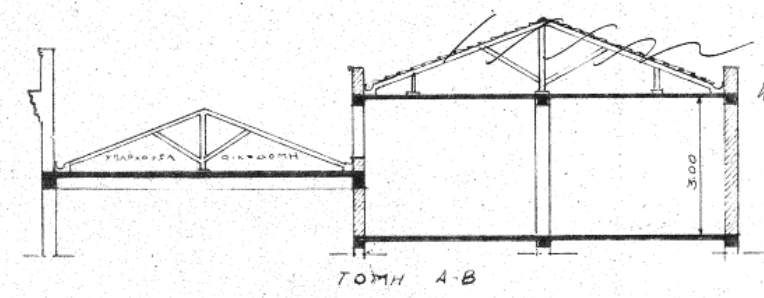

Εικόνα 35 Όψη οδού Βηλαρά.

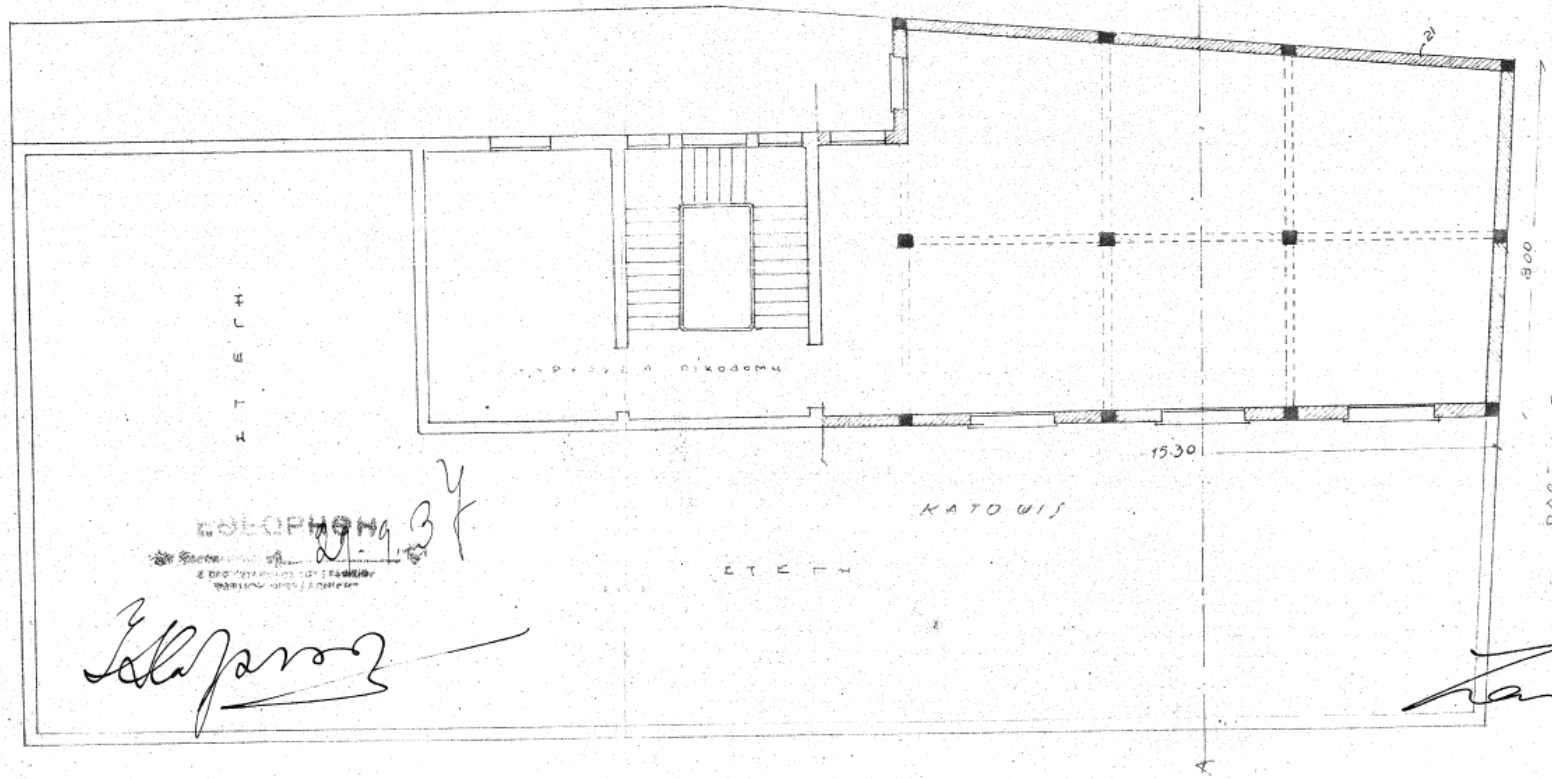

Εικόνα 36 Όψη οδού Καθολικών.

ΟΙΚΟΔΟΜΗ Κ.Κ. ΜΠΕΣΙΟΥΣΙΑΝ ΜΠΕΝΟΖΙΛΙΟ & ΜΟΛΛΟ
 ΣΧΕΔΙΟΝ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΔΟΜΑΤΟΣ ΕΙΣ ΑΠΟΘΗΚΗΝ
 ΚΛΙΜΑΞ 1:100 . . . ΑΡΙΘ. ΟΙΚ. 149/4

Handwritten notes:
 17/4/37
 1/2/37
 1/2/37
 1/2/37

Handwritten notes:
 29.9.37
 [Signature]

ΤΕΧΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
 ΖΑΚ ΜΩΣΙΣ
 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

[Signature]

Εικόνα 37 Κάτοψης προσθήκης δώματος.

Ο σεισμός του 1978 προκάλεσε ζημιές στο κτίριο με αποτέλεσμα η Πολεοδομία να εκδώσει τα υπ' αρ. 927/78 και 2562/79 πρωτόκολλα επικινδυνότητας. Το πρώτο προέβλεπε την κατεδάφιση της προσθήκης και του στηθαίου στο δώμα και την επισκευή του Α' ορόφου, ενώ το δεύτερο ζητούσε την κατεδάφιση του Α' ορόφου, η οποία και πραγματοποιήθηκε με αποτέλεσμα σήμερα να υφίσταται μόνο το ισόγειο και το επίπεδο των παταριών (ΥΠ. ΠΟ Υ.Β.Ε 1985, σ. 58).

38

Τα καταστήματα του ισόγειου λειτουργούσαν τουλάχιστον μέχρι το 1993, όπως αποδεικνύεται από την καταγραφή του κτιρίου στα πλαίσια της ανάδειξης της Θεσσαλονίκης ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας (Γεωργιάδου & Θεοχάρη 1993, σ.46). Σήμερα το κτίριο βρίσκεται υπό κατάρρευση με αποτέλεσμα οι όψεις να έχουν καλυφθεί με δίχτυ για την προστασία των διερχομένων.

39

Εικόνα 38 Το κτίριο μετά την κατεδάφιση του ορόφου.

Εικόνα 39 Σημερινή κατάσταση του κτιρίου.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
9 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1986

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
8

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

Υπαγωγή της Ανώνυμης Εταιρείας «ΚΑΛΤΣΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΟΥΡΝΑΡΑ Α.Ε.» στις ρυθμίσεις του Ν. 1386/1983. 1

Αντιλήψεις της Επιτροπής Προμηθειών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας σε δύο κλιμάκια και ορισμός των μελών αυτών. 2

Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, για κάλυψη δανείου της σε συνάλλαγμα στην Ελληνική Οργανισμό Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ) μέχρι ποσό ισότιμου εγγ. 400.000.000 για τη χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων. 3

Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, για κάλυψη δανείου της σε συνάλλαγμα στην Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης Α.Ε. (ΕΤΒΑ) μέχρι ποσό ισότιμου εγγ. 1000 εκατομ. για τη χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων στην Ελλάδα. 4

Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, για κάλυψη δανείου της σε συνάλλαγμα στην Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδας μέχρι ποσό ισότιμου εγγ. 3.000 εκατ. για τη χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων στην Ελλάδα. 5

Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, για κάλυψη δανείου της σε συνάλλαγμα στην Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης Α.Ε. (ΕΤΒΑ) μέχρι ποσό ισότιμου εγγ. 700.000.000 για τη χρηματοδότηση έργων υποδομής Βιομηχανικών Περιοχών. 6

Χαρακτηρισμός ως έργου τέχνης του συγκροτήματος Λεωνόπουλου στους Παρουλάδες Κερκύρας. 10

Χαρακτηρισμός ως έργου τέχνης της οικίας των Αδών Μπαρή στους Μαυράδες Κερκύρας. 11

Χαρακτηρισμός ως έργου τέχνης της οικίας της Μ. Τράγκα στη θέση «Μποχονάτικα» στο Γαίο Παξών. 12

Καθορισμός περιοχής δικαιωσικής Αγροτικών Κτηματρίων και χαρακτηρισμός νεοεισσταθέντος Αγροτικού Κτηματρίου στη Β' τάξη. 13

Σύσταση ΤΟΕΒ Ζάρκου Νομού Τρικάλων και έγκριση καταστατικού αυτού. 14

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ & ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

(1)

Υπαγωγή της Ανώνυμης Εταιρείας «ΚΑΛΤΣΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΟΥΡΝΑΡΑ Α.Ε.» στις ρυθμίσεις του Νόμου 1386/1983.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Έχοντας υπόψη :

- α) Τις διατάξεις του Ν. 1386/1983 περί «Οργανισμού Οικονομικής Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (Ο.Α.Ε.), (ΦΕΚ 107/Α'/8.8.1983).
- β) Τη 1282/22.8.1983 απόφασή μας για τη συγκρότηση της Γνωμοδοτικής Επιτροπής στη Γραμματεία Οικονομικής Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (ΦΕΚ 489/Β'/23.8.1983).
- γ) Τα πρακτικά της 46ης Συνεδρίαξης της Γνωμοδοτικής Επιτροπής της 21.12.1984 σε συνδυασμό με τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, παρ. 1, εδάφ. δ' και στ' του Ν. 1386/1983, αποφασίζουμε :

- 1. Την υπαγωγή της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΚΑΛΤΣΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΟΥΡΝΑΡΑ Α.Ε.» στις διατάξεις του Ν. 1386/1983 και ειδικότερα στις ρυθμίσεις που προβλέπονται από το άρθρο 7, παρ. 1 του ίδιου νόμου.
 - 2. Τη διενέργεια διαχειριστικού ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 8, παρ. 3 του Ν. 1386/1983.
- Με νεότερη απόφασή μας θα συσταθεί η αρμόδια για τον έλεγχο επιτροπή.

Κατανομή οργανικών θέσεων του Κλάδου ΑΤΙ Δ/κός του ΥΠ.Π.Ε. μεταξύ των Περιφερειακών Υπηρεσιών αυτού. 7

Ανάλυση της απόφασης ΔΙΑΔΠ/Τ/1093/39790/4.7.1980 (ΦΕΚ/655/Α/14.7.80) και χαρακτηρισμός ως έργων τέχνης των έθνων μόνο του κτιρίου στις οδούς Βηλαρά και Καθολικών 3 στη Θεσσαλονίκη, ιδιοκτησίας κληρονόμων Δ. Μπαγοράζο, Σάββα Καθολική και Γραβλιτικής Κοινότητας. 8

Χαρακτηρισμός ως έργου τέχνης του κτιρίου της Αρχαίας Αρχαιολογικής Σχολής στην οδό Σουβλίας 52 στην Αθήνα μαζί με τον περιβάλλοντα το κτήριο χώρο. 9

εις το Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών, §) το Ν. 1489/81 «περί τακτοποιήσεως υπαλλήλων ΥΠΠΕ», γ) του Π. Δ/τος 941/77 «περί Οργανισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών».

2. Τη 19632/26.3.1982 απόφασή μας (ΦΕΚ 155/Β/8.4.1984) με την οποία καταμετρήθηκαν αυτοδικαίαι οι συσταθείσες οργανικές θέσεις σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 1189/81 «περί τακτοποιήσεως υπαλλήλων του ΥΠΠΕ», αποφασίζουμε :

Κατανέμουμε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 84 του Π.Δ. 941/77 (οργανισμός ΥΠΠΕ), τις οργανικές θέσεις του Κλάδου ΑΤΑ Διοικητικού του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών που υπάγονται για τις Περιφερειακές Υπηρεσίες, μεταξύ αυτών, ως εξής :

- Α' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχ/των (Ναύπλιο) 1.
 - Β' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχ/των (Σπάρτη) 1.
 - Γ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχ/των (Κέρκυρα) 1.
 - Δ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχ/των (Βόλο) 1.
 - Ε' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχ/των (Λάρισα) 1.
 - ΣΤ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχ/των (Θεσ/νίκη) 1.
 - Ζη Εφορεία Βυζαντινών Αρχ/των (Ιωάννινα) 1.
 - Η' Εφορεία Βυζαντινών Αρχ/των (Βέροια) 1.
- Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 1984

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΔΗΜΑΔΙΑ - ΜΑΡΙΑ (ΜΕΛΙΝΑ) ΜΕΡΚΟΥΡΗ

Αριθ. Π/2985/69210

(8)

Ανάκληση απόφασης ΔΙΑΑΠ/Γ/1093/39790/4.7.80 (ΦΕΚ/655/Β/14.7.80) και χαρακτηρισμός ως έργων τέχνης των όψεων μόνο του κτιρίου στις οδούς Βηλαρά και Καθολικών 3 στη Θεσσαλονίκη, ιδιοκτησίας κληρονόμων Δ. Μπενφοράδο, Σάββα Καβουκλή και Ισραηλιτικής Κοινότητας.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Έχοντας υπόψη :

1. Τις διατάξεις : α) Του Ν. 400/76 «περί Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα, β) του άρθρου 52 του Ν. 5351/32 «περί Αρχαιοτήτων», γ) του Ν. 1469/50 «περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830», δ) του Π.Δ. 941/77 «περί Οργανισμού του ΥΠΠΕ».

2. Την υπουργική απόφαση ΔΙΑΑΠ/Γ/1093/39790/4.7.1980 (ΦΕΚ 655/Β/14.7.80) με την οποία χαρακτηρίζεται ως έργο τέχνης που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία το κτίριο στις οδούς Βηλαρά και καθολικών 3 στη Θεσσαλονίκη, ιδιοκτησίας κληρονόμων Δ. Μπενφοράδο, Σάββα Καβουκλή και Ισραηλιτικής Κοινότητας.

3. Την από 17.1.83 αίτηση των ιδιοκτητών για απομακρυσμένο του παραπάνω διατηρητέου ακινήτου και το αρ. ΔΙΑΑΠ/Γ/137/3457/5.1.1984 αναπεμπτικό έγγραφο του Υμνημάτος Νεωτ. Μνημείων της Δ/σης Λαϊκού Πολιτισμού του ΥΠΠΕ.

4. Τη γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων με αριθμό 12/4.10.1984, αποφασίζουμε :

Ανακαλούμε την παραπάνω απόφαση ΥΠΠΕ/ΔΙΑΑΠ/Γ/1093/39790/4.7.80 (ΦΕΚ 655/Β/14.7.80) και χαρακτηρίζουμε ως έργα τέχνης που χρειάζονται ειδική κρατική προ-

στασία, σύμφωνα με το Ν. 1469/50 τις όψεις του κτιρίου στις οδούς Βηλαρά και Καθολικών 3 στη Θεσσαλονίκη, ιδιοκτησίας κληρονόμων Δ. Μπενφοράδο, Σάββα Καβουκλή και Ισραηλιτικής Κοινότητας, γιατί παρουσιάζουν ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον. Αποτελούν χαρακτηριστικό δείγμα της αρχιτεκτονικής τεχνοτροπίας του ύψιμου κλασικισμού με αναγεννησιακά στοιχεία. Ραβδωτές κολόνες χωρίζουν την όψη σε τρία τμήματα, ενώ τέσσερες κίονες με κυκλική διατομή ορίζουν την κεντρική είσοδο του κτιρίου. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης τα λεοντόμορφα ρουρούσια, οι σιδερέιες ART NOUVEAU που κλείνουν τα μικρά ορθογώνια ανοιγμάτα που βρίσκονται μεταξύ ισόγειου και ορόφου και άλλ.

Οι διατηρητέες όψεις του παραπάνω κτιρίου πρέπει να αποκατασταθούν στην αρχική μορφή μέχρι του σημείου που σώζονται σήμερα.

Οι ιδιοκτήτες του κτιρίου πρέπει να υποβάλουν για έλεγχο και έγκριση στην αρμόδια Δ/ση Πολιτιστικών Κτιρίων και αναστηλώσεως Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΕ αρχιτεκτονική μελέτη προσθήκης ορόφων στις διατηρούμενες όψεις σύμφωνα με τον ισχύοντα σήμερα συντελεστή δόμησης. Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 4 Δεκεμβρίου 1984

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΔΗΜΑΔΙΑ - ΜΑΡΙΑ (ΜΕΛΙΝΑ) ΜΕΡΚΟΥΡΗ

Αριθ. Υ/3188

(9)

Χαρακτηρισμός ως έργου τέχνης του κτιρίου της Αγγλικής Αρχαιολογικής Σχολής στην οδό Σουηδίας 52 στην Αθήνα μαζί με τον περιβάλλοντα το κτήριο χώρο.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Έχοντας υπόψη :

1. Τις διατάξεις : α) Του Ν. 400/76 «περί Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα, β) του άρθρου 52 του Ν. 5351/32 «περί Αρχαιοτήτων», γ) του Ν. 1469/50 «περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830», του Π.Δ. 941/77 «περί Οργανισμού του ΥΠΠΕ», ε) την ΓΑ ΟΕ/26390/20.5.83 (ΦΕΚ 306/Β/1.6.83) «περί μεταβιβάσεως της εξουσίας υπογραφής «Με εντολή Υπουργού» στο Γεν. Γραμματέα, Δ/ντές, Τμηματάρχες του ΥΠΠΕ.

2. Το έγγραφο 1835/27.4.84 της Αγγλικής Αρχαιολογικής Σχολής στην Αθήνα.

3. Τη γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων με αριθμό 13/13.10.84, αποφασίζουμε :

1. Χαρακτηρίζουμε ως έργο τέχνης που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, σύμφωνα με το Ν. 1469/50, το κτήριο της Αγγλικής Αρχαιολογικής Σχολής στην οδό Σουηδίας 52 στην Αθήνα, μαζί με τον περιβάλλοντα αυτό χώρο, γιατί παρουσιάζει ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον και αποτελεί αξιόλογο δείγμα των λιτών κτιρίων της β' νεοκλασικής περιόδου. Ο αρχικός πυρήνας του κτίστηκε το 1897, είναι ορθογωνικής κάτοψης, διάροφος, με υπόγειο, κτισμένο από πέτρα Λυκαβηττού (Αθηναϊκή), που μένει ανεπίχρυστη. Η λιθοδομή είναι διαφορετική στο υπόγειο και δημιουργεί τη βάση του κτηρίου. Χαρακτηριστικός είναι ο διαχωρισμός α', β' και ισόγειου με γείσο από παρόλτιθο. Από παρόλτιθο επίσης είναι κατασκευασμένα και τα κερνισώματα των ανοιγμάτων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η είσοδος του κτηρίου που φέρει μαρμάρινο γείσο και πλαισιώνεται από μαρμαρίνη κορνίζα.

2. Εγκρίνουμε την αρχιτεκτονική μελέτη προσθήκης ορόφων στο ισόγειο τμήμα της βόρειας πλευράς του κτηρίου, καθώς και τη μελέτη αναμόρφωσης των όψεων του υπάρχοντα κτηρίου.

Το 1980 εκδόθηκε η υπ' αρ. 49 οικοδομική άδεια κατεδάφισης και ανέγερσης οικοδομής αποτελούμενης από υπόγειο, ισόγειο, πέντε τυπικούς ορόφους και τρεις εσοχές, η οποία δεν υλοποιήθηκε, καθώς το κτίριο κρίθηκε συνολικά διατηρητέο με την υπ' αρ. ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΑΠ/Γ/1093/39790/4-7-1980 - ΦΕΚ 655/

B/14-7-1980 απόφαση. Στη συνέχεια μεταγενέστερη απόφαση με αρ. ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΑΠ/Γ/2985/69210/4-12-1984 - ΦΕΚ 8/Β/9-1-1985 ανακαλεί την προηγούμενη και χαρακτηρίζει διατηρητέες μόνο τις όψεις και επιβάλλει να αποκατασταθούν στην αρχική τους μορφή μέχρι του σημείου που υφίστανται σήμερα.

Εικόνα 40 ΦΕΚ 8/Β/9-1-1985.

Εικόνα 41 ΦΕΚ 655/Β/14-7-1980.

Εικόνα 42 Αποψη του κτιρίου το 2015.

46

47

48

Εικόνα 46 Λεοντόμορφα φουρούσια κάτω από το μπαλκόνι.

Εικόνα 47 Προστατευτικές σιδεριές Art Nouveau.

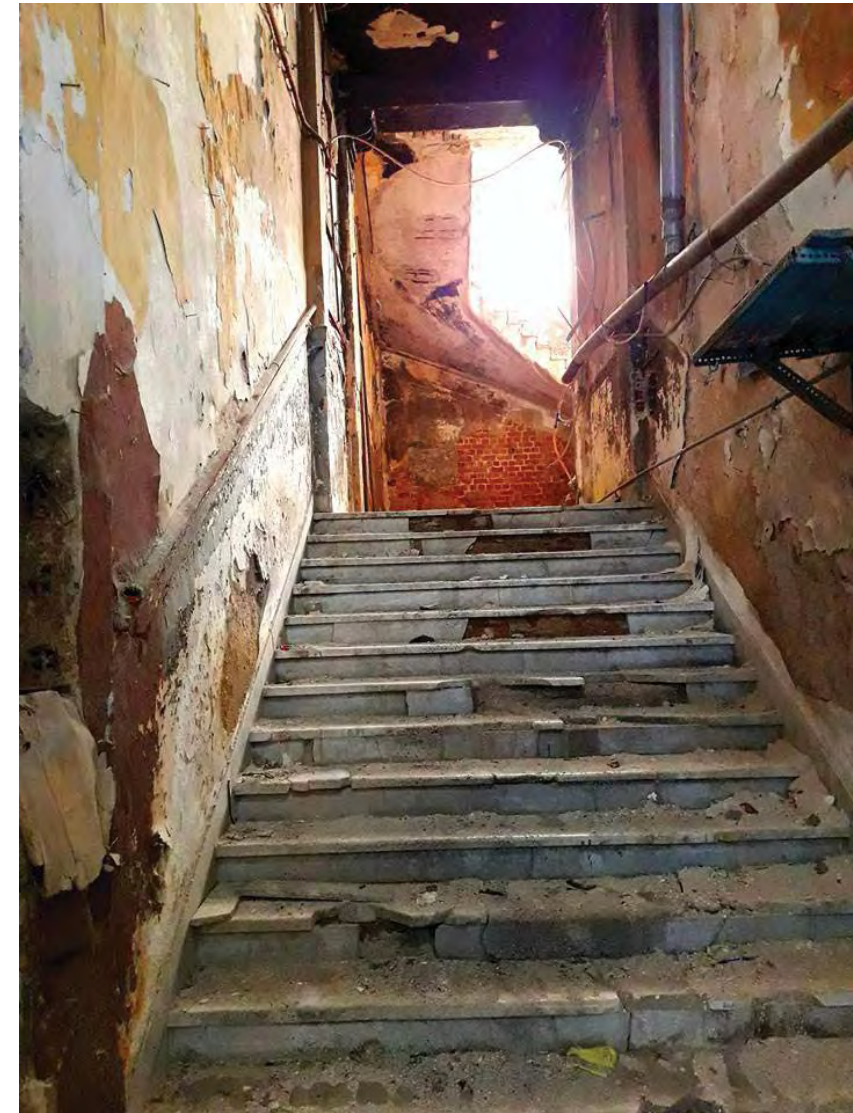
Εικόνα 48 Πόρτα εισόδου του κτιρίου.

Ο εσωτερικός χώρος της εισόδου και κυρίως του Α' ορόφου φαίνεται πλούσια διακοσμημένος στις τομές της μελέτης της οικοδομικής άδειας, αλλά δυστυχώς η επικινδυνότητα του κτίσματος δεν επιτρέπει επίσκεψη στην είσοδο του κτιρίου στο ισόγειο.

Η αρχιτεκτονική αξία του κτιρίου σε συνδυασμό με τη σημαντική θέση του στο εμπορικό κέντρο της πόλης και η άμεση γειτνίαση με τα ιστορικά κτίρια της Τράπεζας της Θεσσαλονίκης (Στοά Μαλακοπή) και του Αρχοντικού Αλλατίνι επιβάλλουν τη διατήρηση του (ΥΠ. ΠΟ Υ.Β.Ε 1985, σ. 58) συμβάλλοντας στη διατήρηση της ιστορίας και της παράδοσης της πόλης καθώς και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της.

Κατά την αναζήτηση των σχεδίων και των στοιχείων της οικοδομικής άδειας του κτιρίου στο αρχείο των Οικοδομικών Αδειών της Πυρκαύστου Ζώνης Θεσσαλονίκης ανευρέθηκαν τα προσχέδια της μελέτης και μόνο οι κατόψεις υπογείου, ισογείου και προσθήκης στο δώμα και η όψη της οδού Βηλαρά. Τα υπόλοιπα σχέδια που παρατίθενται προέκυψαν από βιβλιογραφική έρευνα.

Παράλληλα κατά τη διαδικτυακή έρευνα διαπιστώθηκε ότι το κτίριο διατίθεται στην κτηματομεσιτική αγορά προς πώληση. Μετά από προσωπική επικοινωνία με τον υπεύθυνο του μεσιτικού γραφείου προέκυψε η πληροφορία ότι έχει εκπονηθεί αρχιτεκτονική μελέτη αξιοποίησης του κτιρίου ύστερα από ανάθεση από τους ιδιοκτήτες του. Η μελέτη έχει εγκριθεί από την Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας και προβλέπει τη διατήρηση-αποκατάσταση των αρχικών όψεων σε όλο το ύψος τους, την κατασκευή κτιρίου με νέο φέροντα οργανισμό και προσθήκη πέντε επιπλέον ορόφων στο υφιστάμενο κτίριο. Δημιουργείται δηλαδή 7όροφο κτίριο με πατάρι στο ισόγειο και υπόγειος χώρος στάθμευσης. Προτεινόμενες χρήσεις του κτιρίου από το μεσιτικό γραφείο είναι πολυκατάστημα, ιδιωτικές σχολές, γραφεία, αλλά και κατοικίες.

Εικόνα 49 Η μοναδική φωτογραφία που βρέθηκε από το εσωτερικό του κτιρίου.

50

51

52

53

54

55

Εικόνα 50-55 Λεπτομέρειες κτιρίου.

Εικόνα 56-57 Το κτίριο ενταγμένο στην περιοχή του.

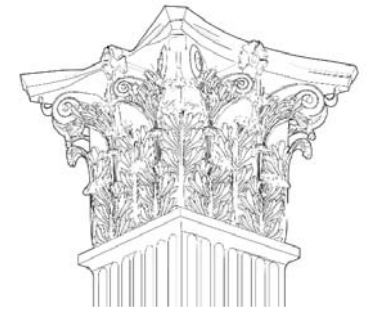
03

Κεντρική ιδέα

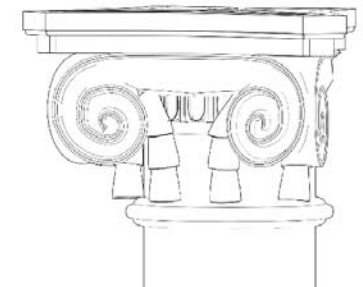
Επιδίωξη της πρότασης είναι η ενεργοποίηση του ανενεργού κελύφους του ιστορικού κτιρίου και η ενσωμάτωση σύγχρονων στοιχείων σε αντιστικτική και ταυτόχρονα αρμονική διαλεκτική σχέση μεταξύ τους και παράλληλα με τον ιστορικό χαρακτήρα του τύπου και τις διαδοχικές μεταμορφώσεις της δημόσιας εικόνας του.

Μορφολογικά το υπάρχον κέλυφος διέπεται από τις συνθετικές αρχές του εκλεκτικισμού, του μορφολογικού πλουραλισμού, αρχιτεκτονικής τάσης που αναγνωρίζεται σε πολλά κτίρια της Θεσσαλονίκης, τα οποία έκτιζαν οι ανώτερες οικονομικά ομάδες πληθυσμού, με αποτέλεσμα η πόλη να θεωρείται από πολλούς μελετητές το κέντρο του ελληνικού εκλεκτικισμού, επακόλουθο του πολυπολιτισμικού χαρακτήρα της (Κολώνας 2016, σ. 46). Ουσιαστικά ο εκλεκτικισμός εκφράζει περισσότερο τη διακοσμητική αντιμετώπιση της μορφολογίας των όψεων και αποδεσμεύεται από τις αυστηρές αρχές οργάνωσης προηγούμενων τεχντροπιών, καθώς επικεντρώνεται σε μορφολογικά δάνεια από προγενέστερες τάσεις και σύνθεση των στοιχείων τους για να επιτύχει όψεις με πλούσιο διάκοσμο, έντονα γλυπτικές.

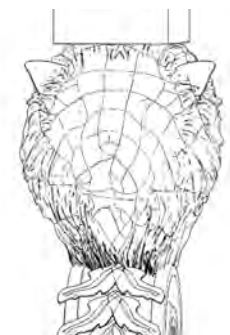
58

59

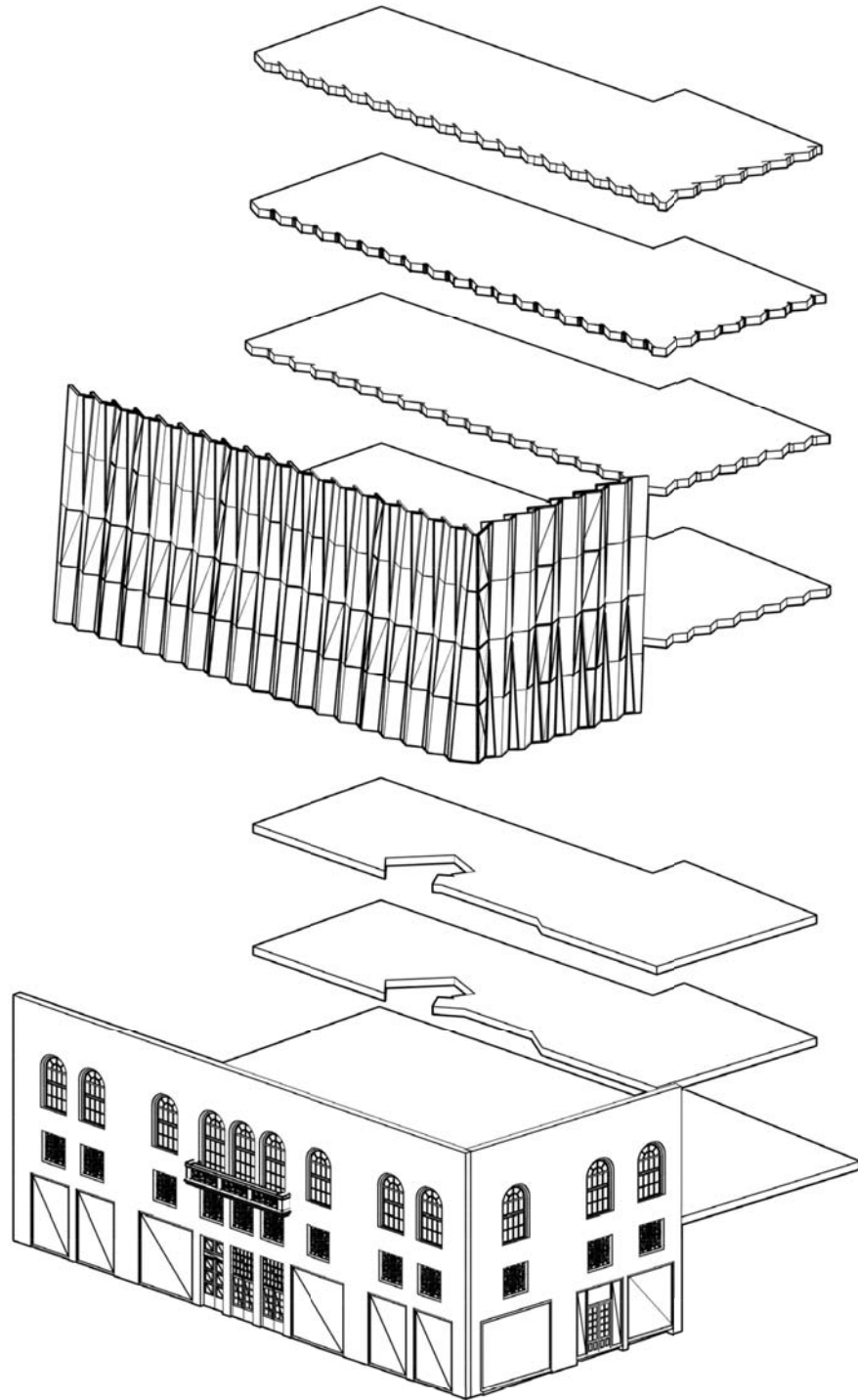
60

61

Εικόνα 58-61 Λεπτομέρειες εκλεκτικιστικών στοιχείων του κτιρίου.

Μετά από την ανάλυση των όψεων του κτιρίου και σε συνδυασμό με την απόφαση χαρακτηρισμού μόνο των όψεων ως διατηρητέων και λαμβάνοντας υπόψη την κακή κατάσταση τους επιλέχθηκε η μέθοδος αποκατάστασης και συντήρησης του τμήματος των όψεων που διασώζονται και η συμπλήρωση τους, ώστε να αποδοθούν ακέραιες στον αστικό ιστό με χειρισμούς ώστε το νέο τμήμα να διαχωρίζεται διακριτά από το αρχικό τμήμα.

Στη συνέχεια σε σημαντική υποχώρηση από τις διατηρητέες προσόψεις θα ανεγερθεί κτίριο 6 επιπέδων, με τελικό ύψος που θα προεξέχει του αρχικού κατά 3 επίπεδα. Επιδιώχθηκε λύση που θα δίνει την αίσθηση ότι το νέο κτίριο αναδύεται μέσα και πίσω από το παλιό. Ταυτόχρονα οι διατηρητέες προσόψεις με την πλουραλιστική διακόσμηση τους θα λειτουργούν ως νοσταλγικό σκηνικό σε μια προσπάθεια μερικής αναβίωσης του χαρακτήρα της περιοχής σε διάλογο με τους σημαντικούς τους γείτονες (Στοά Μαλακοπή, Τράπεζα Θεσσαλονίκης).

Αυτή η μέθοδος αποκατάστασης και επανάχρησης εφαρμόστηκε σε κτίρια της Θεσσαλονίκης, μεταξύ των οποίων αναφέρονται το Εμπορικό Κέντρο Πλατεία (κτίριο της πρώην Αυστροελληνικής Εταιρείας Επεξεργασίας Καπνού) στις οδούς Τσιμισκή και Βασ. Ηρακλείου (1995), η στοά Hirs στην οδό Τσιμισκή (2000) και το συγκρότημα κτιρίων της πρώην τράπεζας Μακεδονίας-Θράκης σήμερα Χρηματιστηριακό Κέντρο στα Λαδάδικα (1992) σε μικρή απόσταση από το κτίριο μελέτης, όλα ενταγμένα στον ιστό της πόλης τυγχάνουν αποδοχής από το ευρύ κοινό (Μαυρομάτης 1996, σ.).

63

64

- Εικόνα 62 Διάγραμμα μεθόδου αποκατάστασης και επανάχρησης του κτιρίου.
- Εικόνα 63 Εμπορικό κέντρο Πλατεία. Διατήρηση της όψης με εσωτερικές καθαιρέσεις.
- Εικόνα 64 Χρηματιστηριακό Κέντρο. Διατήρηση της όψης με εσωτερικές καθαιρέσεις.

65

Επανάχρηση ιστορικών κτιρίων με διατήρηση του κελύφους και προσθήκες

Η επανάχρηση και επανένταξη ιστορικών κτιρίων στο σύγχρονο αστικό περιβάλλον αποτελεί μία επιτακτική ανάγκη και ταυτόχρονα μία πρόκληση. Μία επανένταξη θεωρείται επιτυχημένη όταν εκπληρούνται ταυτόχρονα δύο συνθήκες: αφενός ο σεβασμός στη μορφολογία του παλιού κτιρίου κι αφετέρου ο αρμονικός συνδυασμός με τη νέα δομή-προσθήκη της οποίας η μορφολογία θα διέπεται από τις σύγχρονες σχεδιαστικές αντιλήψεις.

Οι αρχές που διέπουν την αποκατάσταση των μνημείων διατυπώθηκαν στο χάρτη της Βενετίας (1964) από τις οποίες μία είναι η απαίτηση για σεβασμό της αυθεντικότητας τους (άρθρο 9 Χάρτη της Βενετίας). Ωστόσο η έννοια της αυθεντικότητας έγινε κατανοητή με διαφορετικούς τρόπους από τους λαούς, ανάλογα με τις πολιτισμικές τους αντιλήψεις και τα είδη των προστατευόμενων μνημείων (Μαλλούχου-Τufano 2015, σ. 323). Η αποσαφήνιση των διαφορετικών προσεγγίσεων που αφορούν στην αυθεντικότητα και ο καθορισμός κριτηρίων αποδεκτών καθώς και ζητήματα κρίσης αυθεντικότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς μνημονεύονται στη Διακήρυξη περί Αυθεντικότητας (Nara Document on Authenticity) (Μαλλούχου-Τufano 2015, σ. 325). Η Φανή Μαλλούχου-Τufano αναφέρει ότι στο τέλος του 20ου αιώνα και στις αρχές του 21ου επιτελέστηκαν “στυλιστικές αποκαταστάσεις” παρά τη Διακήρυξη του Χάρτη της Βενετίας, όπου τονίζεται η απαίτηση διάκρισης συμπληρώσεων και νέων κατασκευών από το υπάρχον μνημείο σύμφωνα με τις σύγχρονες τεχνικές (άρθρο 9, Χάρτη της Βενετίας). Οι σύγχρονες ανακατασκευές

με τη μέγιστη δυνατή πιστότητα και μίμηση των αρχικών μορφών θεωρούνται αποδεκτές σε διάφορες περιπτώσεις μεταξύ των οποίων και η καταστροφή των μνημείων που οφείλεται σε φυσικά αίτια (π.χ. σεισμοί, πυρκαγιές), καθώς ικανοποιούν το κοινό αίσθημα περί αποκατάστασης του πληγέντος ιστορικού περιβάλλοντος και βίωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου (Μαλλούχου-Τufano 2015, σ. 337).

66

Εικόνα 65 Προσθήκη ορόφων στο κτίριο του παλιού Ταχυδρομείου στη Βιέννη.

Εικόνα 66 Κτίριο κατοικίας από οξειδωμένο χάλυβα πίσω από διατηρητέους τοίχους στάβλου του 19ου αιώνα.

67

πληροφόρησης για τους χώρους πίσω από την πρόσοψη (Richards 1994, σ.13).

Στον αντίποδα οι “ρεαλιστές”, όπως τους χαρακτηρίζει ο Highfield, υποστηρίζουν την άποψη ότι υπάρχουν πολλοί λόγοι για τους οποίους είναι αποδεκτή η διατήρηση των όψεων μόνο και αναφέρει μερικούς, όπως η κακή κατάσταση του κτιρίου που δεν επιτρέπει την επισκευή ή αποκατάσταση, η αδιάφορη ή χωρίς αρχιτεκτονική αξία κάτοψη, οι πολλαπλές εσωτερικές τροποποιήσεις από την αρχική μορφή και τέλος η ανεπάρκεια του στατικού φορέα για τα φορτία της νέας χρήσης (Highfield 1991, σ.14).

Επιπρόσθετα ο Highfield επισημαίνει ότι η πρόσοψη αντιπροσωπεύει το δημόσιο πρόσωπο του κτιρίου και είναι ορατό από μεγαλύτερο πλήθος σε σχέση με τον εσωτερικό χώρο, οπότε η διατήρηση της θεωρείται από τα σημαντικά στοιχεία της διατήρησης της αρχιτεκτονικής του κτιρίου ενισχύοντας τον χαρακτήρα των περιοχών με αρχιτεκτονικό ή ιστορικό ενδιαφέρον και συνοψίζει ότι η διατήρηση και αποκατάσταση της όψης αποτελεί μείζονα παράγοντα αρχιτεκτονικής διατήρησης και το βιώσιμο μέσο που την εξασφαλίζει (Highfield 1991, σ.17).

Υπάρχουν διάφορες μέθοδοι και επιλογές σχεδιασμού για την αποκατάσταση των νεώτερων μνημείων και την προσαρμοστική επανάχρησή τους, μεταξύ των οποίων η διατήρηση των όψεων και η κατασκευή νέας δομής πίσω από αυτές, πρακτική η οποία έχει υπέρμαχους και επικριτές με επιχειρήματα που τεκμηριώνουν την άποψη της κάθε πλευράς. Το κύριο επιχείρημα των επικριτών είναι ότι με τη διατήρηση μόνο των όψεων του κτιρίου χάνεται ή αρχιτεκτονική του ακεραιότητα, ότι δηλ. δεν υπάρχει καμία σχέση της πρόσοψης και του υπόλοιπου κτιρίου σε επίπεδο ύφους, αναλογιών και κατασκευής, επέρχεται ένα είδος “διαζυγίου” μεταξύ του εσωτερικού και του εξωτερικού του κτιρίου κατά τον Richards. (Richards 1994, σ.11). Παράλληλα ο ίδιος αναφέρει ως επιπρόσθετο χαρακτηριστικό της διατήρησης των όψεων την απώλεια της ιστορικής

68

Εικόνα 67 Kolumba Museum στην Κολωνία.

Εικόνα 68 Caixa Forum στη Μαδρίτη.

πτυχή η [ptixí] : **1α.** η μορφή που παίρνει η επιφάνεια ενός σώματος, ιδίως υφάσματος ή χαρτιού, όταν τη διπλώνουμε έτσι ώστε ένα τμήμα της να καλύπτει ένα άλλο: *Οι πτυχές του φουσταντιού / της κουρτίνας. Φαρδύ ρούχο που στη μέση σφίγγεται με ζώνη και σχηματίζει πτυχές.* **β.** για ό,τι μοιάζει με πτυχή. (γεωλ.) ~ του εδάφους. (ανατ.) ~ του βλεννογόνου / του δέρματος. **2.** (μτφ.) το καθένα από τα στοιχεία που συγκροτούν συνολικά ένα γεγονός, φαινόμενο κτλ.: *Εξετάζει προσεκτικά κάθε ~ της υπόθεσης / του προβλήματος. Δεν υπάρχει ~ της κοινωνικής και πολιτικής ζωής που να μην επηρεάζεται από την έλλειψη δημοκρατίας.*

[λόγ. < αρχ. πτυχή]

69

Η πτυχή (-πτυχωση, le pli, the fold)

Η έννοια της πτύκωσης αναφέρεται σε πολλές σημασίες. Στη φύση οι πτυχές εμφανίζονται σε διαφορετική κλίμακα, από τις αναδιπλώσεις των φύλλων των δένδρων έως τις πτυχωμένες γεωλογικές δομές. Αναφορικά με το γήινο ανάγλυφο, πτυχές καταλαμβάνουν μεγάλες εκτάσεις του φλοιού και οφείλουν τη γένεση τους σε γεωλογικά φαινόμενα. Οι πτυχωσιγενείς αυτές δομές είναι συνδεδεμένες με ορογενετικές κινήσεις. Η γεωμετρική κανονικότητα των φυσικών σχηματισμών συνθέτει ένα μοναδικό τοπιακό αποτέλεσμα που σε αρκετές περιπτώσεις αποδίδεται σε μυθικές δυνάμεις ή εξωγήινους πολιτισμούς (Μωραΐτης 2015, σ. 3).

70

Εικόνα 69 Giant's causeway, βόρεια Ιρλανδία.

Εικόνα 70 Nazca lines, Περου.

Η τεχνική της δημιουργίας πτυχώσεων αποδεικνύεται ότι ήταν γνωστή από την αρχαιότητα καθώς ανακαλύφθηκαν υφάσματα με πτυχές σε τοιχογραφίες στην αρχαία Αίγυπτο. Όμως η ιδέα της διαμόρφωσης πτυχώσεων σε επιφάνειες ενεργοποιήθηκε αρκετά αργότερα καθώς συνδέεται με την εφεύρεση του χαρτιού στην Κίνα, από όπου μεταφέρθηκε στην Ιαπωνία. Εκεί αναπτύχθηκε η τεχνική του origami (από τις λέξεις oru= διπλώνω και kami= χαρτί) (Lebé 2016, σ. 55).

Πολλοί επιστημονικοί τομείς διερευνούν τις συναρπαστικές ιδιότητες των πτυχώσεων, ωστόσο για την αρχιτεκτονική η πτύκωση παίζει βασικό ρόλο ως διαδικασία μορφογένεσης. Η αμφισβήτηση του ακαδημαϊσμού από τον Μοντερνισμό και η εμφάνιση νέων υλικών και τεχνικών κατασκευής εισήγαγε την πτύκωση ως τεχνική σχεδιασμού στη σχολή του Bauhaus (Lebé 2016, σ. 56).

Εικόνα 71 Ο Josef Albers και οι σπουδαστές στο Bauhaus, 1928.

Εικόνα 72 Stack-n-fold, Simon Cygielski.

71

72

Η φιλοσοφική ιδέα της πτύκωσης αποδίδεται στον Γάλλο φιλόσοφο Gilles Deleuze και αναπτύσσεται στο βιβλίο του "Le Pli, Leibniz e le Baroque", όπου ο Deleuze μελετά το έργο του Γερμανού μαθηματικού-φιλόσοφου Leibniz, που υποστηρίζει τη ρευστότητα της ύλης, την ελαστικότητα των σωμάτων και θεωρεί το πνεύμα ως κινητήριο μηχανισμό. Η μελέτη και κατανόηση του έργου του Leibniz αποτελεί προϋπόθεση για να γίνει αντιληπτή η ταυτότητα του Μπαρόκ, μιας περιόδου που το στοιχειώδες γνώρισμα της είναι η επ'άπειρον παραγωγή πτυχώσεων (Βυζοβίτη 2007, σ. 38).

«Έτσι ο λαβύρινθος της συνέχειας δεν είναι μια γραμμή που θα αναλυόταν σε ανεξάρτητα σημεία, όπως ή άμμος ρέει σε κόκκους, αλλά μοιάζει με μια στόφα ή μ' ένα φύλλο χαρτί που διαιρείται επ' άπειρον σε πτυχώσεις ή αναλύεται σε καμπυλωτές κινήσεις, καθεμία από τις όποιες καθορίζεται από ένα περιβάλλον που συντίθεται ή συσπειρώνεται. «Η διαίρεση της συνέχειας δεν θα πρέπει να

θεωρείται ίδια με τη διαίρεση της άμμου σε κόκκους αλλά με τη διαίρεση ενός φύλλου χαρτιού ή ενός χιτωνίου σε πτυχώσεις, ώστε να μπορούν να υπάρχουν άπειρες πτυχώσεις, οι μινιμότερες από τις δε, χωρίς το σώμα να αναλύεται ποτέ σε σημεία ή minima». Υπάρχει πάντοτε μια πύκωση μέσα στην πτύκωση, όπως και μια κυψελίδα μέσα στην κυψελίδα. Η ενότητα της ύλης, το μικρότερο στοιχείο του λαβύρινθου, είναι ή πτύκωση, όχι το σημείο, το οποίο ποτέ δεν είναι ένα μέρος αλλά ένα απλό άκρο της γραμμής», ισχυρίζεται ο Deleuze εξηγώντας τις έννοιες της πολλαπλότητας (multiplicity) και της πολυπλοκότητας (complexity) που ετυμολογικά σχετίζονται με την πτύκωση (le pli). Υπό αυτή την έννοια η εκπτώκωση (unfold) δεν αποτελεί το αντίθετο της πτύκωσης (fold) αλλά την προέκταση της (Deleuze 2006, σ. 21).

Ο όρος πτύκωση στην αρχιτεκτονική εμφανίζεται το 1993 με αφορμή την ανθολογία "Folding in Architecture" δοκιμίων και μελετών μιας σειράς Αμερικανών αρχιτεκτόνων σε μια προσπάθεια αποστασιοποίησης από την μορφολογική λογική της ασυνέχειας της αποδόμησης. Ο Greg Lynn που επιμελήθηκε της έκδοσης χαρακτηρίζει την πτύκωση "πανούργα τακτική" που διαμορφώνει μία εύκαμπτη αρχιτεκτονική, της οποίας γλώσσα είναι η καμπυλότητα (Βυζοβίτη 2007, σ. 40). Η ψηφιακή στροφή επιτρέπει τη χρήση μεθόδων CAD-CAM ως εργαλείων για την υλοποίηση της αρχιτεκτονικής σύλληψης μέσω της πτύκωσης (Βυζοβίτη 2007, σ. 44).

73

Εικόνα 73 OMV H2 house, Greg Lynn.

Περιγραφή της κατασκευής

Περιλαμβάνονται εργασίες ενίσχυσης και αποκατάστασης των διατηρητέων όψεων και ανέγερση του νέου κτιρίου, οι οποίες απαιτούν στατική μελέτη που δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Η ενίσχυση των όψεων μπορεί να υλοποιηθεί με την κατασκευή μονόπλευρου μανδύα οπλισμένου σκυροδέματος για τη διατήρηση της μορφολογίας τους εξωτερικά (Δημοσθένους 2009, σ. 14) και ακολουθεί ανακατασκευή της τοικοποιίας για τη συμπλήρωση των όψεων με υλικά όμοια ή παρεμφερή των αρχικών. Τα μορφολογικά στοιχεία των όψεων θα συντηρηθούν και θα συμπληρωθούν με κατάλληλα κονιάματα. Τα υπάρχοντα κουφώματα θα συντηρηθούν, ενώ αυτά που λείπουν θα ανακατασκευαστούν σύμφωνα με τα αρχιτεκτονικά σχέδια της αρχικής μελέτης. Τα μεταλλικά στοιχεία στα ανοίγματα των παταριών επίσης θα συντηρηθούν.

Η νέα δομή κατασκευάζεται από μεταλλικό φέροντα οργανισμό και σύμμεικτες πλάκες από τραπεζοειδή λαμαρίνα και ελαφρά οπλισμένο σκυρόδεμα. Ο μεταλλότυπος των πλακών καλύπτεται με αναρτημένες ψευδοροφές γυψοσανίδας που ενσωματώνει το φωτισμό των χώρων. Η επιλογή του υαλοπετάσματος στην πίσω όψη έγινε με κριτήριο την εκμετάλλευση του ομοιόμορφου φυσικού

φωτισμού που προσφέρει λόγω του ΒΑ προσανατολισμού της. Ταυτόχρονα η διαφάνεια που προσφέρει το υαλοπέτασμα δημιουργεί την αίσθηση της αμεσότητας με το εξωτερικό περιβάλλον, ιδιαίτερα στους υψηλότερους ορόφους και τέλος επικοινωνεί τις δραστηριότητες των εσωτερικών χώρων του κτιρίου και από την πίσω πλευρά προς την οδό Βαλαωρίτου.

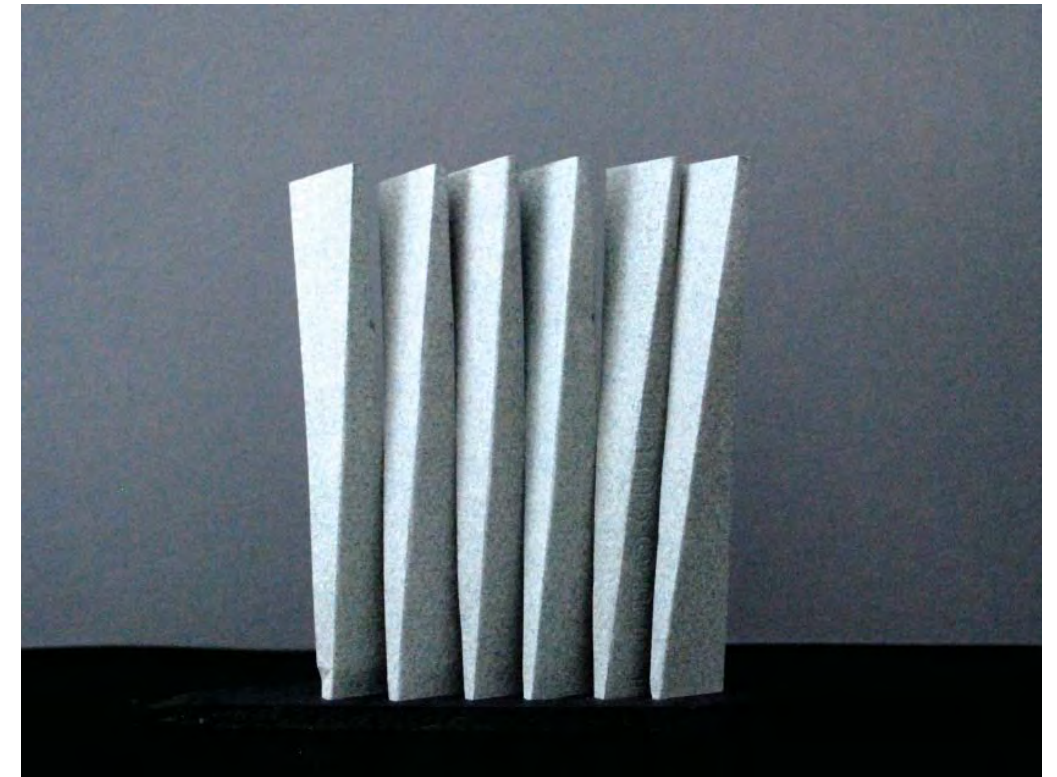
Για την οργάνωση των όψεων της προσθήκης επιλέχθηκε η μορφή της πτύκωσης (pleating). Αξιολογώντας τα ευρήματα της ερευνητικής εργασίας η πτύκωση προκύπτει ότι είναι κοινή τεχνική σε μόδα και αρχιτεκτονική και σε συνδυασμό με την προτεινόμενη επικρατούσα χρήση του κτιρίου ισχυροποιείται ως επιλογή μορφογένεσης του νέου κελύφους. Επιπρόσθετα, διαχρονικά οι πτυχώσεις παραπέμπουν στο χιτώνα και στις ραβδώσεις του κίονα της Αρχαίας Ελλάδας, μορφολογικό στοιχείο των όψεων του κτιρίου (ραβδωτοί ψευδοκίονες). Ο εντοπισμός του στοιχείου στις όψεις συνηγόρησε για την επιλογή της πτύκωσης ως τεχνικής οργάνωσης των όψεων της προσθήκης. Η έννοια της ελευθερίας που διέπει την εκλεκτικιστική όψη αποδίδεται στις νέες όψεις με την επιλογή της κυματοειδούς πτύκωσης (wave tucks).

Στοιχεία - πτέτες σε διάταξη συμπληρώνουν τον φέροντα οργανισμό του κτιρίου και διαμορφώνουν το νέο κέλυφος. Τα μικρού πάχους πλήρη στοιχεία έχουν ίδιο φέροντα σκελετό επενδυμένο με glassfiber reinforced concrete panels και εσωτερική μόνωση και στηρίζονται στο στατικό φορέα του κτιρίου, ενώ τα διάφανα στοιχεία κατασκευάζονται από πρισματικά υαλοπετάσματα, που λειτουργούν και ως αγωγός φυσικού φωτός.

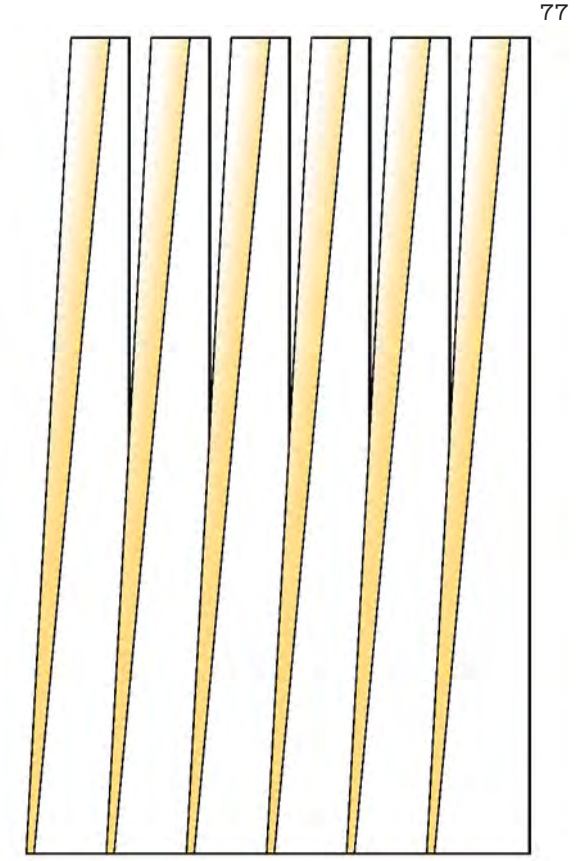
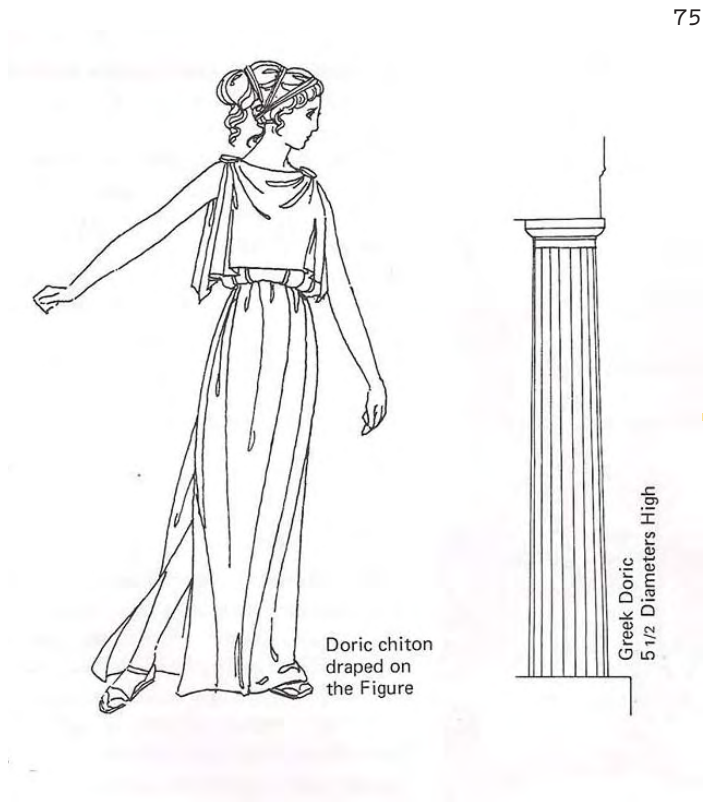
Σε μία προσπάθεια αρμονικής οπτικά "ενοποίησης" των όψεων στις θέσεις των υπάρχοντων ανοιγμάτων προβλέπονται ανοίγματα σε όλο το ύψος της νέας δομής σε μορφολογική αντιστοιχία με τα "ορθόψηλα ανοίγματα" του ορόφου του αρχικού κτιρίου.

Η όλη σύνθεση του κελύφους με τα πλήρη και διάφανα πτυχωτά στοιχεία δίνει την αίσθηση μιας ελαφράς, κομψής κατασκευής που παραπέμπει στη μόδα με τα ανάλαφρα πτυχωτά ενδύματα, για την ανάδειξη της οποίας οργανώνεται το κτίριο, δημιουργείται δηλαδή ένα κέλυφος/ ένδυμα γι' αυτό.

74

Εικόνα 74 Πρόπλασμα πτυχωτών στοιχείων για τις όψεις.

Εικόνα 75-77 Η εξέλιξη της πτύκωσης από το χιτώνα στο κέλυφος.

04

Κτιριολογικό πρόγραμμα

Η πρόταση περιλαμβάνει ένα μείγμα λειτουργιών και χρήσεων, το οποίο θα συντελέσει στην ανάδειξη ενός σύγχρονου πολυδύναμου κέντρου (εστίας / κόμβου κλπ) καινοτομίας και επιχειρηματικότητας γύρω από τον κλάδο της μόδας που θα προβάλλει στο ιστορικό παρελθόν και το ελπιδοφόρο μέλλον της πόλης με παράλληλη παραγωγή πολιτισμού. Οι νέες χρήσεις και λειτουργίες αναφέρονται στη στέγαση και παροχή υπηρεσιών σε νέους δημιουργούς με αντικείμενο το διευρυμένο χώρο της μόδας σε ιδιωτικούς ή συνεργατικούς χώρους, showrooms, πωλητήριο, στέγαση πολιτισμού και αναψυχής με πολυλειτουργικό χώρο βιβλιοθήκης, χώρους events, προβολών, πολλαπλών χρήσεων και καφέ-μπαρ.

Στο υπόγειο χωροθετείται μία αίθουσα πολλαπλών χρήσεων για προβολές, σεμινάρια, παρουσιάσεις, workshops. Το υπόγειο διατηρεί την αρχική του έκταση και πραγματοποιείται μικρή επέκταση για να εξυπηρετείται και από τους δύο ανεγκυστήρες.

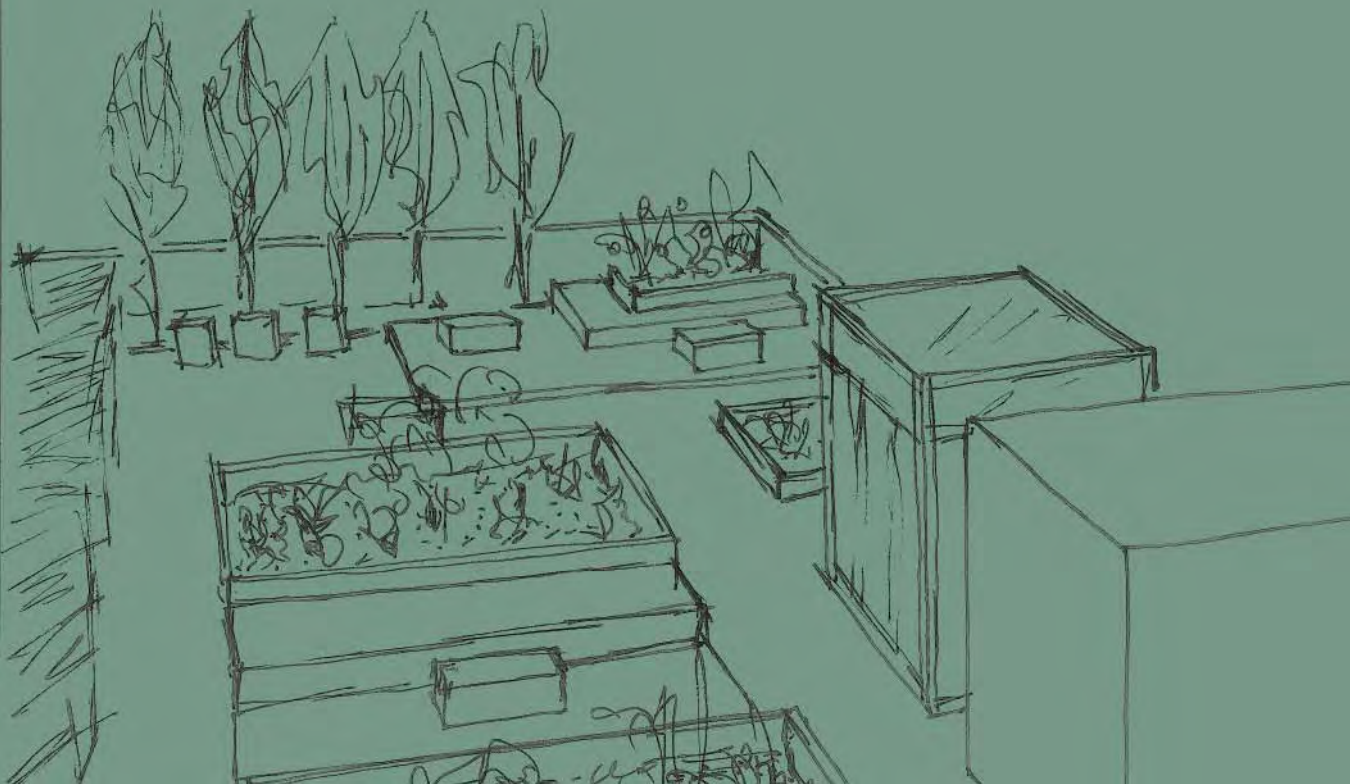
Το ισόγειο διαμορφώνεται μετά από αξιολόγηση των στοιχείων της έρευνας στο ισόγειο επίπεδο των κτιρίων της γύρω περιοχής. Καταγράφηκαν χάνια, στενά περάσματα και στοές σε ιστορικά και νεότερα κτίρια που προσφέρουν ένα πλέγμα διαδρομών με τις οποίες βιώνεται η αρχιτεκτονική ποικιλομορφία, ο εμπορικός χαρακτήρας της περιοχής, οι διάσπαρτοι χώροι ψυχαγωγίας και οι πρόσφατα εγκατεστημένες χρήσεις πολιτισμού. Κατά συνέπεια το ισόγειο οργανώνεται με την αντίληψη της λειτουργίας του ως ημιδημόσιος χώρος. Εξασφαλίζεται πρόσβαση από δύο εισόδους, την κεντρική από την οδό Καθολικών και μία δεύτερη από την οδό Βηλαρά, δημιουργώντας μία νοητή

στοά σχήματος Γ, όπως η παρακείμενη στοά Μαλακοπή. Στον υπόλοιπο χώρο προβλέπονται λειτουργίες που παραπέμπουν σε σκεπαστό δημόσιο χώρο, ένα είδος πλατείας, όπως ένα cafe για διερχόμενους, χώρους ανάπαυσης, ένα open plan κατάστημα υφασμάτων και ειδών ραπτικής, χώρους WC και χώρο lockers για προσωρινή αποθήκευση αποσκευών ξένων επισκεπτών και προσωπικών αντικειμένων, ψώνια κλπ κατοίκων που επισκέπτονται την περιοχή. Μία τρίτη είσοδος στο υαλοπέτασμα της πίσω όψης οδηγεί στον μικρό ακάλυπτο στην πίσω γωνία του οικοπέδου, που διαμορφώνεται σε ελκυστικό rocket garden με κάθετες περιμετρικές φυτεύσεις σε συνδυασμό με το στοιχείο του νερού και του ξύλου. Στο βάθος του ισόγειου προβλέπονται το κεντρικό κλιμακοστάσιο και οι δύο ανεγκυστήρες που οδηγούν στους ορόφους.

Στο επίπεδο του μεσοπατώματος οργανώνεται ένας όροφος μεγαλύτερου ύψους από αυτά που περιλαμβάνει ένα ευέλικτο χώρο για οργάνωση ομαδικού και ατομικών showrooms σχεδιαστών μόδας.

Το επίπεδο 1 φιλοξενεί συνεργατικούς χώρους workroom, sewing room, αποθήκη υφασμάτων και υλικών, εργαστήριο, μικρή κουζίνα και χώρο W.C με lockers για τους δημιουργούς. Ένα ευρύχωρο lobby μπροστά από τους ανεγκυστήρες λειτουργεί ως χώρος διαλείμματος. Οι όροφοι αυτοί είναι ανοιχτοί και ορατοί από το ισόγειο και συνδέονται μεταξύ τους με μία πολυγωνική σκάλα που ανέρχεται ελεύθερα στο χώρο, της οποίας η μορφή παραπέμπει σε νήμα που ξετυλίγεται και διαμορφώνει ένα χώρο-σκηνικό για events, επιδείξεις μόδας, performance και άλλες δράσεις. Η θέση

Οργάνωση της πρότασης

της δίνει τη δυνατότητα της θέασης του γεγονότος και από το δρόμο.

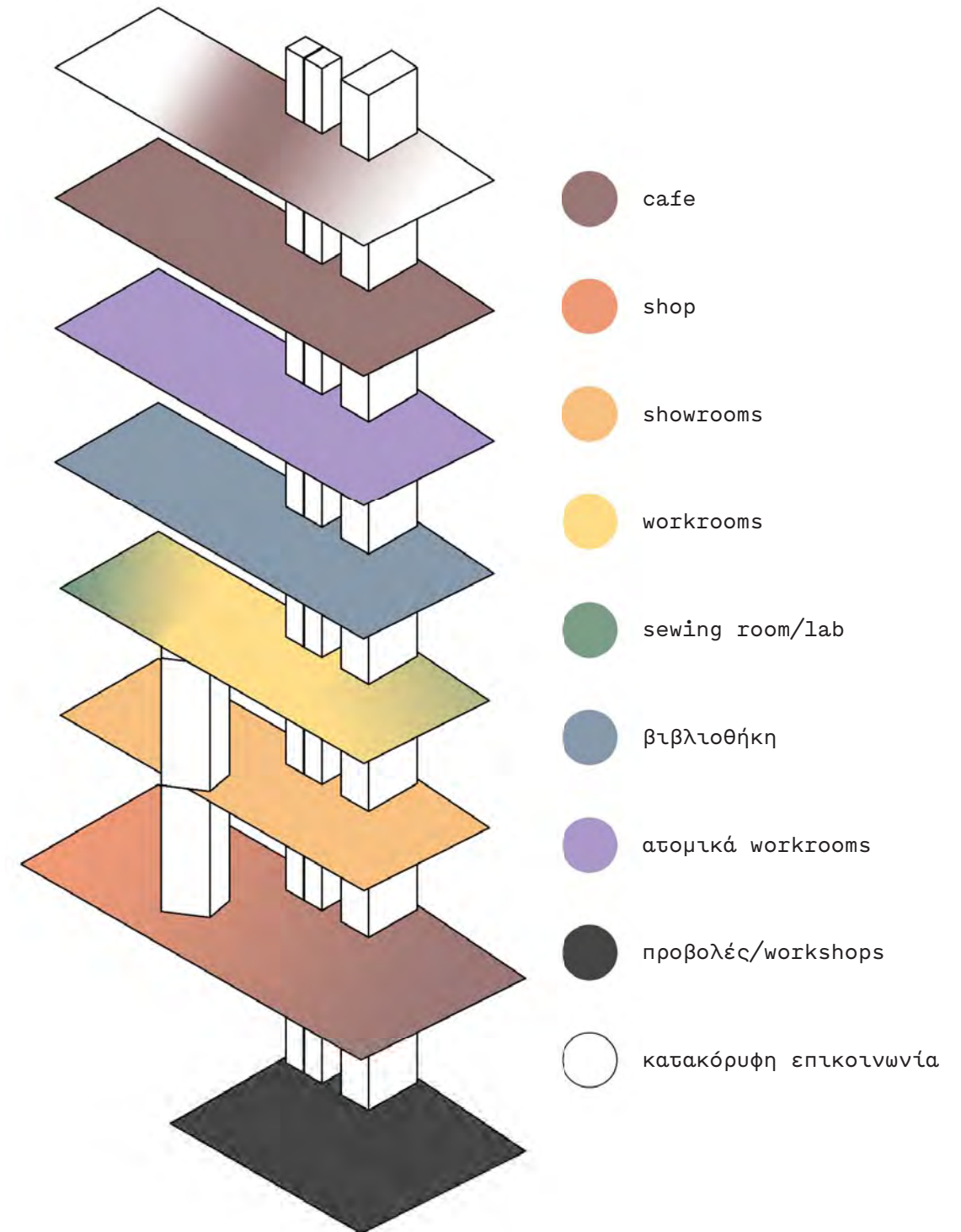
Το επίπεδο 2 οριοθετεί το παλιό και το νέο. Εδώ χωροθετείται μία σύγχρονη βιβλιοθήκη με τίτλους βιβλίων και περιοδικών σχετικά με τις καλές τέχνες και τη μόδα, που προσφέρει ποικίλες εμπειρίες στους επισκέπτες. Η θέση της επιτρέπει την αξιοποίηση του εξωτερικού χώρου που διαμορφώνεται με την υποχώρηση του νέου κελύφους σε σχέση με το αρχικό. Ο χώρος προσφέρεται για υπαίθριες λειτουργίες, ανάγνωση, χαλάρωση, συναντήσεις, καλλιτεχνικές δράσεις.

Το επίπεδο 3 φιλοξενεί ατομικά workrooms σχεδιαστών, διάσπαρτα ελεύθερα χωροθετημένα καθιστικά

συνεργασίας, κοινόχρηστες τράπεζες κοπής και πάγκους εργασίας σε περιπτώσεις κοινών projects. Επίσης χωροθετούνται studio φωτογράφισης, μικρή κουζίνα και χώροι W.C.

Στο επίπεδο 4 οργανώνεται ένα cafe με την ευελιξία διαμόρφωσης πασαρέλας διαφορετικής για την εκάστοτε συλλογή του κάθε σχεδιαστή, καθώς η σύγχρονη αντίληψη των σχεδιαστών για την επίδειξη των δημιουργιών τους δεν αντιπροσωπεύεται από την κλασική μορφή της ως λευκού διαδρόμου.

Τέλος στο επίπεδο 5 ο ελεύθερος χώρος της ταράτσας αξιοποιείται για ποικίλες εκδηλώσεις μόδας ή καλλιτεχνικών δρώμενων.

Οι αρχές σύνθεσης του εσωτερικού χώρου

Το σύνθετο κτιριολογικό πρόγραμμα αναδεικνύεται με τη δημιουργία open plan χώρων σε όλα τα επίπεδα με χαλαρή διαμερισμάτωση με τη χρήση ελαφρών εσωτερικών διαχωριστικών στοιχείων χαμηλού ύψους που παραπέμπουν σε παραβάν.

Στον αποκαταστημένο όγκο του παλαιού κτιρίου το επίπεδο του μεσοπατώματος και το επίπεδο 1 υποχωρούν από το κέλυφος, ώστε εσωτερικά περιμετρικά να διαμορφώνεται χώρος ύψους τριών επιπέδων και σε συνδυασμό με τη γυάλινη οροφή τους επιτείνεται η αίσθηση του ύψους, εξασφαλίζεται ομοιόμορφος φυσικός φωτισμός και δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες του χώρου να έχουν οπτική επαφή με το πτυχωτό κέλυφος των επάνω επιπέδων.

Ο στόχος είναι η δημιουργία καινοτόμων, διαδραστικών χώρων που ενεργοποιούν τη συνοχή και τη δυναμικότητα των δημιουργιών και ταυτόχρονα προσκαλούν το κοινό να τους επισκεφθεί και να λειτουργήσει μέσα σ' αυτούς. Εκμεταλλευόμενη την ποικιλόμορφη γεωμετρία των ανοιγμάτων των διατηρητέων όψεων η μελέτη επιλέγει για τα υπόλοιπα

στοιχεία του χώρου γραμμές λιτές που λειτουργούν ως φόντο ανάδειξης τόσο των εσωτερικών όψεων όσο και των δημιουργιών και των δράσεων. Η αίσθηση του παλμού και της κίνησης που προκαλείται από την πλαστικότητα των πτυχωτών όψεων στα επίπεδα πάνω από τις διατηρητέες όψεις δίνουν το χαρακτήρα ενός ζωντανού κελύφους και συνεισφέρουν στη δημιουργία ευχάριστου περιβάλλοντος για τους δημιουργούς και τους επισκέπτες.

Η παλέτα των υφών, υλικών και χρωμάτων ακολουθεί τις αρχιτεκτονικές αρχές σύνθεσης. Εποξειδικά δάπεδα, charred wood, γυαλί, φελτ, αναρτημένες ψευδοροφές, μεταλλικές κατασκευές, γραμμικός φωτισμός συνδυασμένος με φωτιστικά οροφής σε επιλεκτικές θέσεις ευθυγραμμίζονται με το αρχιτεκτονικό concept. Χρωματικές παρεμβάσεις στην παλέτα των ουδέτερων χρωμάτων (λευκό, μαύρο, γκρι, ξύλο) και μια σειρά από custom και ready made έπιπλα συνθέτουν την τελική εικόνα των εσωτερικών χώρων ενός κτιρίου που προσκαλεί τους επισκέπτες του σε μια διαδραστική βιωματική εμπειρία.

Εικόνα 78 Εφαρμογή του concrete skin σε όψη κτιρίου.

Υλικά

Οι πλευρικοί τοίχοι κατασκευάζονται με ξηρά δόμηση. Το κεντρικό κλιμακοστάσιο, οι βοηθητικοί χώροι των WC και της μικρής κουζίνας σε όλα τα επίπεδα, όπως επίσης οι χώροι διοίκησης και το studio φωτογραφίας διαμορφώνονται με τοίχους ξηράς δόμησης. Τα διαχωριστικά στο επίπεδο του μεσοπατώματος (showroom), του επιπέδου 2 (workroom, lab) επίσης κατασκευάζονται με ξηρά δόμηση.

Για το δάπεδο επιλέγεται βιομηχανικό δάπεδο για το ισόγειο, το μεσοπάτωμα, τα επίπεδα 1, 4 και 5. Το υπερυψωμένο δάπεδο του street cafe στο ισόγειο, όπως και το δάπεδο του επιπέδου 3 επενδύεται με charred wood, ενώ για το επίπεδο 2 επιλέγεται δάπεδο από μοκέτα. Το κιγκλίδωμα από γυαλί στο

μεσοπάτωμα και το επίπεδο 1 συνηγορούν στο concept του ανοιχτού χώρου. Η ελεύθερη σκάλα από το ισόγειο στο επίπεδο 1 κατασκευάζεται από διαμορφωμένα (στραντζαριστή) μαύρη λαμαρίνα που αναρτάται από την οροφή, ενώ για κιγκλίδωμα της επιλέγονται σιδηρές ράβδοι μικρής διατομής. Το μεταλλικό φρεάτιο των ανελκυστήρων με αναφορές στο ύφος των ανελκυστήρων της αντίστοιχης εποχής συμπληρώνεται με υφαντό πλέγμα από ορείχαλκο.

Τα ατομικά workrooms οργανώνονται σε pods χαμηλού ύψους. Οι περιμετρικοί τοίχοι είναι επενδυμένοι με felt. Κάθε pod είναι εξοπλισμένο με σχεδιαστήριο, πάγκο εργασίας, οθόνη προβολής, stand ρούχων και μπούστα ραπτικής.

79

Εικόνα 79 Φρεάτιο ανελκυστήρα από wire mesh.

Εικόνα 80 Βιομηχανικό δάπεδο.

Εικόνα 81 Deck.

Εικόνα 82 Charred wood.

80

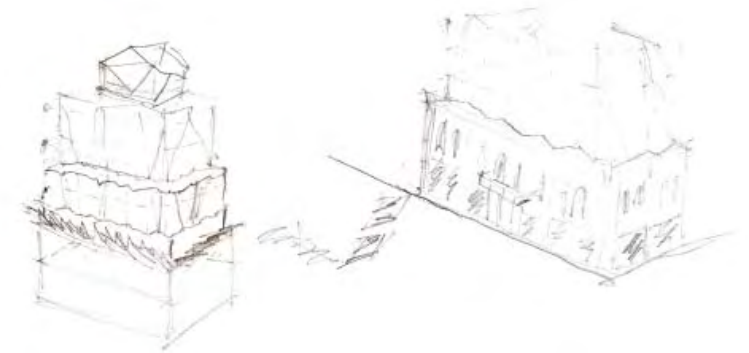
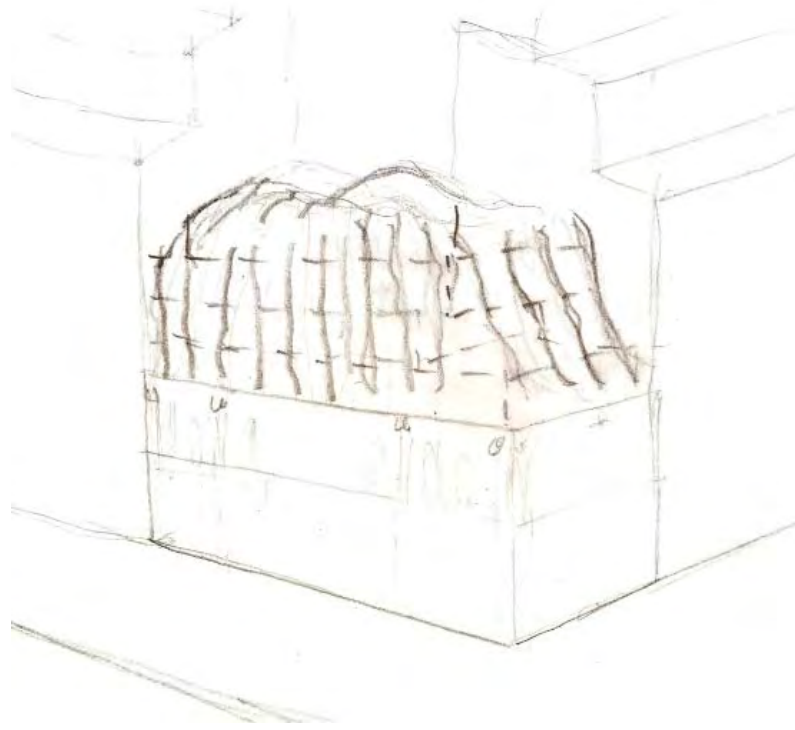
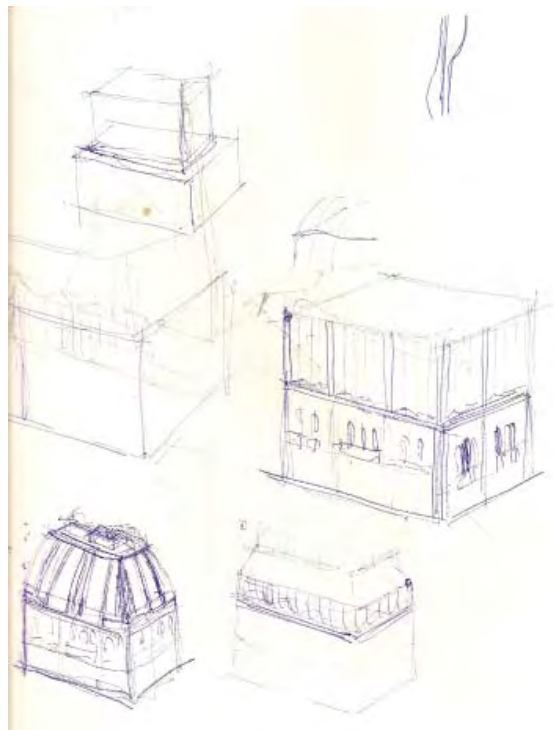
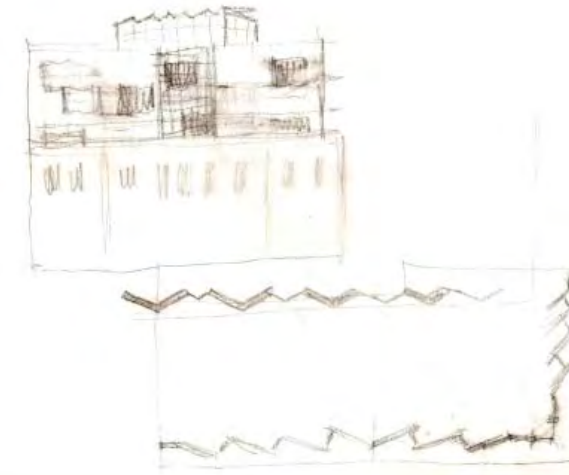

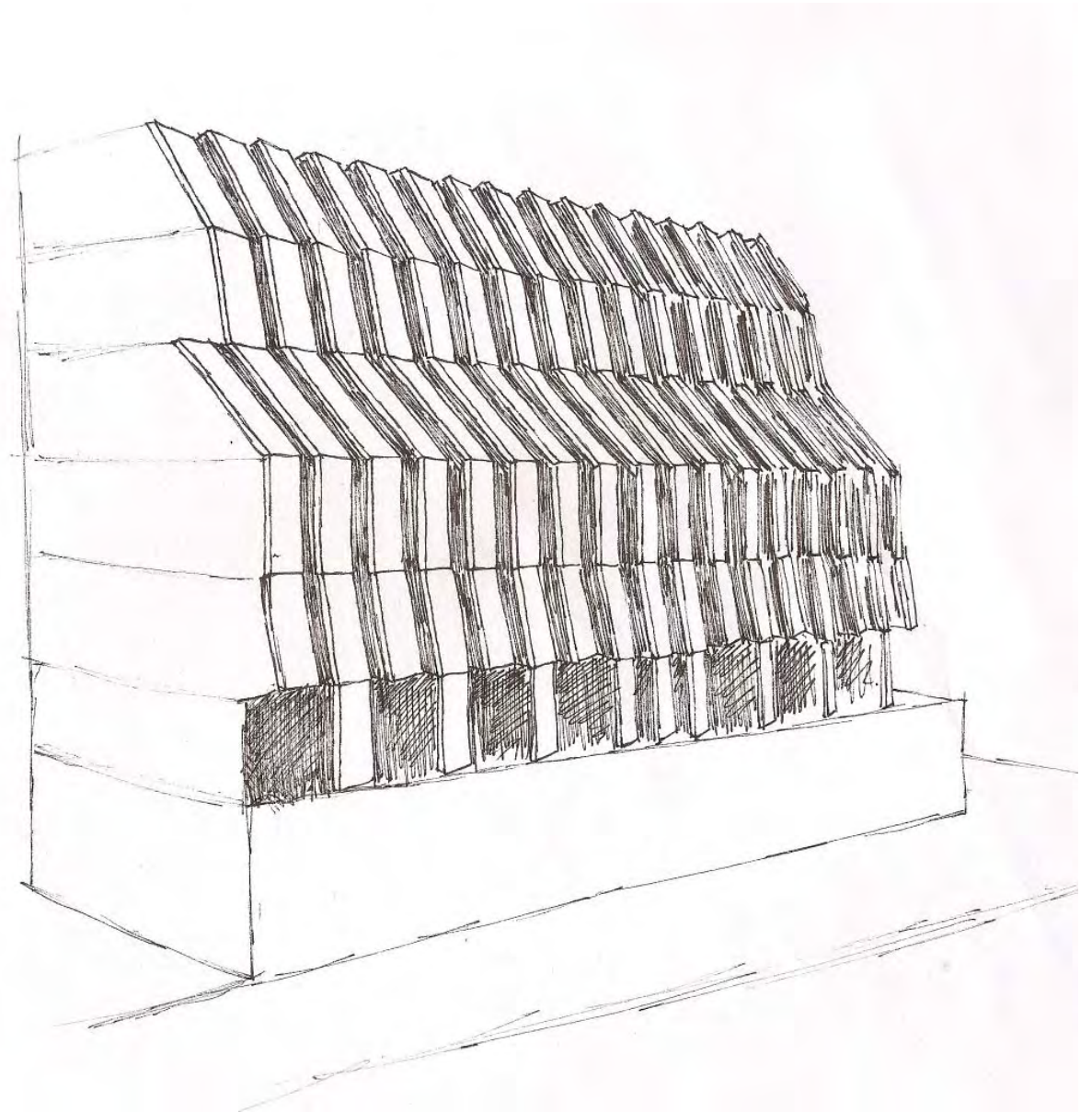
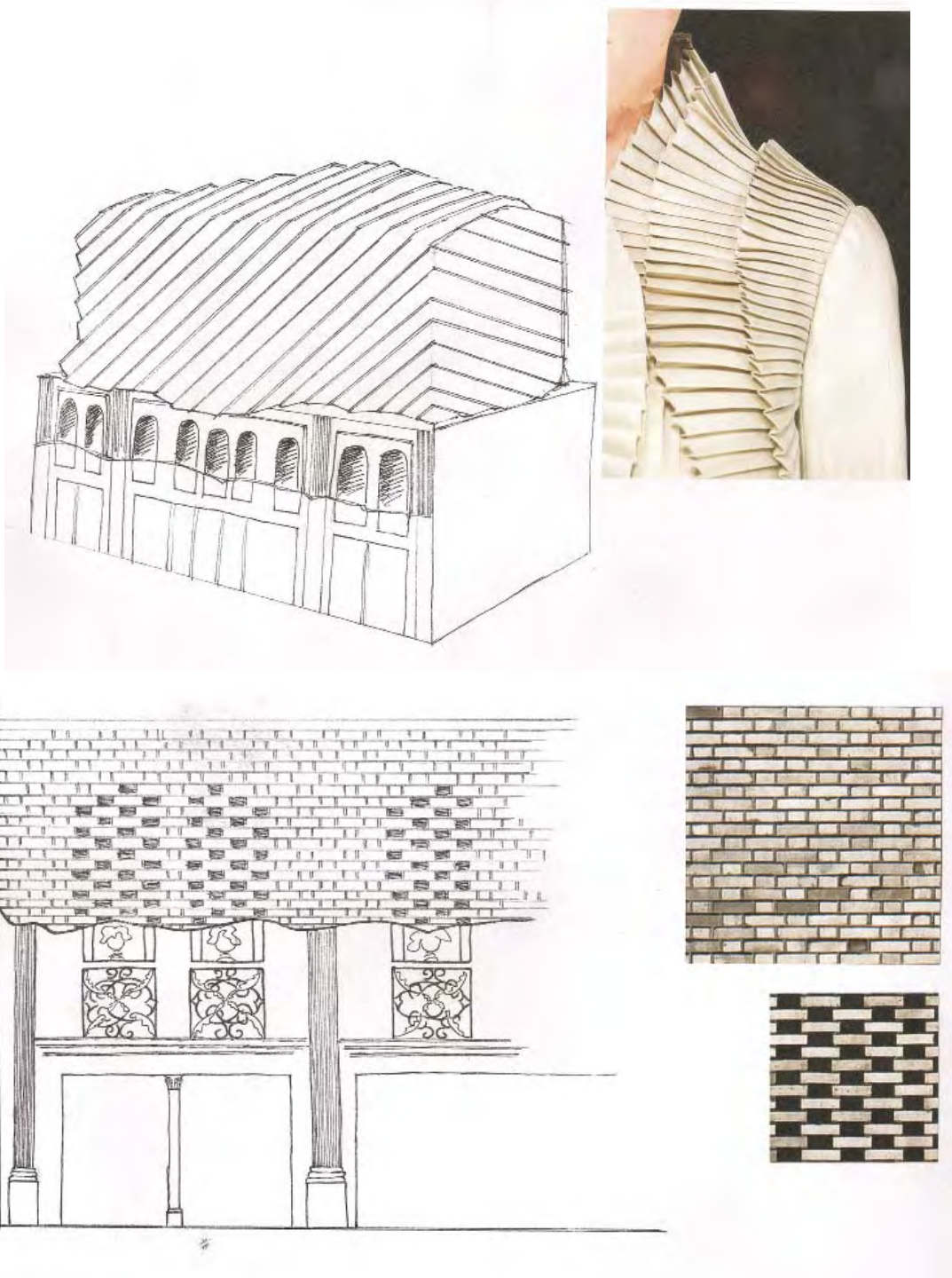
81

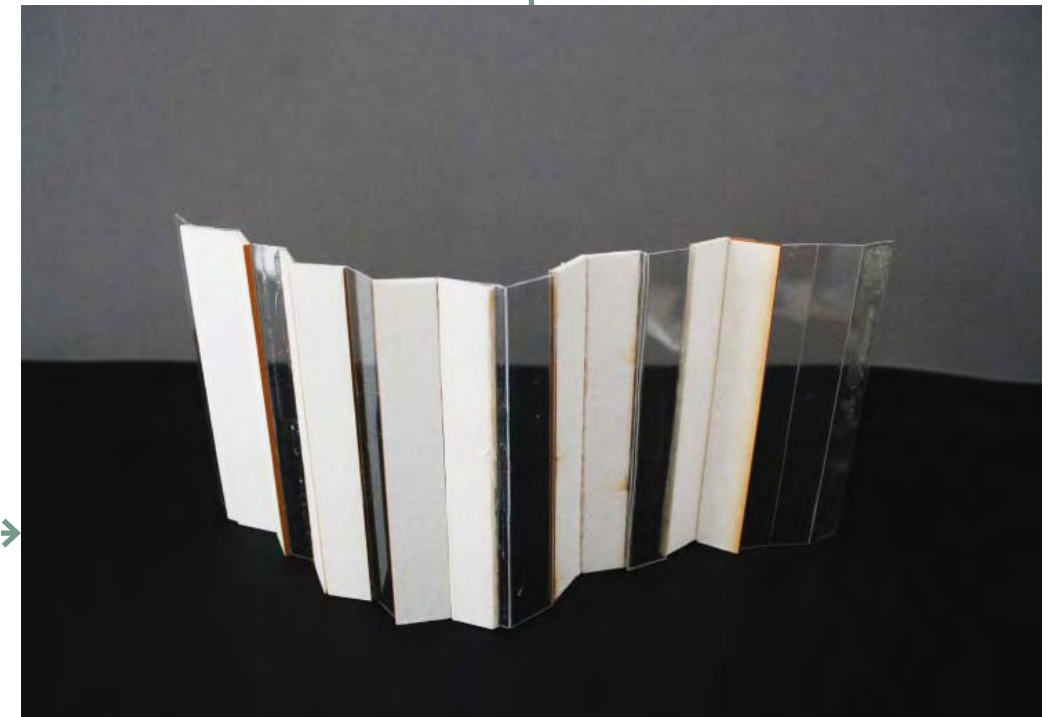
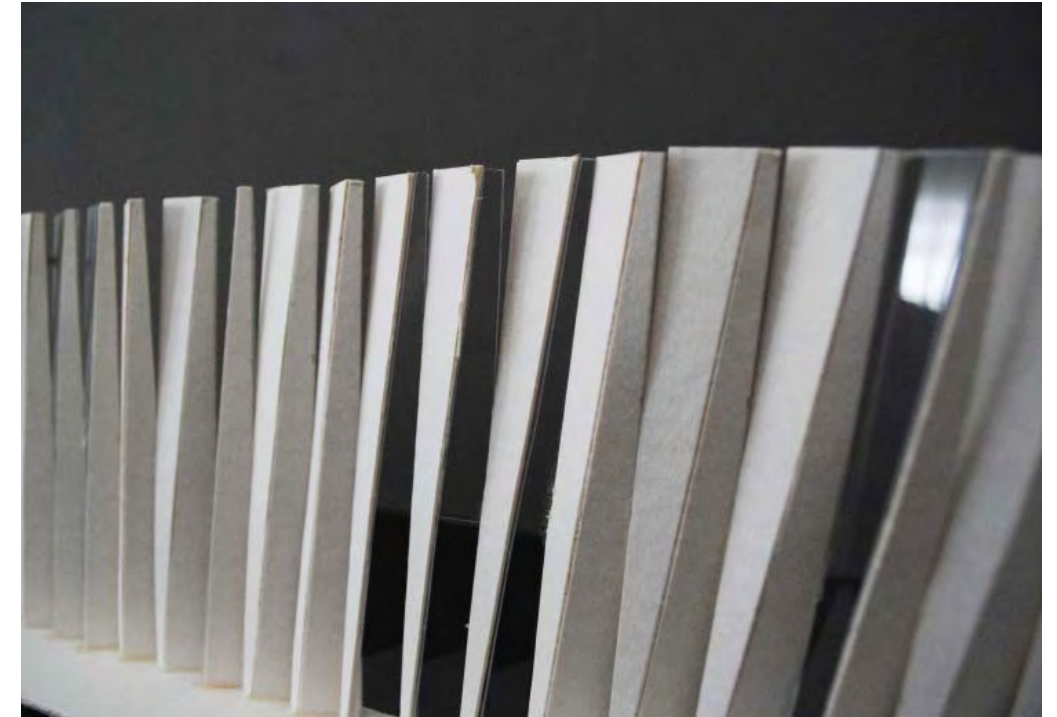
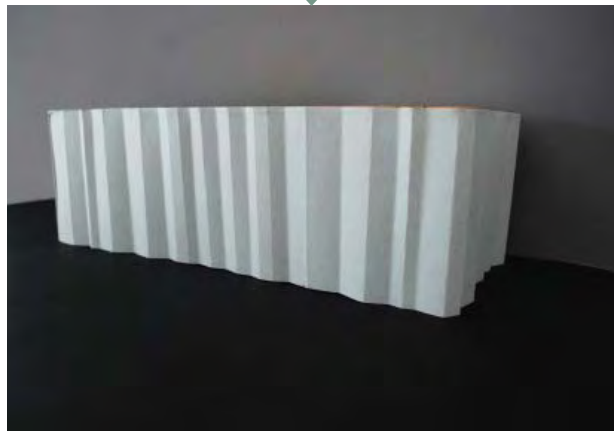
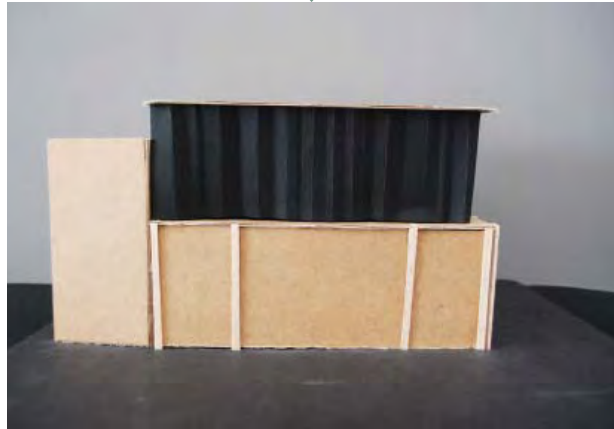

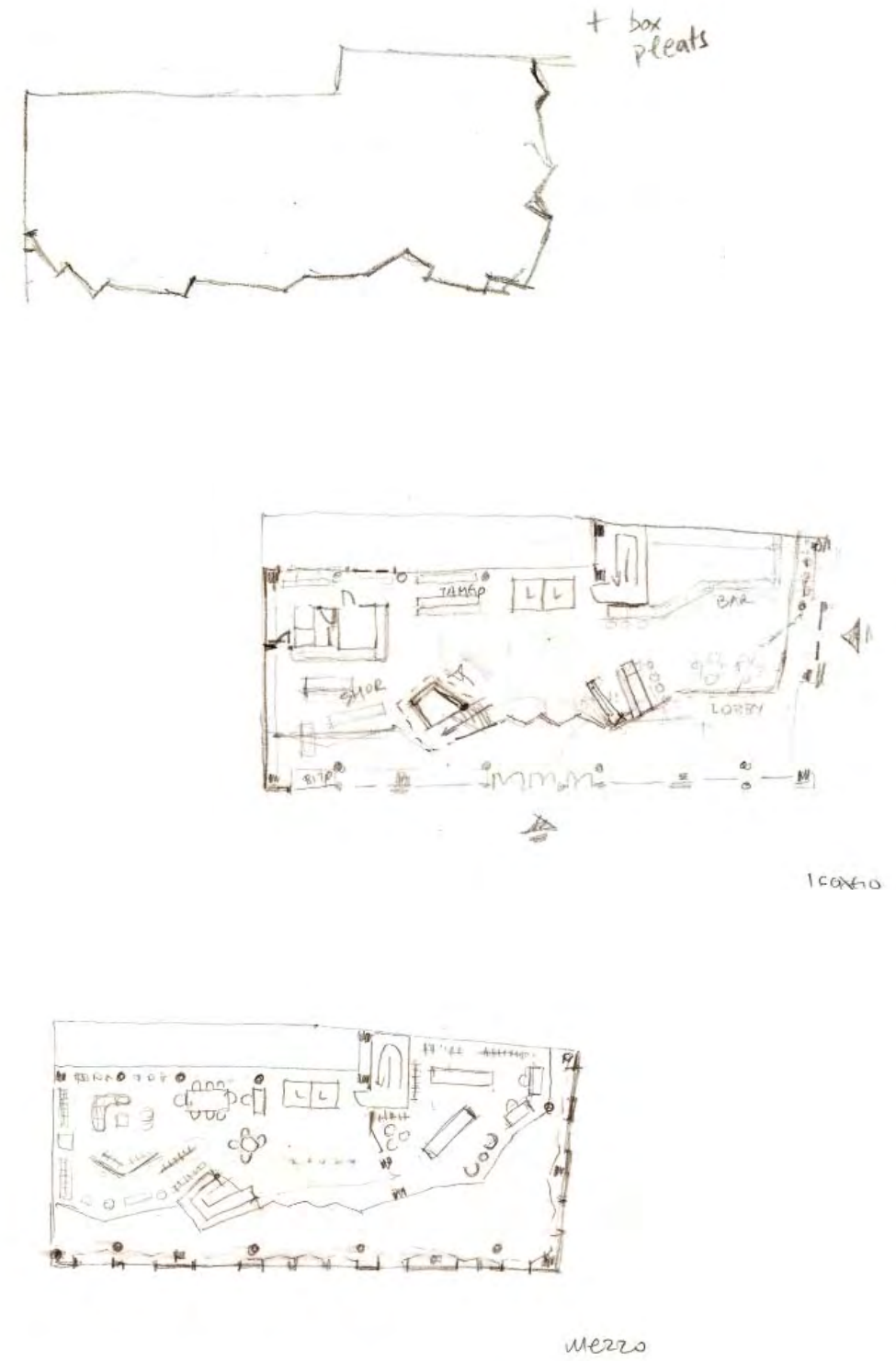
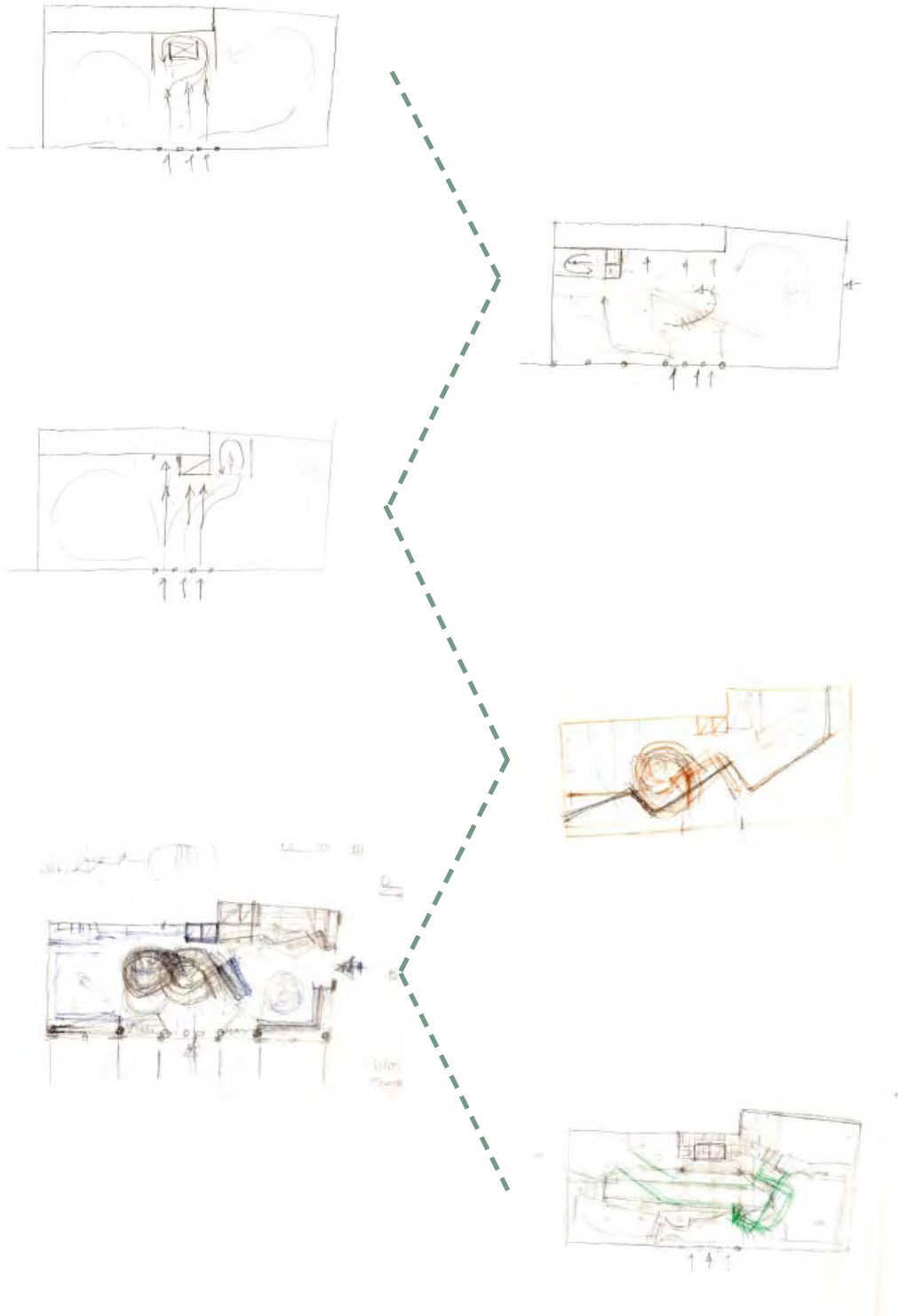
82

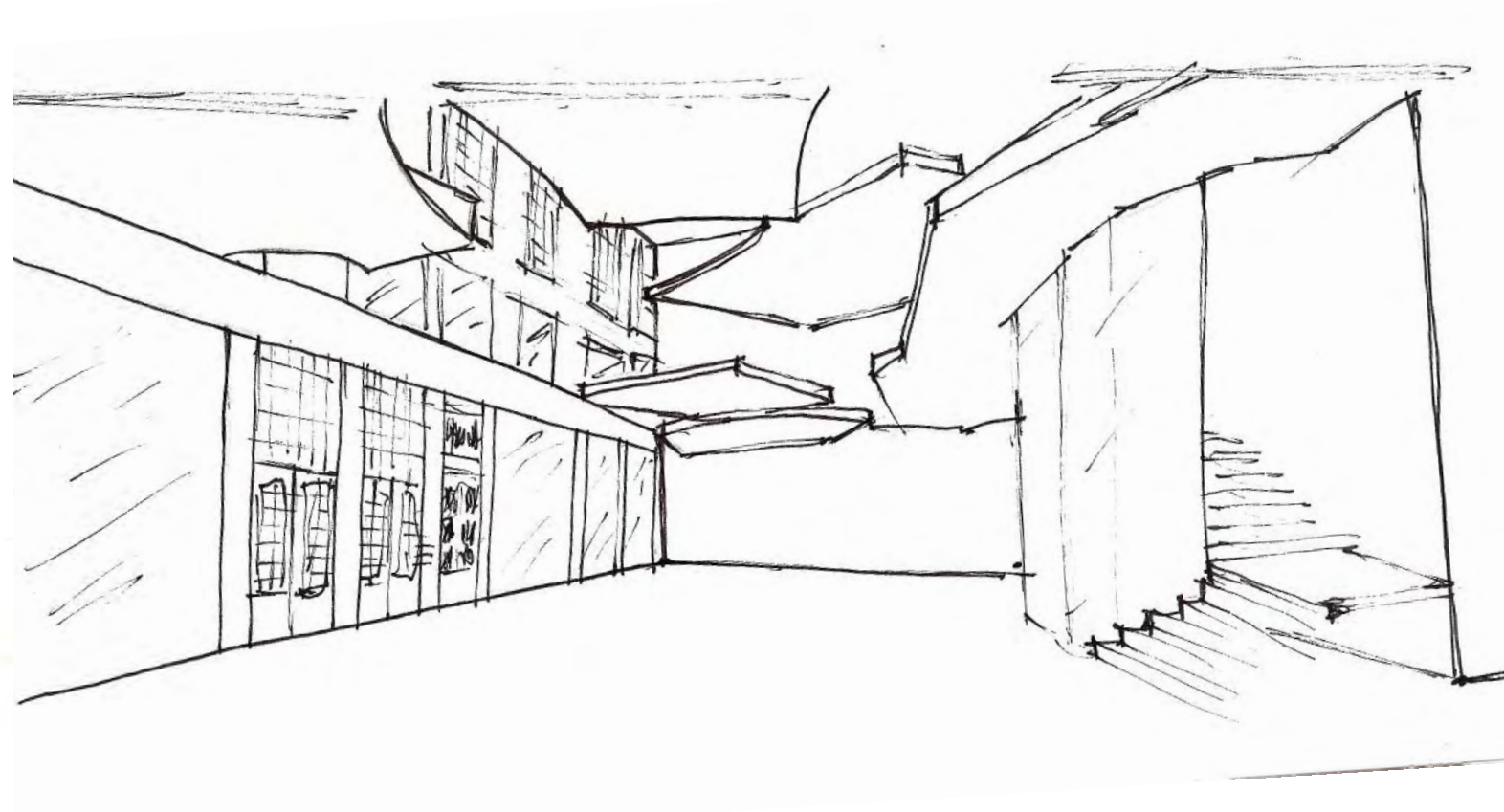
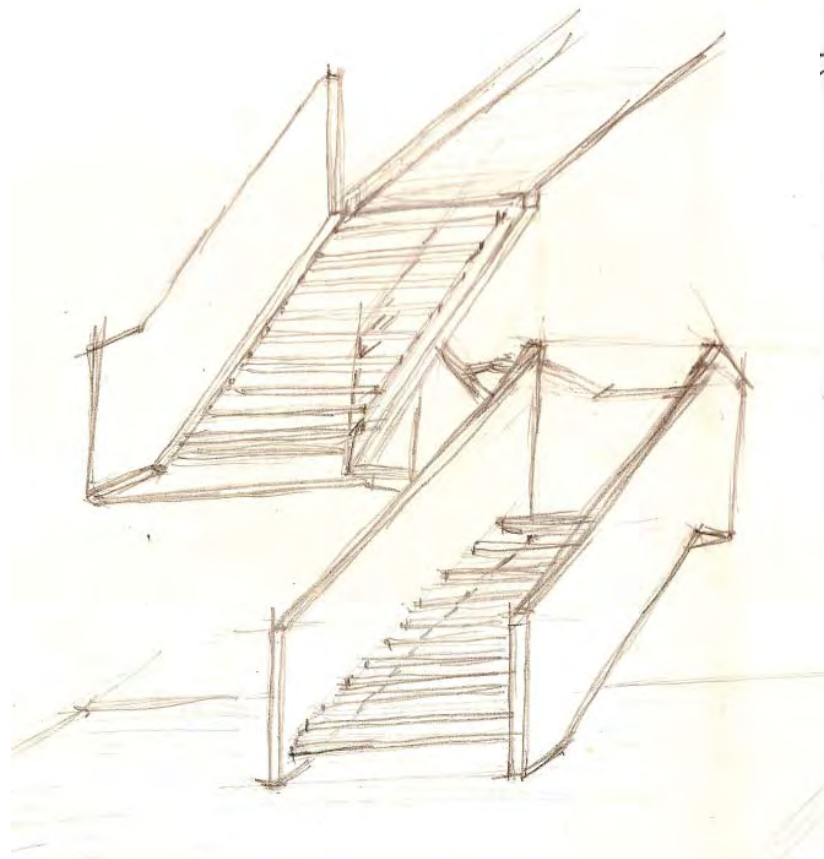
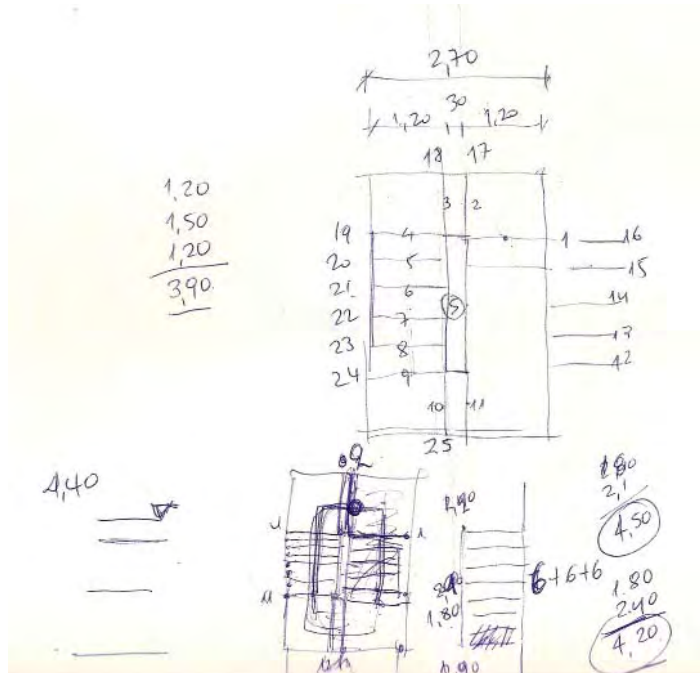
Εξελικτική πορεία /
Πειραματισμοί

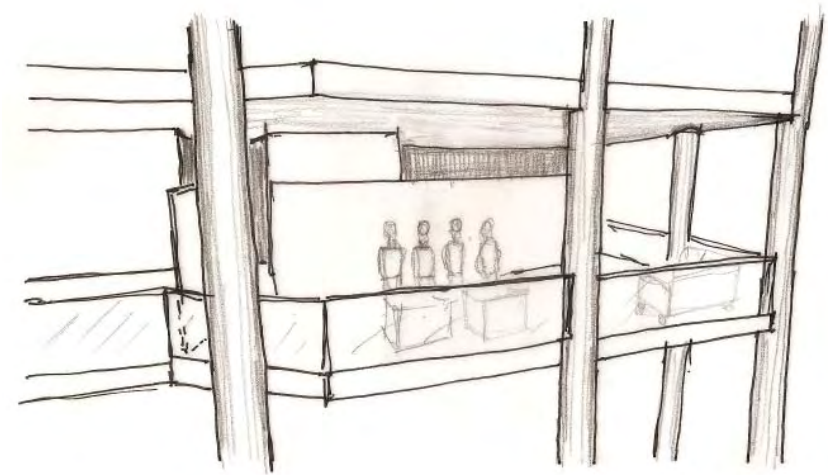
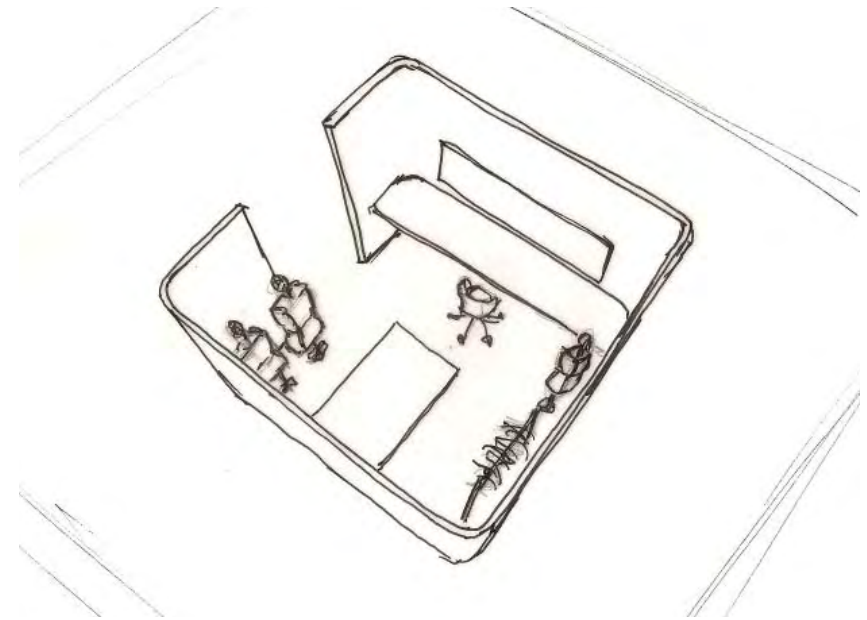
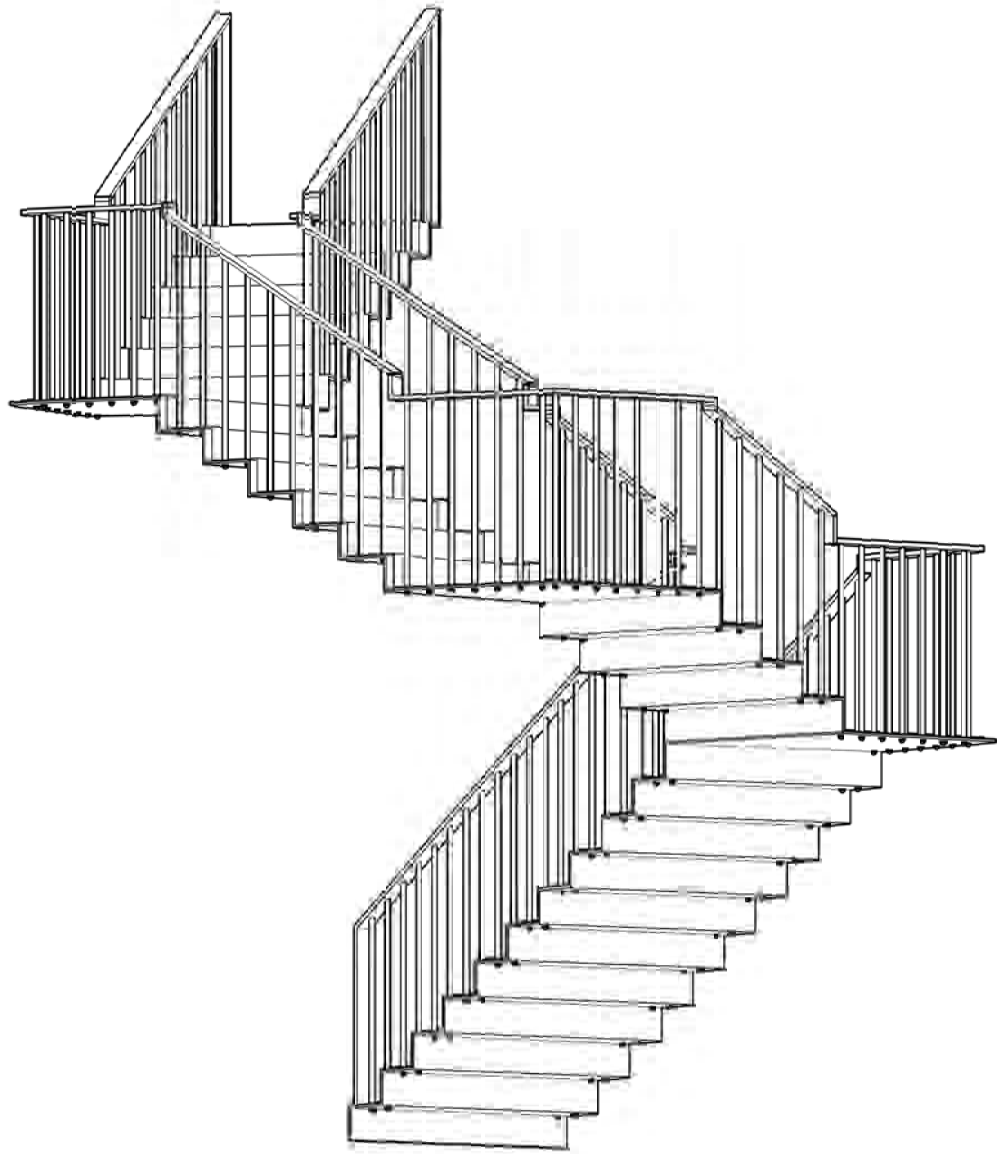

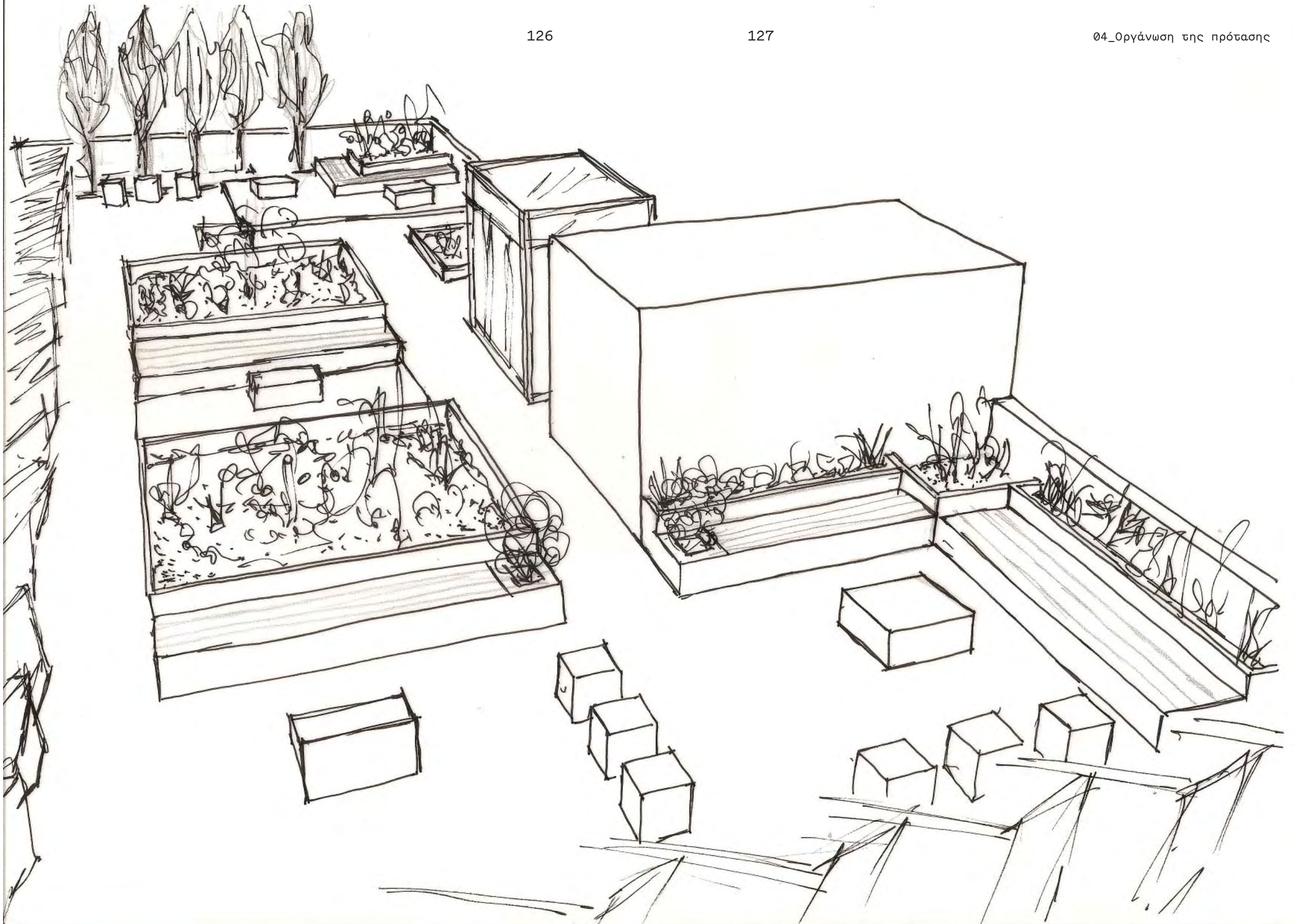

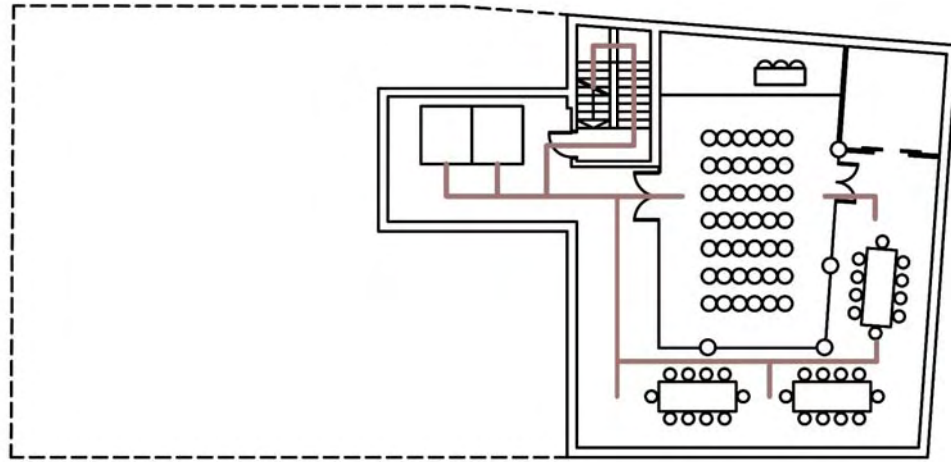

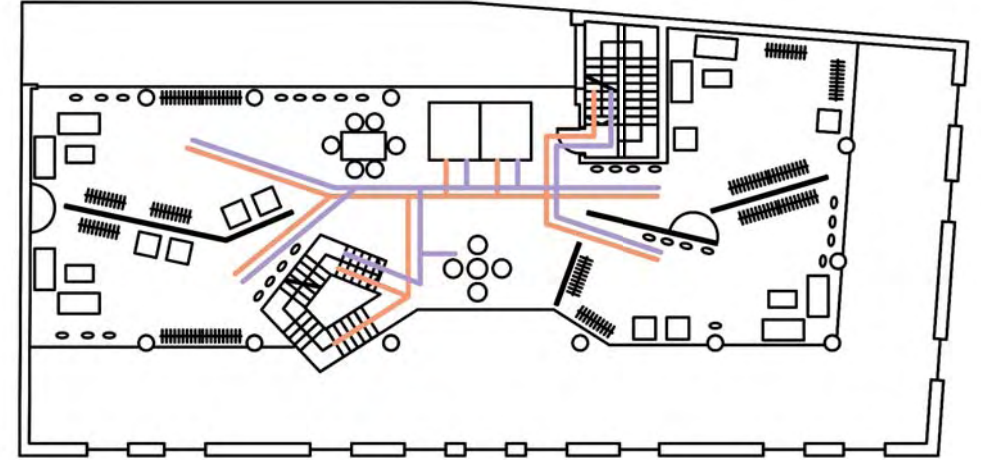

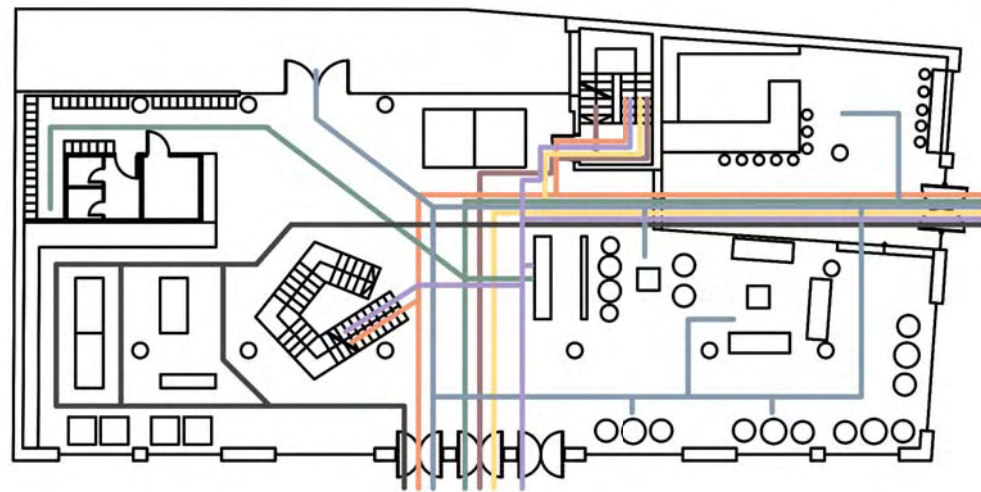
Διαγράμματα ροών

κοινό
 ————— προβολές / workshops

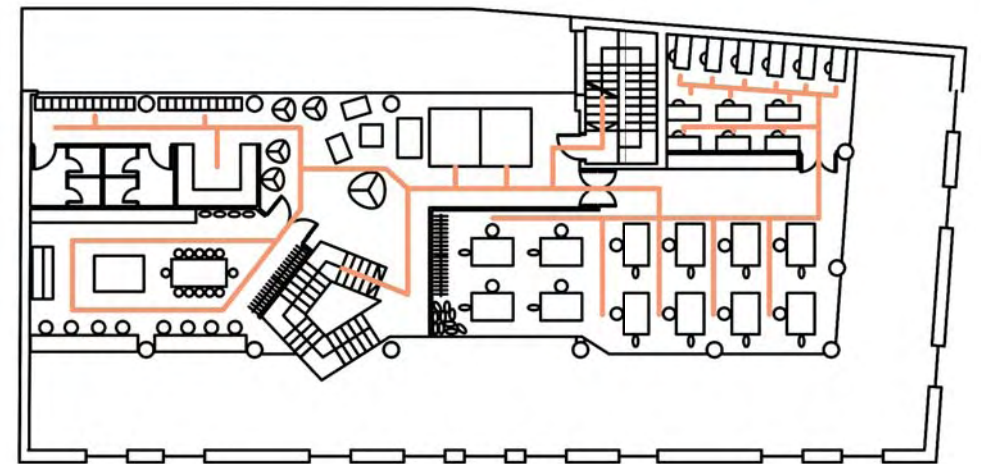

κοινό
 ————— συνεργασίες με designers
 designers
 ————— showrooms

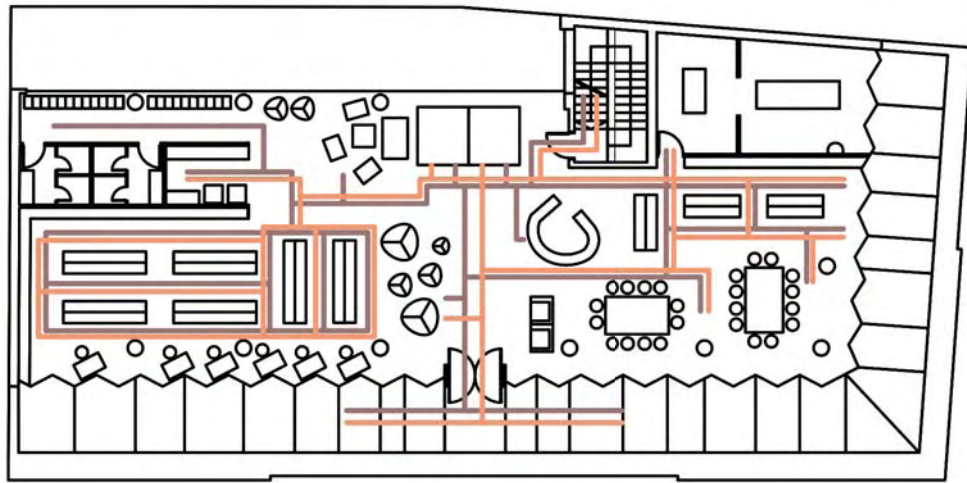

κοινό
 ————— προβολές / workshops / βιβλιοθήκη
 ————— cafe
 ————— shop
 ————— lockers
 ————— συνεργασίες με designers
 ————— runway

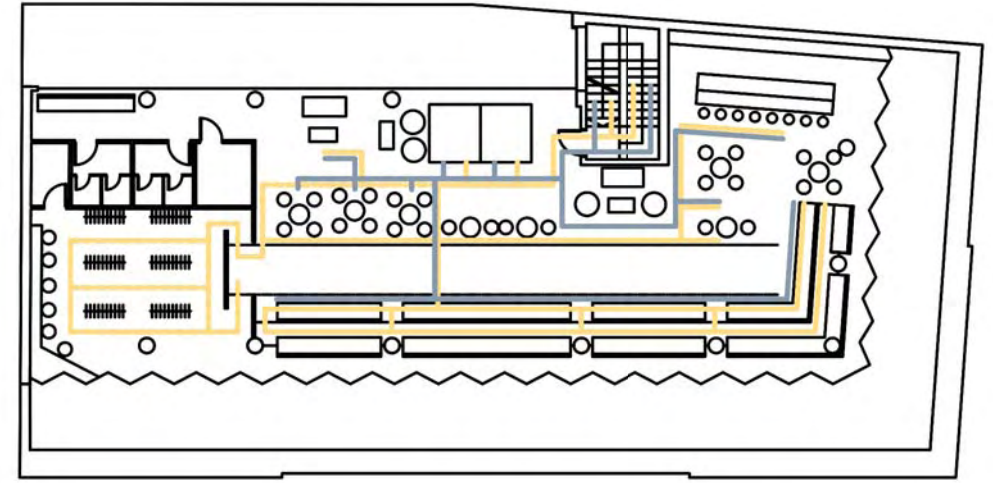
designers
 ————— workrooms / showrooms
 ————— runway

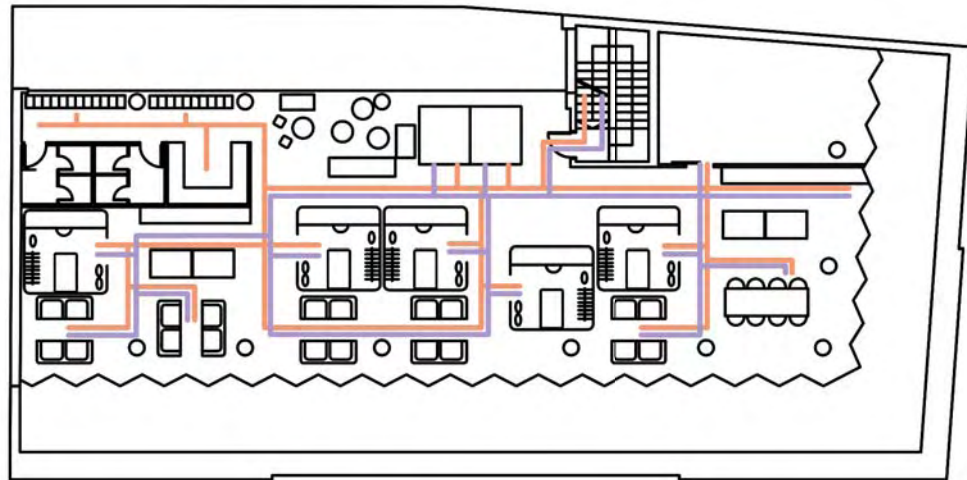
designers
 ————— workrooms

κοινό βιβλιοθήκη designers βιβλιοθήκη

κοινό cafe runway designers runway

κοινό συνεργασίες με designers designers workrooms

05

Πρόταση κτιρίου

Τοπογραφικό

Κατόψεις

Υπόγειο
 Ισόγειο
 Μεσοπάτωμα
 Επίπεδο 1
 Επίπεδο 2
 Επίπεδο 3
 Επίπεδο 4
 Επίπεδο 5

Τομές

A-A
 B-B
 Γ-Γ

Όψεις

Οδού Καθολικών
 Οδού Βηλαρά

Λεπτομέρειες κατασκευής

Ενδιάμεσο δάπεδο / εξωτερικός τοίχος / ψευδοροφή
 Σύνδεση κελύφους με κούφωμα

Renders

Εξωτερικά
 Σκάλα
 Cafe στο ισόγειο
 Shop
 Backyard
 Workroom
 Βιβλιοθήκη
 Runway

136

137

Τοπογραφικό

Βαλαωρίτου

Βηλαρά

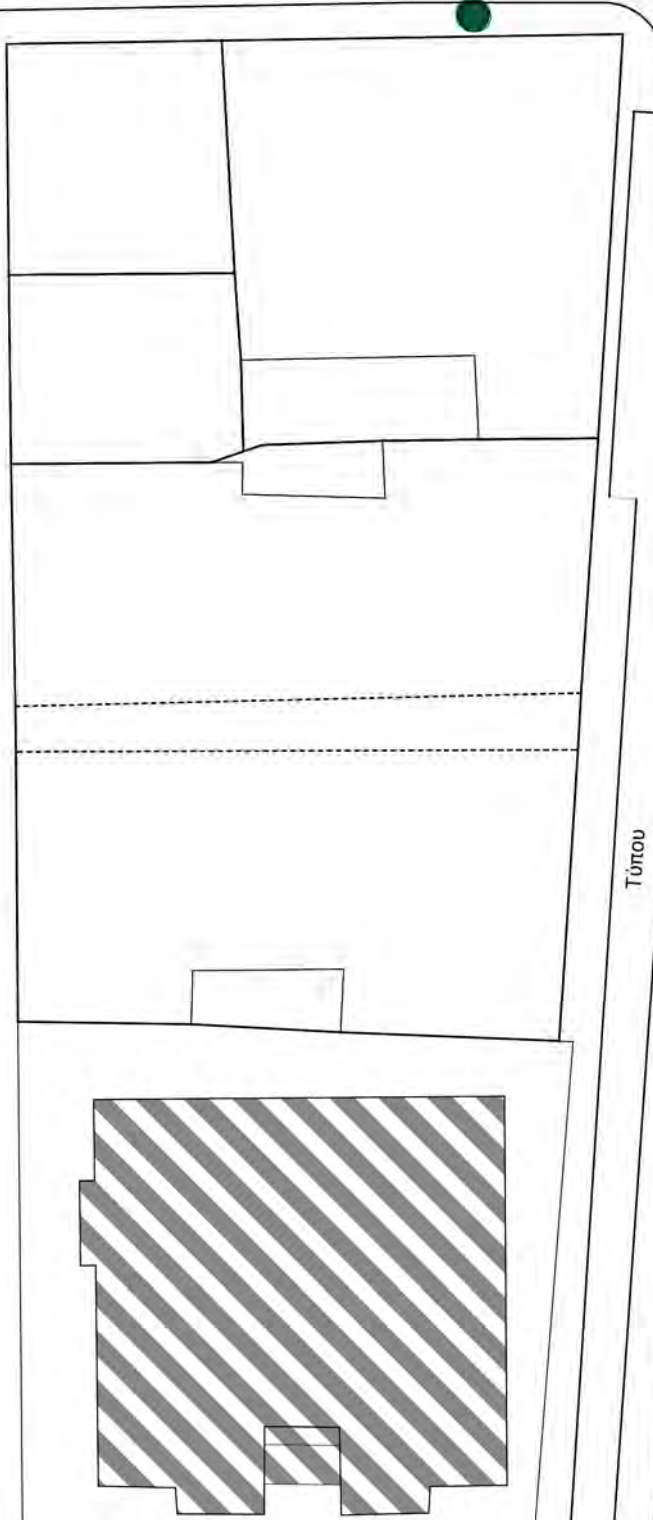
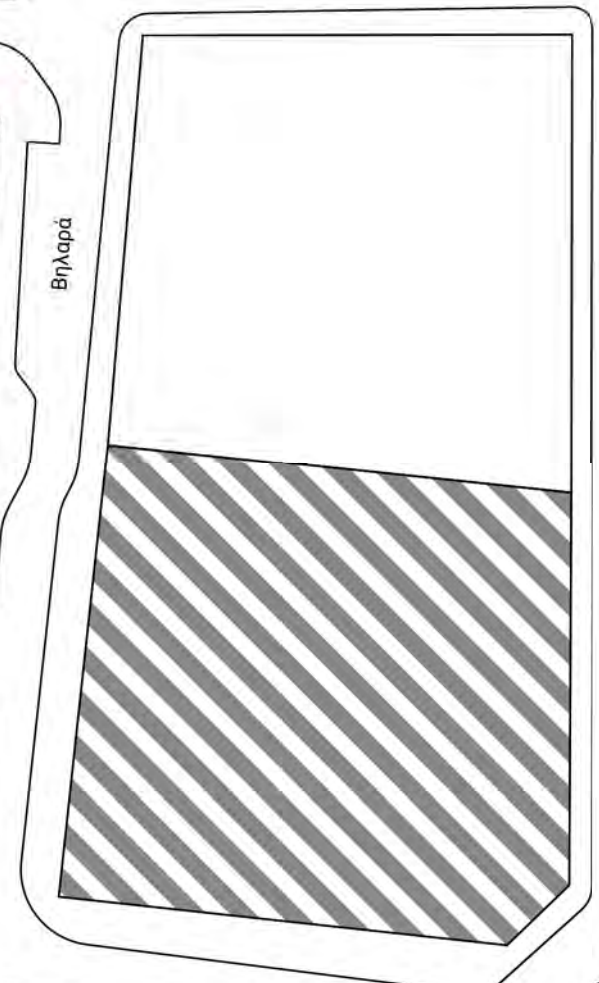
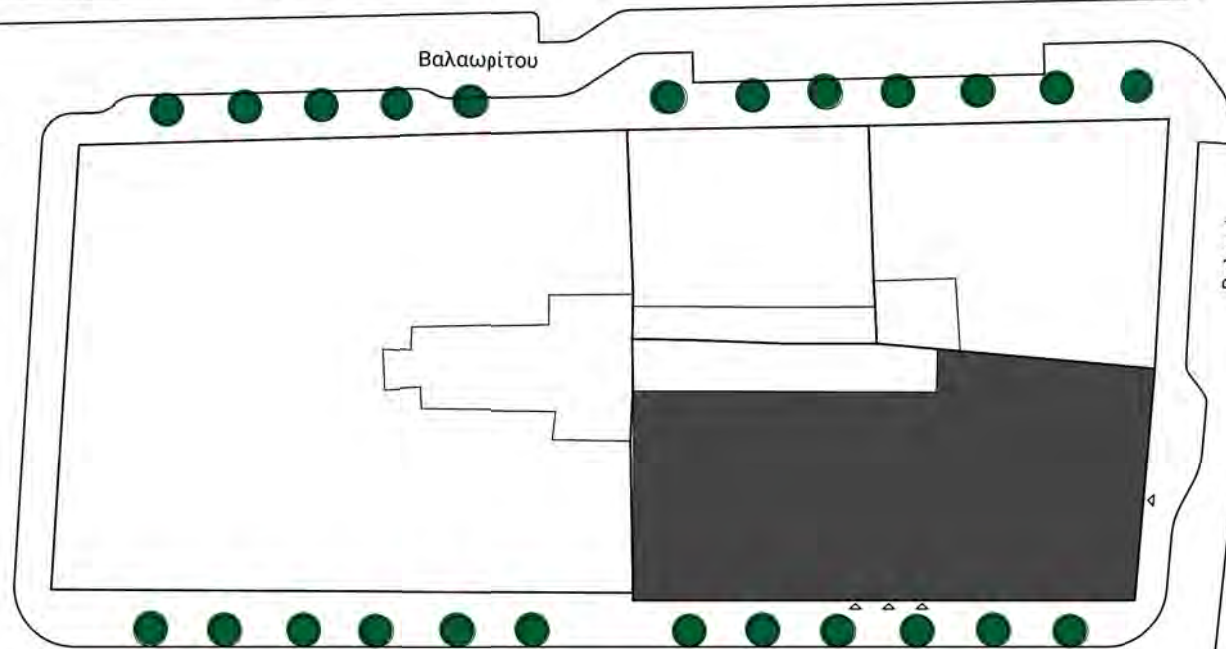
Καθολικών

Τύπου

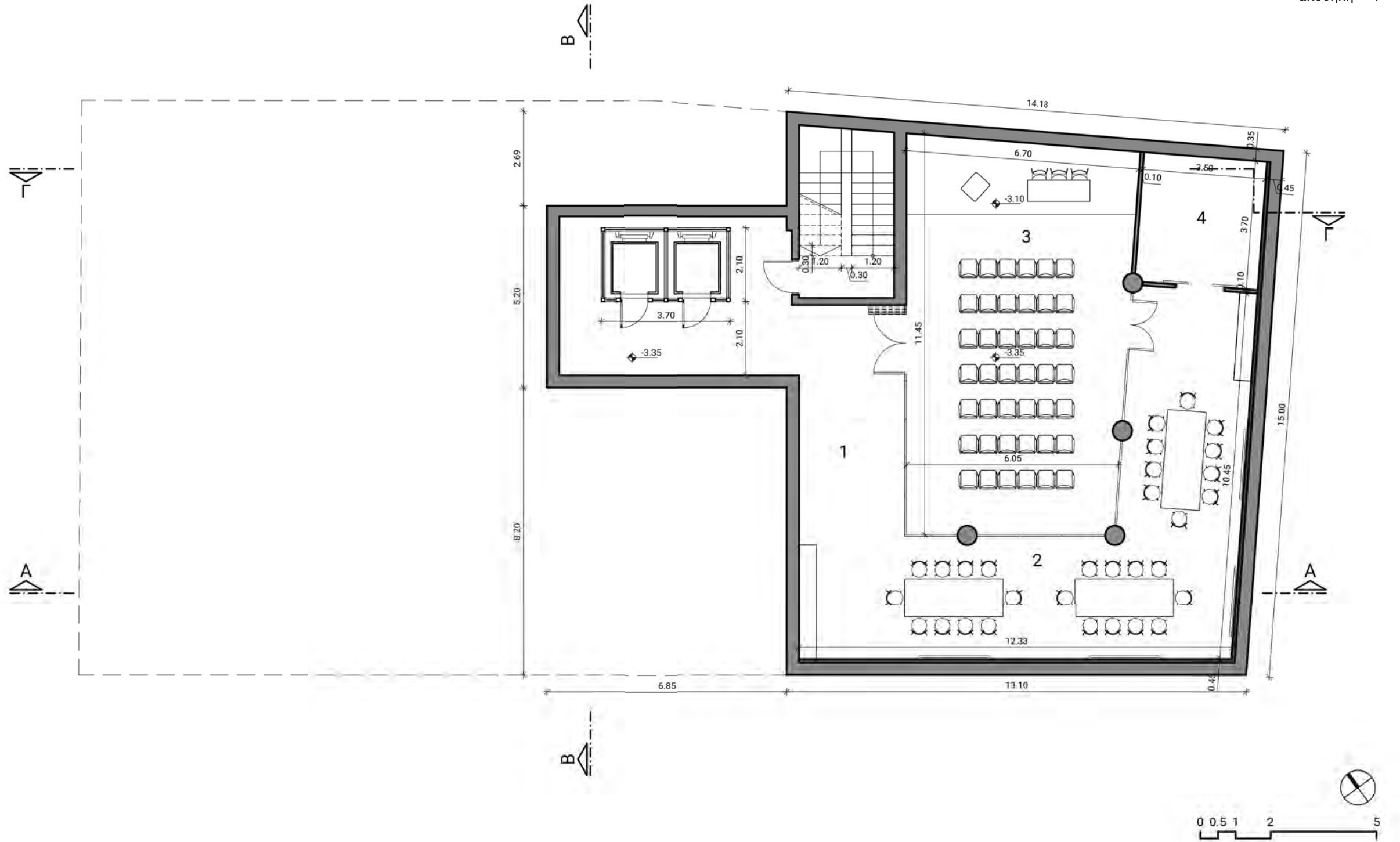
Λέοντος σοφού

Συγγρού

Ερμού

- foyer 1
- χώρος workshop 2
- αίθουσα προβολών 3
- αποθήκη 4

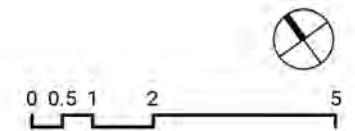
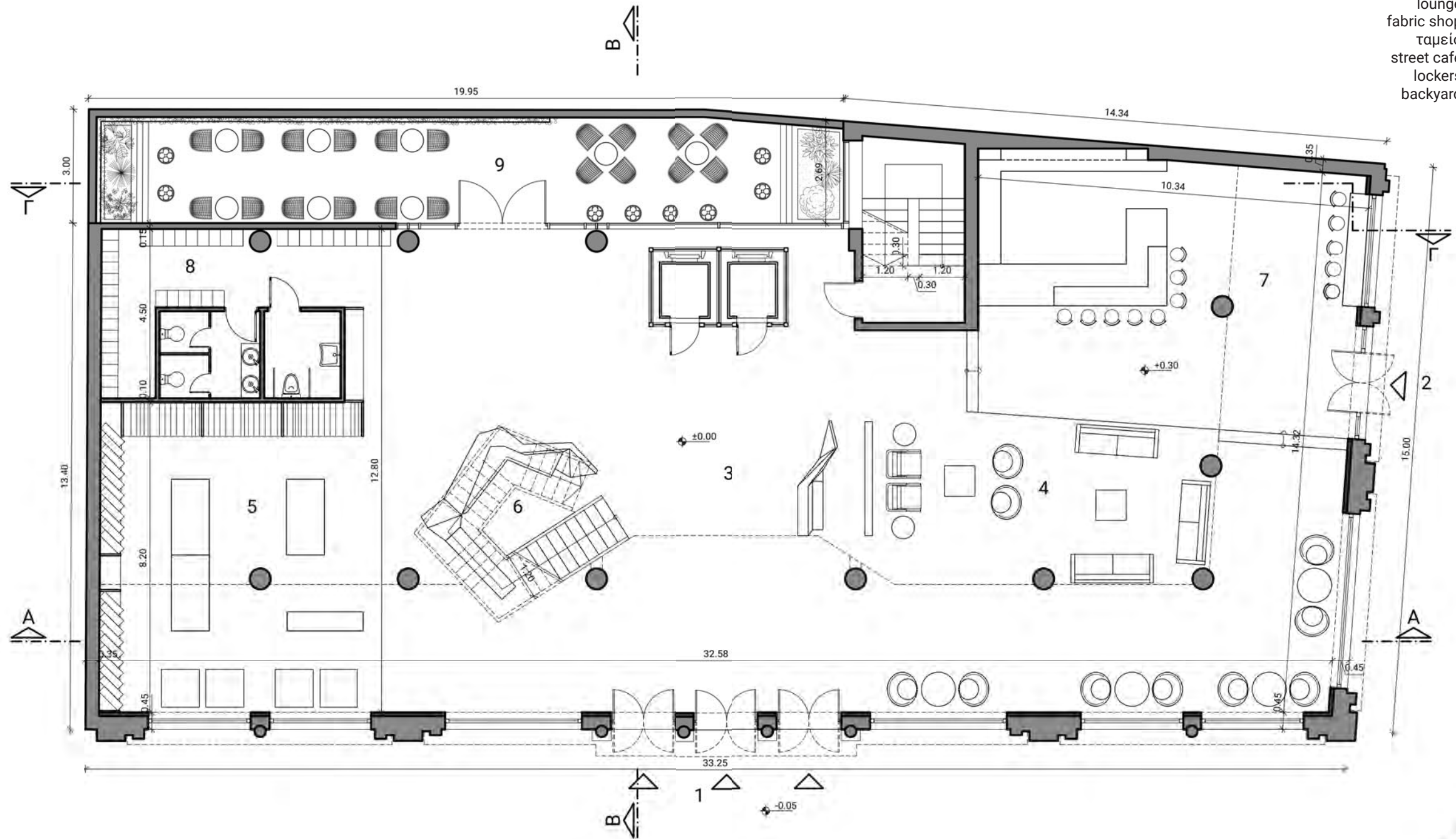

140

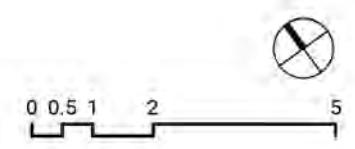
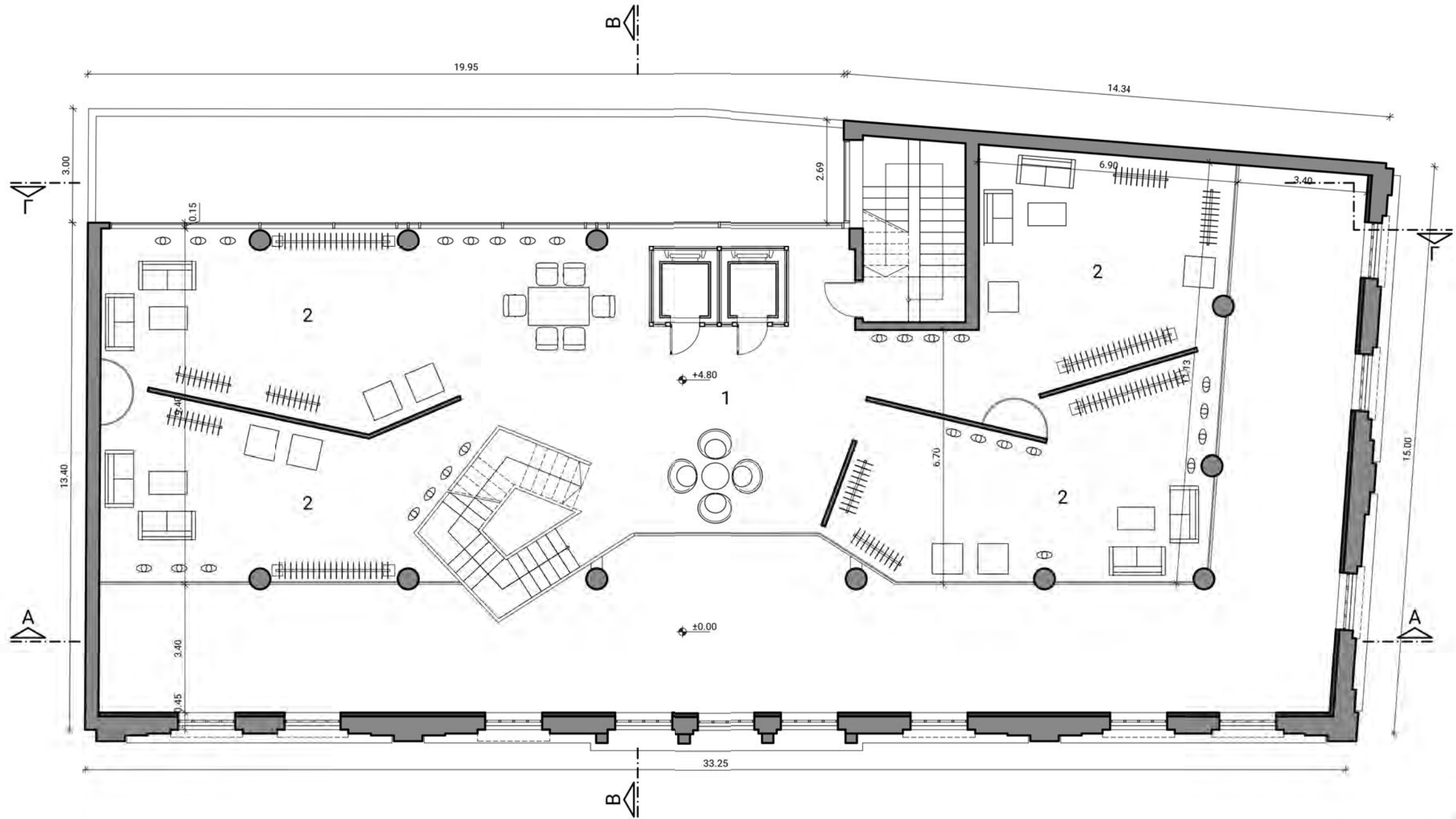
141

Κάτοψη ισογείου

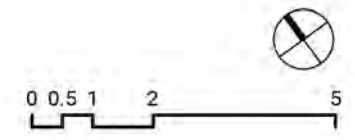
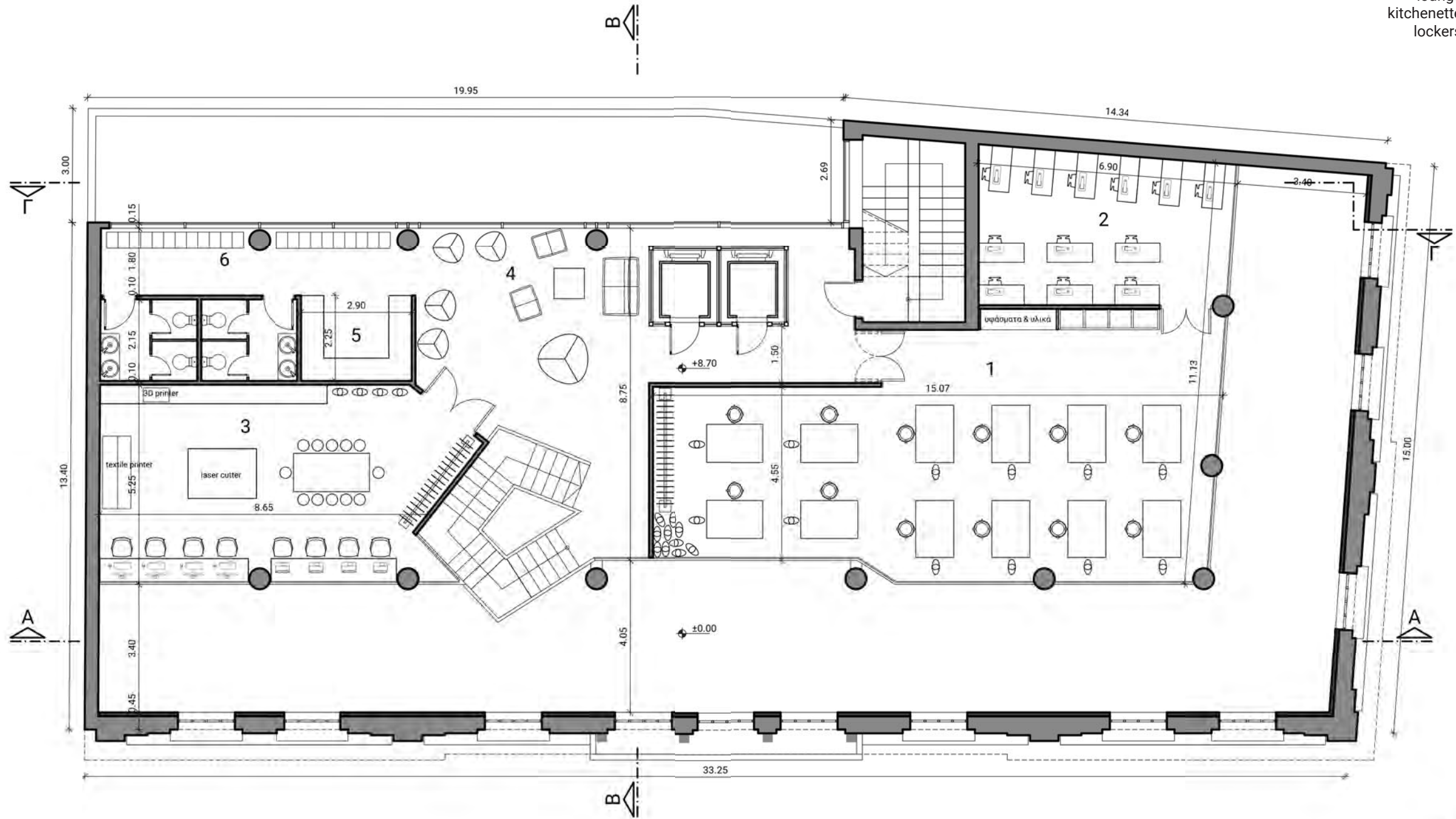
- κύρια είσοδος 1
- δευτερεύουσα είσοδος 2
- reception / lobby 3
- lounge 4
- fabric shop 5
- ταμείο 6
- street cafe 7
- lockers 8
- backyard 9

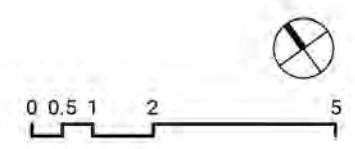
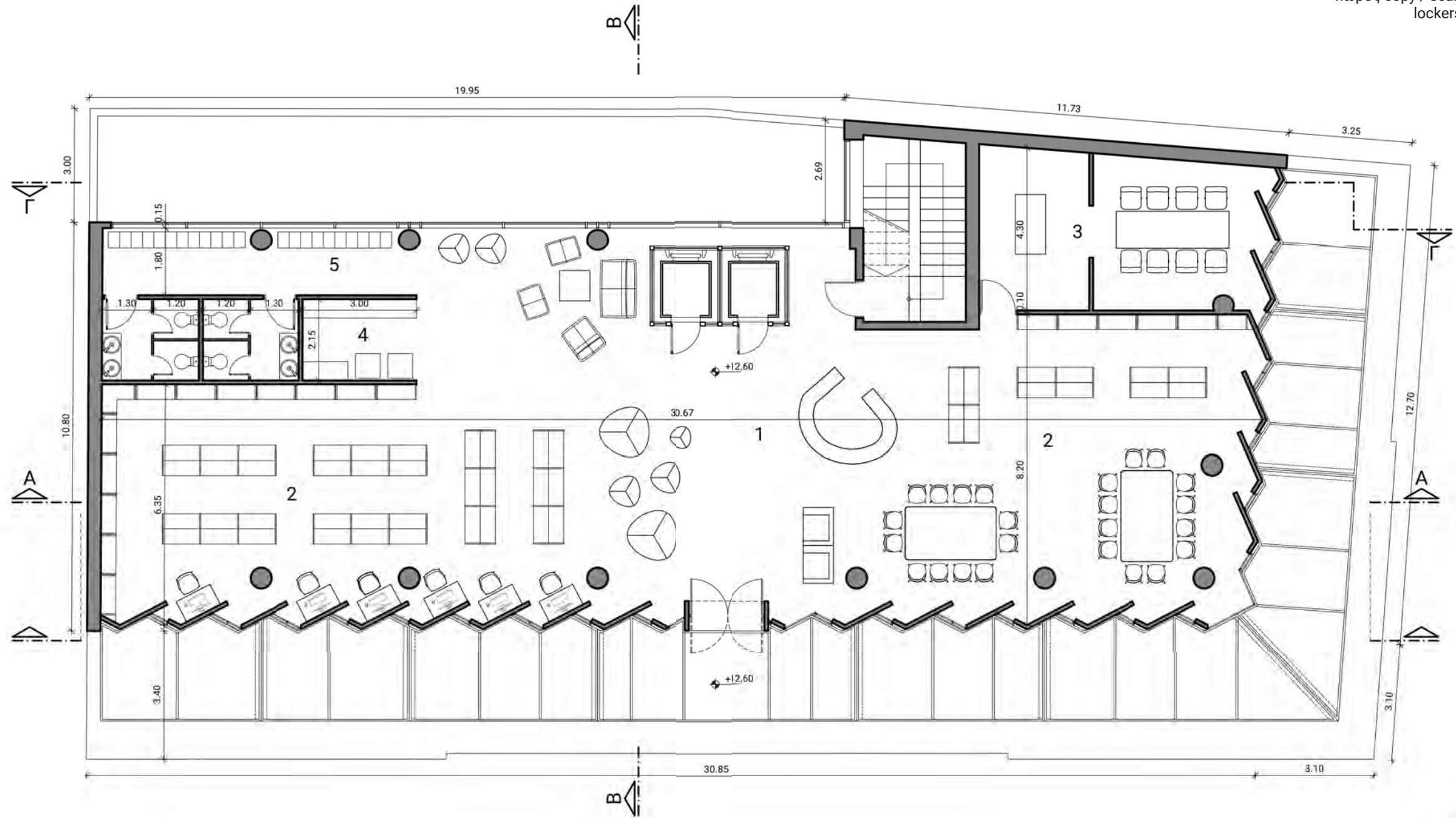
- lounges 1
- showrooms 2

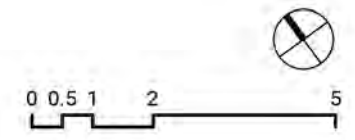
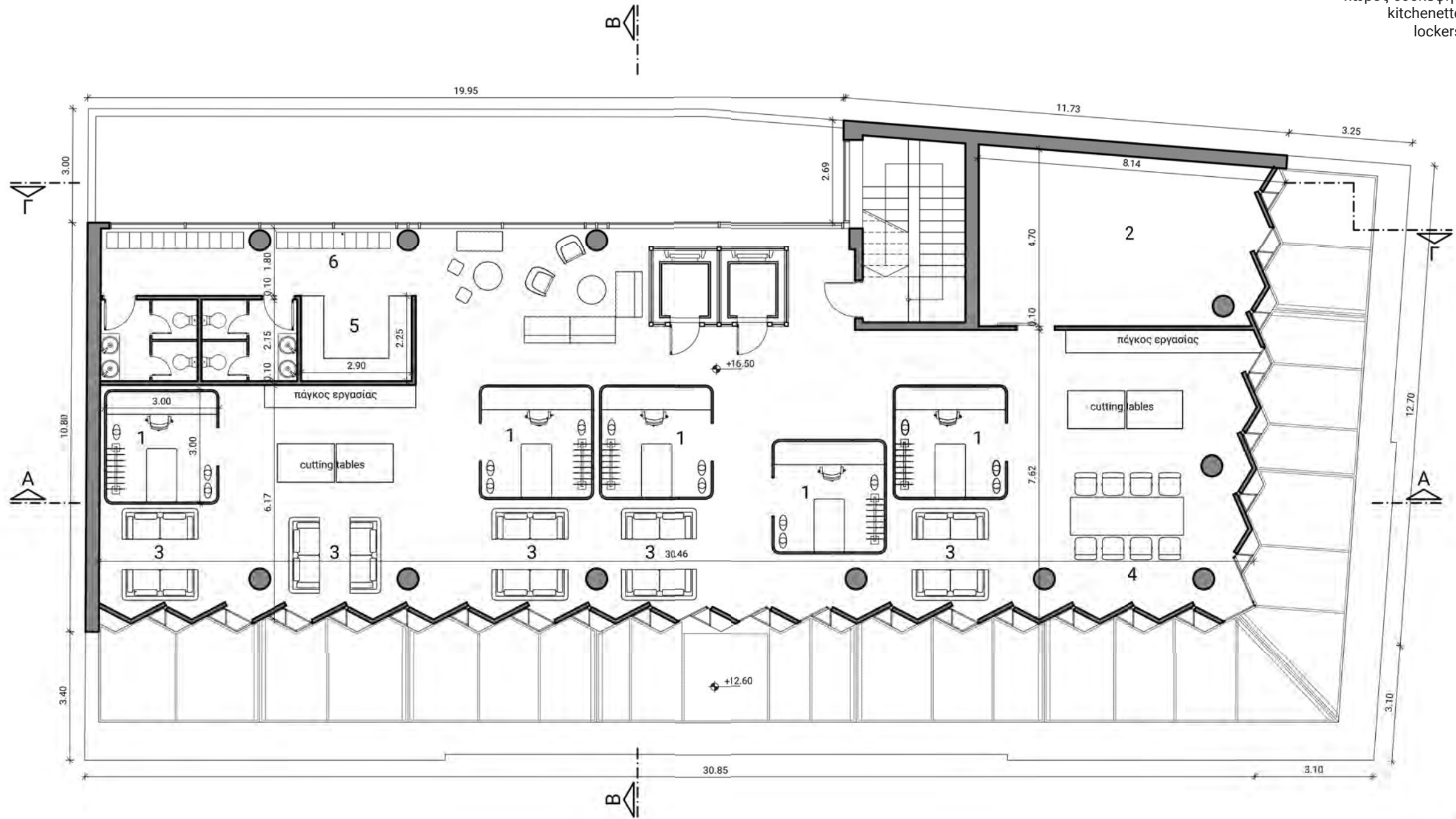
- workroom 1
- sewing room 2
- lab 3
- lounge 4
- kitchenette 5
- lockers 6

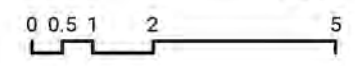
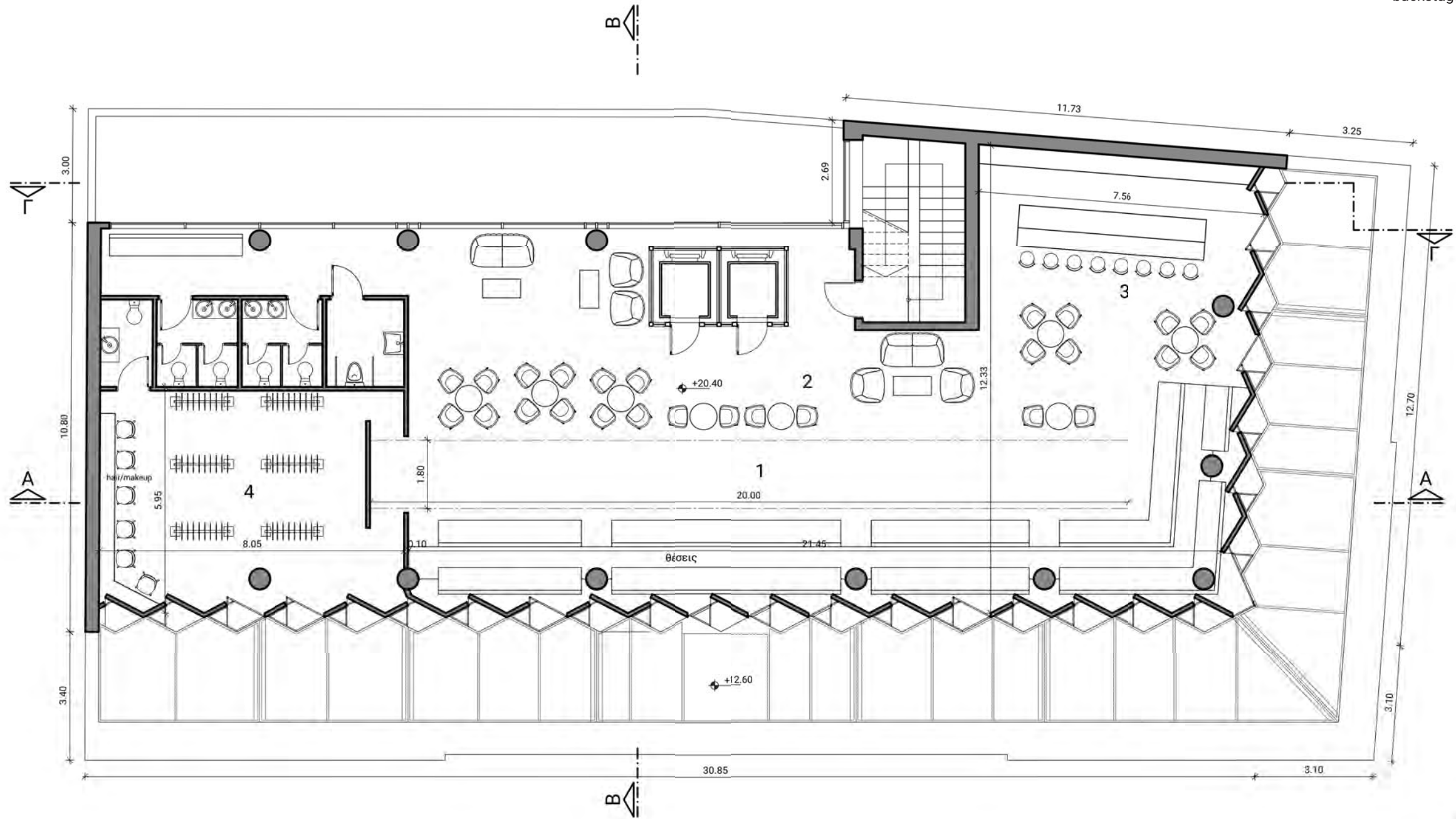
- reception / lobby 1
- βιβλιοθήκη 2
- χώροι διοίκησης 3
- χώρος copy / scan 4
- lockers 5

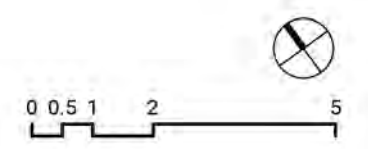
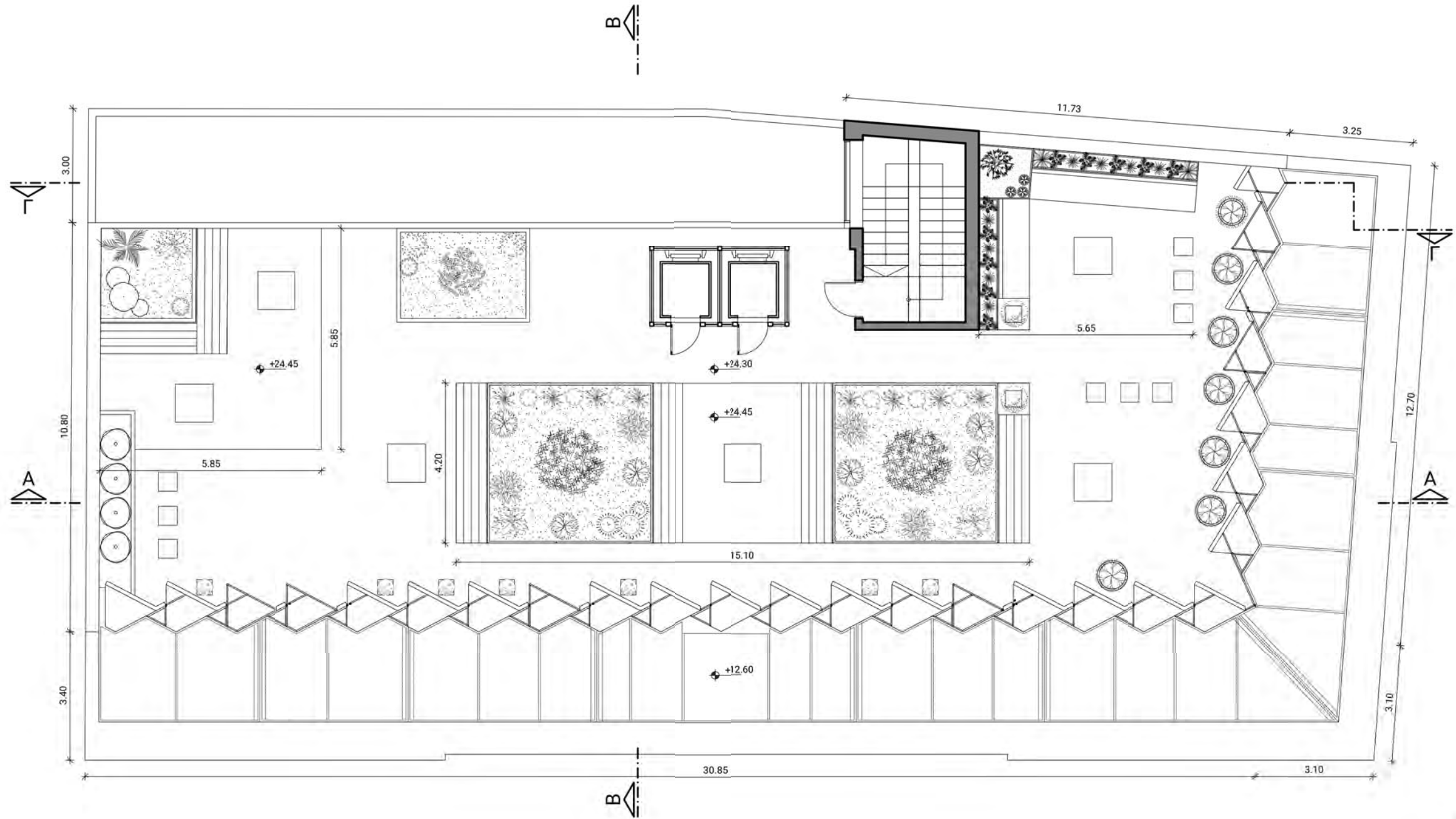

- ατομικό workstation 1
- studio φωτογράφισης 2
- χώρος καθιστικού 3
- χώρος σύσκεψης 4
- kitchenette 5
- lockers 6

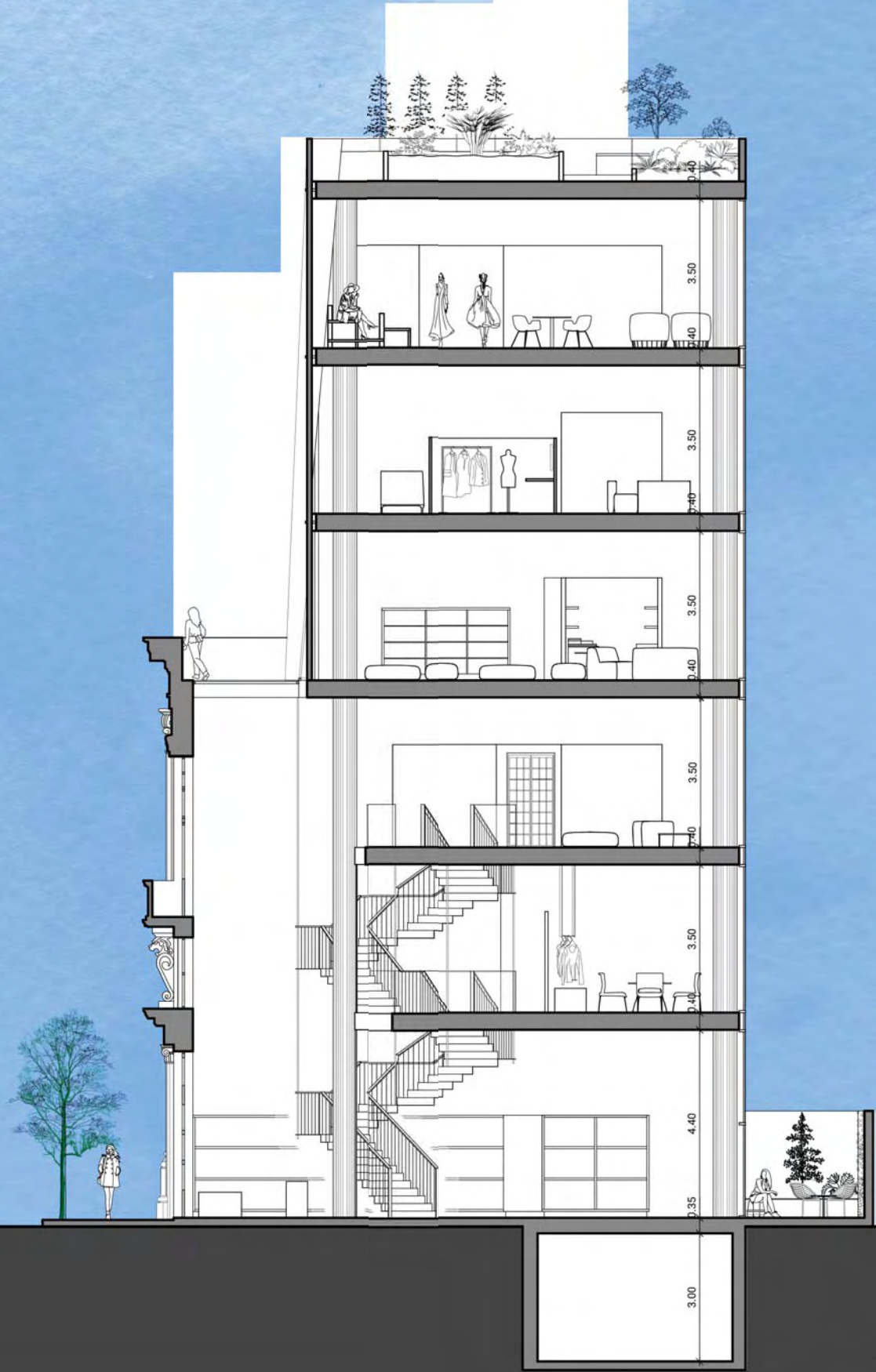
- runway 1
- cafe 2
- bar 3
- backstage 4

Τομή Α-Α

+24.30
δωμα

+20.40
επίπεδο 4

+16.50
επίπεδο 3

+12.60
επίπεδο 2

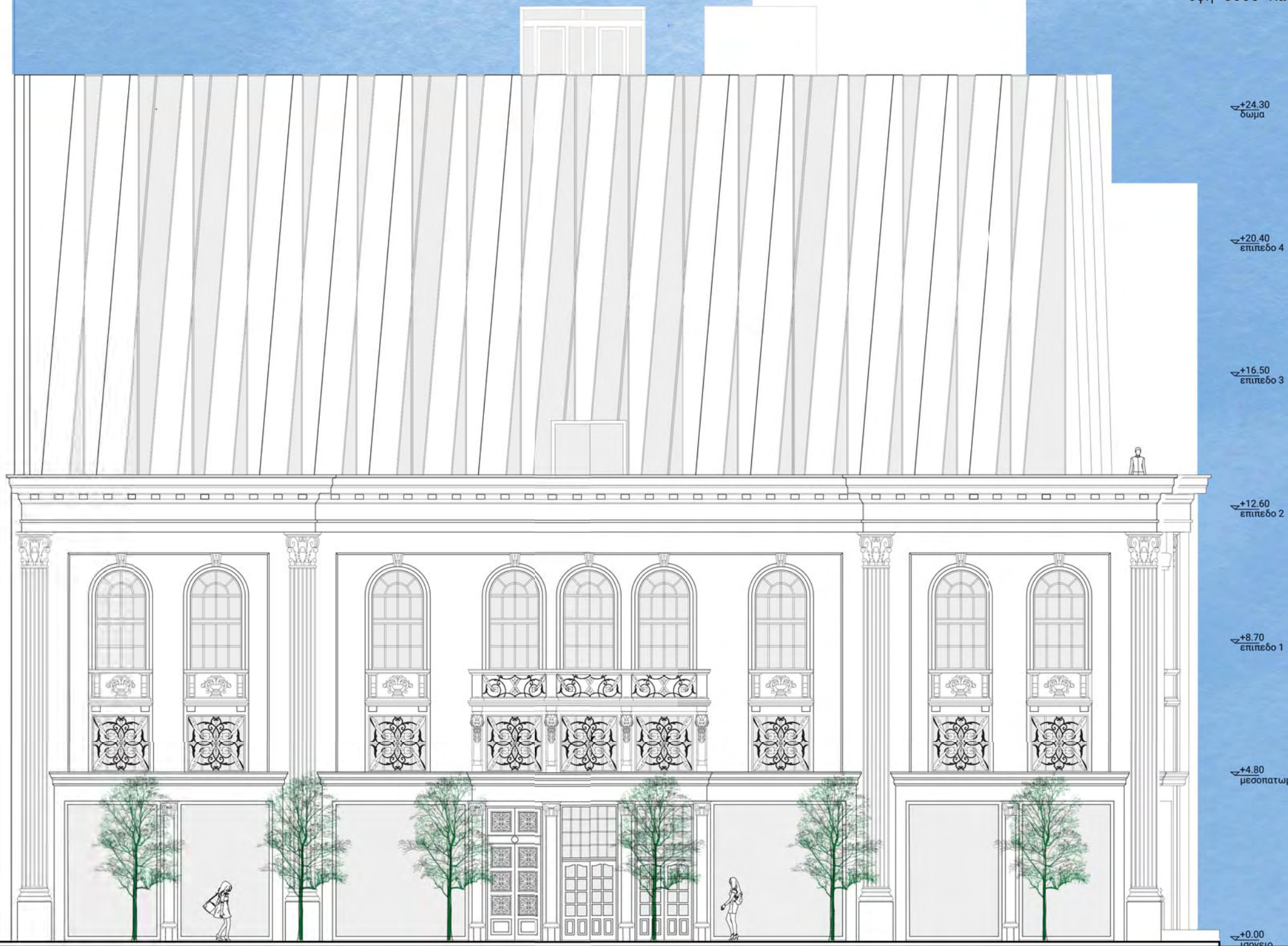
+8.70
επίπεδο 1

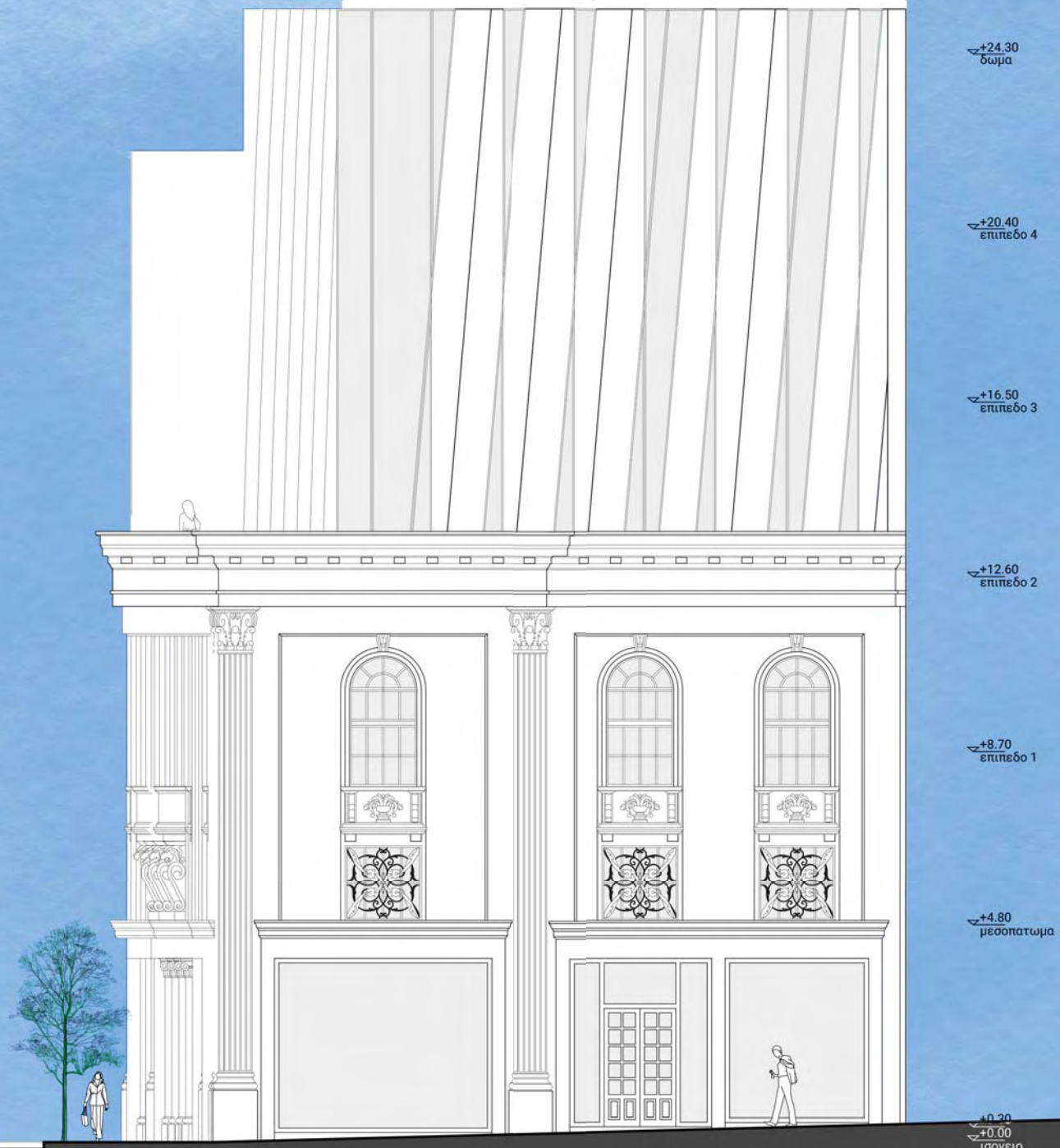
+4.80
μεσοπατώμα

+0.00
ισόγειο

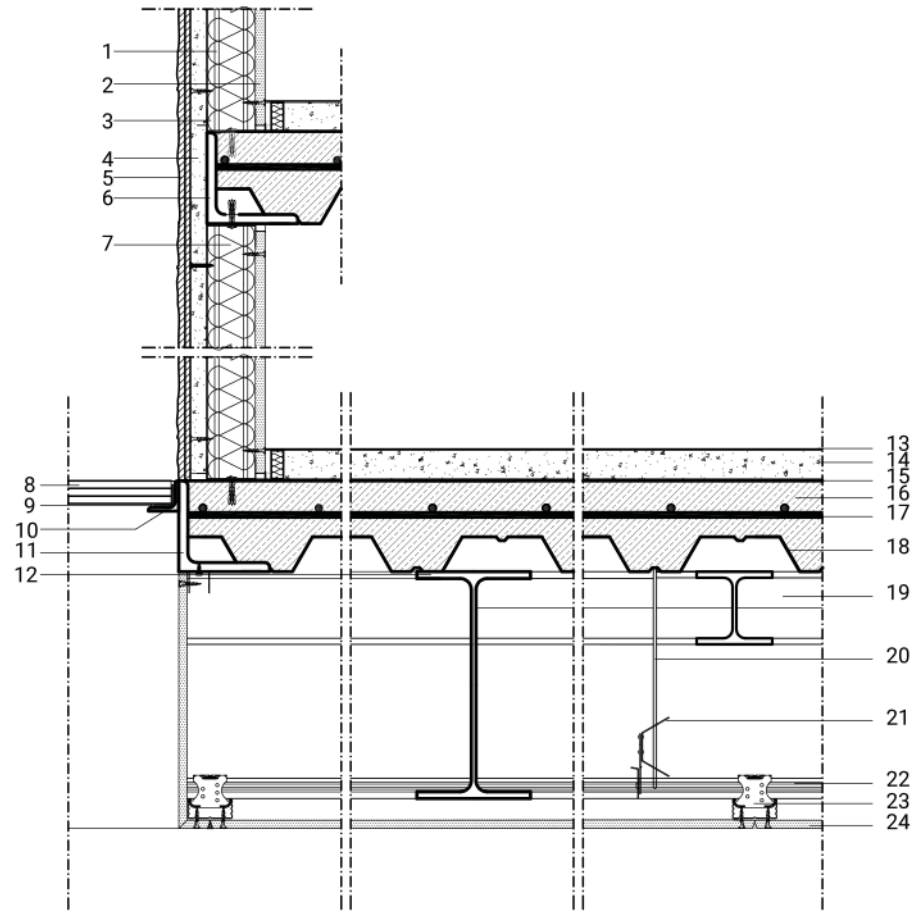
-3.35
υπόγειο

0 0.5 1 2 5

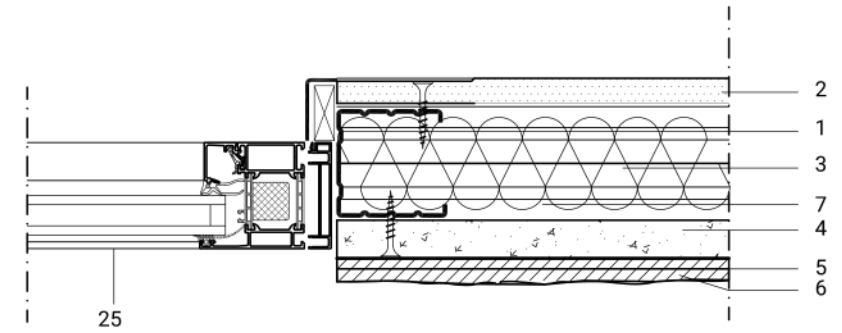
Ενδιάμεσο δάπεδο / εξωτερικός τοίχος / ψευδοροφή

0 0.05 0.1 0.2

Σύνδεση κελύφους με κούφωμα

μεταλλικό προφίλ ορθοστάτη	1	εποξειδική βαφή	13
γυψοσανίδα	2	βιομηχανικό δάπεδο	14
μεταλλικό προφίλ στρωτήρα	3	αρμός 5mm ασφαλτικής μαστίχης	15
concrete skin	4	οπλισμένο σκυρόδεμα	16
επίχρισμα	5	σχάρα οπλισμού σκυροδέματος	17
διαπνέουσα μεμβράνη	6	τραπεζοειδές χαλυβδόφυλλο t=1mm	18
θερμομονωτικό υλικό	7	δοκός στήριξης HEA 100	19
τζάμι triplex 30mm	8	ντίτζα	20
παρέμβυσμα σιλικόνης	9	ταχεία ανάρτηση	21
ισοσκελής γωνία L 40x5mm	10	κύριος οδηγός ανάρτησης	22
γωνιακό έλασμα	11	δευτερεύων οδηγός ανάρτησης	23
δοκός στήριξης IPE 300	12	γυψοσανίδα	24

0 0.05 0.1 0.2

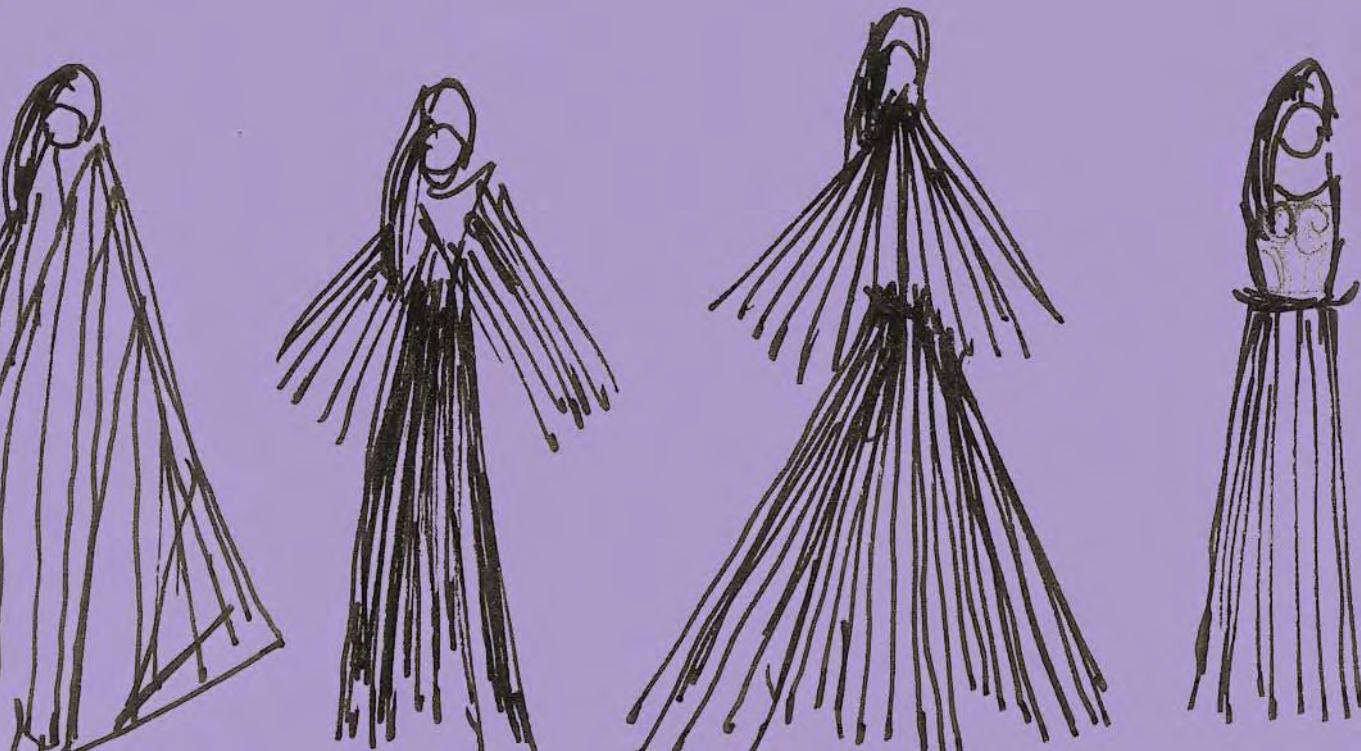

06

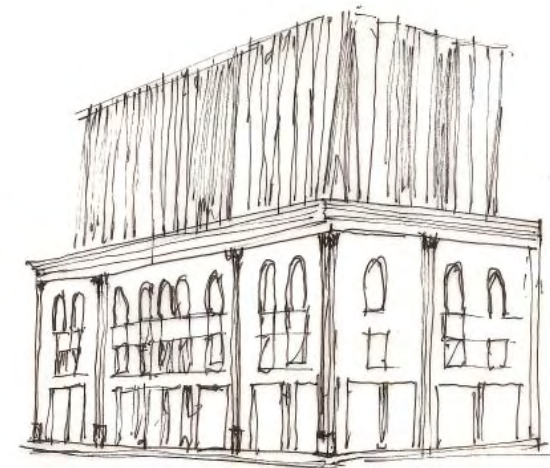
Πρόταση ενδύματος

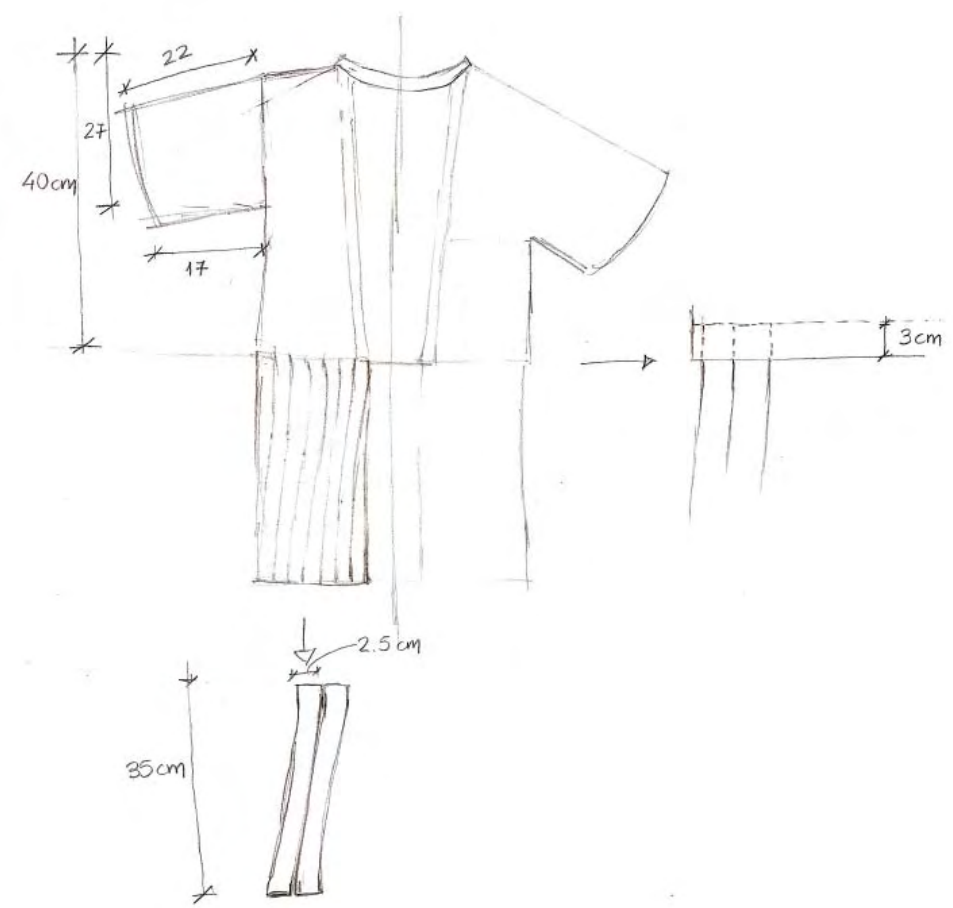
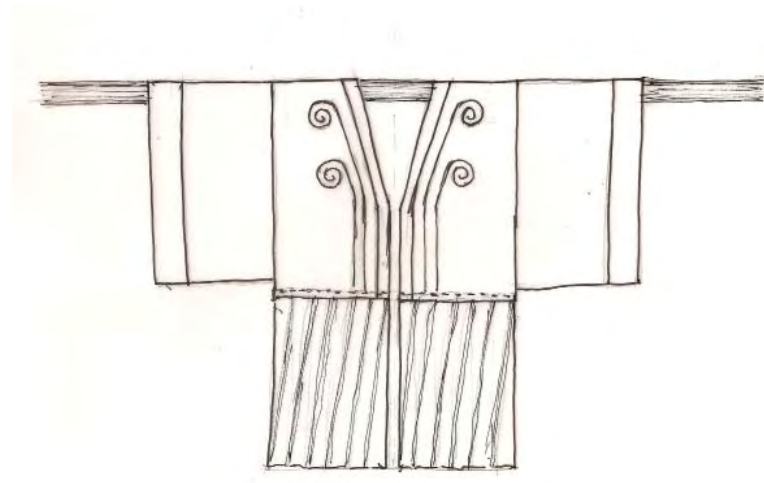
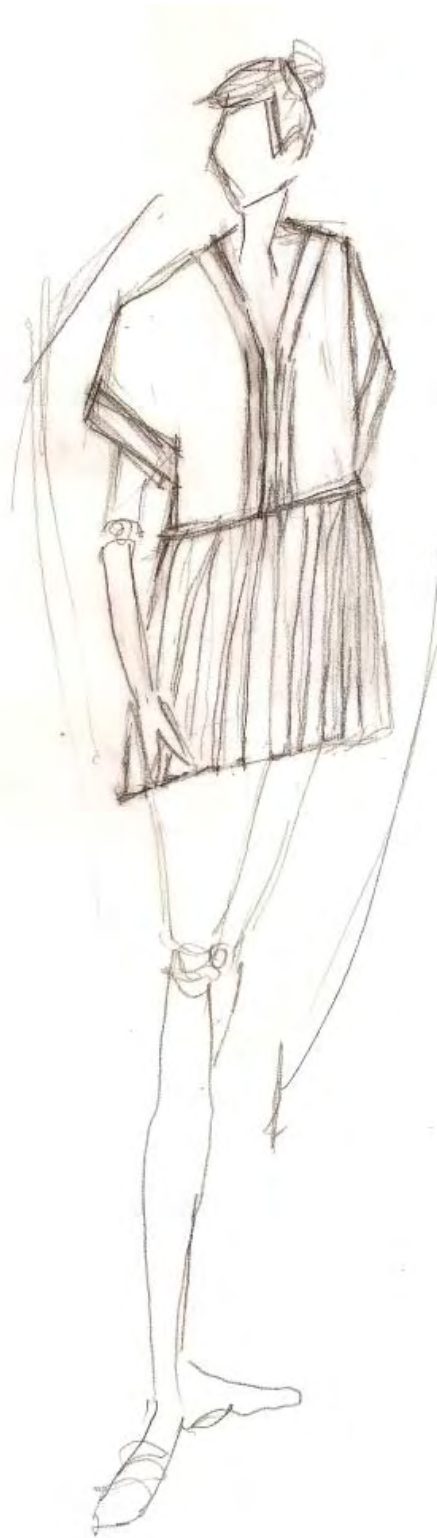

Σε συνέχεια της προσπάθειας για μορφολογική ανταλλαγή, όπου το νέο κτιριακό κέλυφος οργανώθηκε με τα ελαφρά πτυχωτά στοιχεία δημιουργώντας μία κομψή παρουσία στο χώρο πάνω από ένα πλουραλιστικό αλλά στατικό κέλυφος, η δημιουργία ενδύματος εμπνευσμένου από τη συνύπαρξη των δύο κελυφών αποτέλεσε δυνατή πρόκληση, καθώς "αρχιτεκτονική και μόδα διαμορφώνουν την όψη των μητροπόλεων μέσα από τη μορφολογία των κελυφών τους" (Κωτίτσα 2017, σ. 88).

Επιλέχθηκε ένα διαχρονικό ρούχο, το πανωφόρι, που ανταποκρίνεται στο κριτήριο της μονιμότητας που επιδιώκει η μόδα και ταυτόχρονα έχει χαλαρό στυλ, ουσιαστικά αποτελεί ένα must-have ένδυμα για κάθε γκαρνταρόμπα.

Το πατρόν διαμορφώνεται σε δύο ζώνες, όπως και το κτίριο με αντιστροφή, δηλ. για το επάνω μέρος του ενδύματος επιλέγεται ύφασμα σταθερό (πικέ βαμβακερό) και λιτός σχεδιασμός. Για το κάτω μέρος επιλέγεται λεπτό, ανάλαφρο, σχεδόν διάφανο ύφασμα (βατίστα βαμβακερή) και κυματοειδείς πιέτες (wave tucks) εμπνευσμένες από τη μορφολογία του νέου κελύφους του κτιρίου. Η διαφάνεια του υφάσματος αποδίδει τη διαφάνεια των ανοιγμάτων του κτιρίου ανάμεσα στις πιέτες. Η κοινή σχεδιαστική προσέγγιση για το κτιριακό κέλυφος και το ένδυμα επιβεβαιώνουν τη διάδραση μεταξύ μόδας και αρχιτεκτονικής.

- 01 **Χάρτης της Θεσσαλονίκης του 1882-1883 από τον Eyice.** [online image]
Ανακτήθηκε 18 Μαρτίου 2018:
<http://www.jct.gr/Petropoulos.pdf>
- 02 **Χάρτης της Θεσσαλονίκης του 1882-1883.**
Διοσή Ε., Αποκατάσταση – επανάχρηση διατηρητέου κτιρίου στην οδό Ιουστινιανού 27, διπλωματική εργασία, Θεσσαλονίκη, Α.Π.Θ, 2016
- 03 **Οι συνοικίες της Θεσσαλονίκης στις αρχές του 20ου αιώνα.**
Καραδήμου - Γερόλυμπου, Α 1995, Η ανοικοδόμηση της Θεσσαλονίκης μετά την πυρκαγιά του 1917: Ένα ορόσημο στην ιστορία της πόλης, 2η έκδ., University Studio Press, Θεσσαλονίκη
- 04 **Το σχέδιο της νέας Θεσσαλονίκης του Ernest Hébrard.** [online image]
Ανακτήθηκε 18 Μαρτίου 2018:
<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f2/ThessaloniqueH%C3%A9brard.PNG>
- 05 **Η περιοχή Βαλαωρίτου.**
Ιδία επεξεργασία.
- 06 **Περιοχή Βαλαωρίτου.**
09 Προσωπικό αρχείο.
- 10 **Διαγράμματα περιοχής**
12 **Βαλαωρίτου.**
Ιδία επεξεργασία.
- 13 **Ο Φραγκομαχαλάς πριν την πυρκαγιά του 1917.**
Καραδήμου - Γερόλυμπου, Α 1995, Η ανοικοδόμηση της Θεσσαλονίκης μετά την πυρκαγιά του 1917: Ένα ορόσημο στην ιστορία της πόλης, 2η έκδ., University Studio Press, Θεσσαλονίκη
- 14 **Ο Φραγκομαχαλάς τον 19ο αιώνα.**
Χεκίμογλου, Ε 1996, A la Kazika de Malta Η ξεχασμένη εβραϊκή συνοικία της Μάλτας στη Θεσσαλονίκη, Θεσσαλονίκη, ΧΡΟΝΙΚΑ, 10:146, σ.σ 11-15
- 15 **Οδός Φράγκων μπροστά από την Οθωμανική Τράπεζα.** [online image]
Ανακτήθηκε 18 Μαρτίου 2018:
<http://thessaloniki.photos.vagk.gr/el/photos-gr/old-photos-gr/old-photos-streets-gr/203-old-photos-streets-021-gr.html>
- 16 **Περιοχή Φραγκομαχαλά.**
21 Προσωπικό αρχείο.
- 22 **Άποψη του τμήματος της πόλης που ανοικοδομήθηκε μετά την πυρκαγιά του 1890.**
Κολώννας, Β 2005, Έλληνες αρχιτέκτονες στην οθωμανική αυτοκρατορία : 19ος-20ός αιώνας, Ολκός, Αθήνα
- 23 **Η προκουαία της Θεσσαλονίκης.**
Κολώννας, Β 2005, Έλληνες αρχιτέκτονες στην οθωμανική αυτοκρατορία : 19ος-20ός αιώνας, Ολκός, Αθήνα
- 24 **Η οδός Λέοντος Σοφού στο ύψος της οδού Φράγκων.**
Κολώννας, Β 2005, Έλληνες αρχιτέκτονες στην οθωμανική αυτοκρατορία : 19ος-20ός αιώνας, Ολκός, Αθήνα
- 25 **Κύρια όψη επί της οδού Καθολικών πριν την κατεδάφιση του ορόφου.** [online image]
Ανακτήθηκε 16 Μαρτίου 2018:
<http://parallaximag.gr/wp-content/uploads/lozis-veritas-10.jpg>

Πηγές εικόνων

- 26 **Η γωνία των οδών Καθολικών και Βηλαρά πριν την κατεδάφιση του ορόφου.** [online image]
Ανακτήθηκε 21 Οκτωβρίου 2017: <https://thessarchitecture.files.wordpress.com/2015/02/vagler-don-ceb1ceb3cebdcf89cf-83cf84ceb7ceb8ceb5cf83cf83ceb1cebcbcebfcdbdceb9cebaceb7.jpg>
- 27 **Λεπτομέρεια της κεντρικής εισόδου πριν την κατεδάφιση του ορόφου.** [online image]
Ανακτήθηκε 20 Μαρτίου 2018: <https://www.facebook.com/groups/agnosti.thessaloniki/photos/>
- 28 **Σχέδια αρχικής οικοδομικής**
37 **αδείας.**
Αρχείο Πυρκαϊστού Ζώνης Θεσσαλονίκης 14-05-2017
- 38 **Το κτίριο μετά την κατεδάφιση του ορόφου.** [online image]
Ανακτήθηκε 21 Οκτωβρίου 2017: <https://thessarchitecture.files.wordpress.com/2015/02/vagler-don-ceb1ceb3cebdcf89cf-83cf84ceb7-ceb8ceb5cf83cf-83ceb1cebcbcebfcdbdceb9cebaceb7.jpg>
- 39 **Σημερινή κατάσταση του κτιρίου.**
Προσωπικό αρχείο.
- 40 **ΦΕΚ.** [online document]
41 Ανακτήθηκε 15 Μαρτίου 2018: <http://www.et.gr/index.php/anaziti-si-fek>
- 42 **Άποψη του κτιρίου το 2015.** [online image]
Ανακτήθηκε 19 Μαΐου 2017: https://thessarchitecture.files.wordpress.com/2015/12/dsc_4521.jpg
- 43 **Όψη οδού Καθολικών.** [online image]
Ανακτήθηκε 19 Μαΐου 2017: https://thessarchitecture.files.wordpress.com/2015/12/dsc_4515.jpg
- 44 **Τιμολόγιο πώλησης σε κατάσταση του κτιρίου.**
Προσωπικό αρχείο.
- 45 **Όψη οδού Βηλαρά.** [online image]
Ανακτήθηκε 19 Μαΐου 2017: https://thessarchitecture.files.wordpress.com/2015/12/dsc_4512.jpg
- 46 **Λεοντόμορφα φουρούσια κάτω από το μπαλκόνι.** [online image]
Ανακτήθηκε 20 Μαρτίου 2018: <https://www.facebook.com/groups/agnosti.thessaloniki/photos/>
- 47 **Προστατευτικές σιδεριές Art Nouveau.** [online image]
Ανακτήθηκε 19 Μαΐου 2017: https://thessarchitecture.files.wordpress.com/2015/12/dsc_4510.jpg
- 48 **Πόρτα εισόδου του κτιρίου.** [online image]
Ανακτήθηκε 8 Μαΐου 2017: <https://www.facebook.com/groups/agnosti.thessaloniki/photos/>
- 49 **Η μοναδική φωτογραφία που βρέθηκε από το εσωτερικό του κτιρίου.** [online image]
Ανακτήθηκε 20 Μαρτίου 2018: <https://www.facebook.com/groups/agnosti.thessaloniki/photos/>

- 50 **Λεπτομέρειες κτιρίου.**
55 Προσωπικό αρχείο.
- 56 **Το κτίριο ενταγμένο στην περιοχή του.**
57 Προσωπικό αρχείο.
- 58 **Λεπτομέρειες εκλεκτικιστικών στοιχείων του κτιρίου.**
61 Ιδία επεξεργασία.
- 62 **Διάγραμμα μεθόδου αποκατάστασης και επανάχρησης του κτιρίου.**
Ιδία επεξεργασία.
- 63 **Εμπορικό κέντρο Πλατεία.** [online image]
Ανακτήθηκε 12 Μαρτίου 2018: <http://www.gekterna.com/el/activities/real-estate/real-estate-emporiko-epixeirhmatiko-ken-tro-plateia-8essalonikh>
- 64 **Χρηματιστηριακό Κέντρο.**
Μαυρομάτης, Μ1996, Λαδάδικα, από την εγκατάλειψη στη διάσωση, Υπουργείο Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Αθήνα
- 65 **Προσθήκη ορόφων στο κτίριο του παλιού Ταχυδρομείου στη Βιέννη.** [online image]
Ανακτήθηκε 15 Ιανουαρίου 2018: <https://i.pinimg.com/736x/e1/5c/c8/e15cc854b-320b144a687864451ffd58f.jpg>
- 66 **Κτίριο κατοικίας από οξειδωμένο χάλυβα πίσω από διατηρητέους τοίχους στάβλου του 19ου αιώνα.** [online image]
Ανακτήθηκε 2 Ιουλίου 2017: <https://ar.pinterest.com/in/622130135997545989/?lp=true>
- 67 **Kolumba Museum στην Κολωνία.** [online image]
Ανακτήθηκε 8 Μαΐου 2018: http://img.over-blog-kiwi.com/1/48/40/59/20150228/ob_b390bf_peter-zumthor-kolumba-museum-cologne.jpg
- 68 **Caixa Forum στη Μαδρίτη.** [online image]
Ανακτήθηκε 20 Μαρτίου 2018: <http://www.architravel.com/architravel/building/caixa-forum-madrid>
- 69 **Giant's causeway, βόρεια Ιρλανδία.** [online image]
Ανακτήθηκε 9 Μαΐου 2018: https://www.covingtontravel.com/wp-content/uploads/2013/07/Dollarphotoclub_63871261_giants-causeway.jpg
- 70 **Nazca lines, Περού.** [online image]
Ανακτήθηκε 9 Μαΐου 2018: https://eoimages.gsfc.nasa.gov/images/imagerecords/5000/5848/nazca_IKO_2005015_lrg.jpg
- 71 **Ο Josef Albers και οι σπουδαστές στο Bauhaus, 1928.** [online image]
Ανακτήθηκε 9 Μαΐου 2018: http://www.tate.org.uk/sites/default/files/images/albers_preliminary_course_0.jpg
- 72 **Stack-n-fold, Simon Cygielski.** [online image]
Ανακτήθηκε 9 Μαΐου 2018: <http://cygielski.com/index.php?page=stack>
- 73 **OMV H2 house, Greg Lynn.** [online image]
Ανακτήθηκε 9 Μαΐου 2018: http://glform.com/wp-content/uploads/2012/01/H2_1-516x332.jpg

- 74 **Πρόπλασμα πτυχωτών στοιχείων για τις όψεις.**
Ιδία κατασκευή.
- 75 **Η εξέλιξη της πτύκωσης από το**
77 **χιτώνα στο κέλυφος.**
Horn, MJ 1975, The second skin: An interdisciplinary study of clothing, 2nd edn, Houghton Mifflin, Boston, MA, United States / 75
Προσωπικό αρχείο. / 76
Ιδία επεξεργασία. / 77
- 78 **Εφαρμογή του concrete skin σε**
όψη κτιρίου. [online image]
Ανακτήθηκε 19 Μαΐου 2018:
<https://www.rieder.cc/en/architecture/products/concrete-skin>
- 79 **Φρεάτιο ανελκυστήρα από wire**
mesh. [online image]
Ανακτήθηκε 19 Μαΐου 2018:
<https://www.bankerwire.co.uk/projects/studio-london>
- 80 **Βιομηχανικό δάπεδο.** [online
image]
Ανακτήθηκε 19 Μαΐου 2018:
<https://www.apartmenttherapy.com/how-much-did-it-cost-to-install-your-polished-concrete-floor-reader-intelligence-request-212256>
- 81 **Deck.** [online image]
Ανακτήθηκε 19 Μαΐου 2018:
http://envisiondecking.com/tamko_press_releases/tamko-unveils-envision-decking-contractor-program/
- 82 **Charred wood.** [online image]
Ανακτήθηκε 19 Μαΐου 2018:
https://www.flooringsupplies.co.uk/vinyl/16641/karndean_van_gogh_charred_oak_vgw102t_vinyl_flooring

B

Βυζοβίτη, Σ. 2007, *Η αρχιτεκτονική της πτύκωσης: οντολογία και γενεαλογία μιας νέας πρακτικής*, στο Βεργόπουλος, Σ. και Καλφόπουλος, Α. (επιμ), *Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός και Ψηφιακές Τεχνολογίες*, σσ:37- 44, Εκκρεμές, Θεσσαλονίκη

Γ

Γεωργιάδου, Σ κ ά 1994, *Ιστορικά κτίρια ιστορικοί τόποι στην εντός των τειχών περιοχή της Θεσσαλονίκης*, ΤΕΕ, Τ Κ Μακεδονίας, Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης ΑΠΘ, Πολ. Σχ., Τμ. Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Θεσσαλονίκη

D

Deleuze, G 2006, *The Fold: Leibniz and the Baroque*, University of Minnesota Press, Minneapolis

Δ

Δημοσθένους, Μ 2004, *Μέθοδοι και υλικά αποκατάστασης και ενίσχυσης διατηρητέων κτιρίων από φέρουσα τοιχοποιία*, ΤΕΕ-Τμ. Κεντρ. Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη, ανακτήθηκε 6 Μαΐου 2018, < http://library.tee.gr/digital/kma/kma_m1430/kma_m1430_dimosthenous.pdf >

Z

Ζαρκάδα-Πιστιόλη, Χ, Καμπούρη, Ε, Μέντζα-Στεργίου, Α κ ά 1985, *Νεώτερα μνημεία της Θεσσαλονίκης*, Υπουργείο Πολιτισμού, 4η Εφορεία Νεωτέρων

Μνημείων, Θεσσαλονίκη

Ζαρκάδα-Πιστιόλη Χ 2011, *Ο εκλεκτικισμός στη Θεσσαλονίκη, Αρχαιολογία & Τέχνες*, ανακτήθηκε 16 Μαρτίου 2018, < <https://www.archaiologia.gr/wp-content/uploads/2011/06/7-15.pdf>>

H

Highfield, D 1991, *The Construction of New Buildings Behind Historic Facades*, Taylor & Francis Ltd, London, United Kingdom

K

Καραδήμου - Γερόλυμπου, Α 1995, *Η ανοικοδόμηση της Θεσσαλονίκης μετά την πυρκαγιά του 1917: Ένα ορόσημο στην ιστορία της πόλης*, 2η έκδ., University Studio Press, Θεσσαλονίκη

Κατσαβουνίδου, Γ 2004, *Αόρατες παρενθέσεις : 27 πόλεις στη Θεσσαλονίκη*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα

Κολώνας, Β & Παπαματθαϊάκη Λ 1980, *Ο αρχιτέκτονας Vitaliano Poselli : Το έργο του στη Θεσσαλονίκη του 19ου αιώνα*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

Κολώνας, Β 1994, *Η Θεσσαλονίκη πριν και μετά την πυρκαγιά του 1917. Ένα ιστορικό πλαίσιο για σύγχρονες παρεμβάσεις και προβληματισμούς*, ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2018, < http://library.tee.gr/digital/tri/tri_m23/tri_m23_kolonas.pdf>

Κολώνας, Β 2005, *Έλληνες αρχιτέκτονες στην οθωμανική αυτοκρατορία : 19ος-20ός αιώνας*, Ολκός, Αθήνα

Βιβλιογραφία

Κολώνας, Β 2016, *Η αρχιτεκτονική μιας εκατονταετίας : Θεσσαλονίκη 1912-2012*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη

Κωτίτσα, Ι 2017, *Διάδραση ανάμεσα σε αρχιτεκτονική και μόδα: Η επίδραση της στη διαμόρφωση του κελύφους*, ερευνητική εργασία, Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Λ

Λάββας Γ 1984, *Κλασικισμός, Ιστορισμός, Εκλεκτικισμός: Νεοκλασική Πόλη και Αρχιτεκτονική*, Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου ανακτήθηκε 21 Μαρτίου 2018, < https://georgelavas.gr/download.php?f=gloa_32c_0063_gr_1086.pdf>

Λαμπροπούλου, Α κ ά 2008, *Η εβραϊκή παρουσία στον ελλαδικό χώρο (4ος - 19ος αι.) = The Jewish Presence in the Greek Territory (4th - 19th centuries)*, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (Ε.Ι.Ε.), Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών, Αθήνα

L

Lebéé, A 2015, *From Folds to Structures, a Review. International Journal of Space Structures*, Multi-Science Publishing 30 (2), pp.55-74, ανακτήθηκε 12 Απριλίου 2018, < <https://hal-enpc.archives-ouvertes.fr/hal-01266686> >

M

Μαλλούχου -Tufano, Φ., 2016, *Προστασία και Διαχείριση Μνημείων. [ηλεκτρ. βιβλ.]*, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα, Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/6466>

Μαυρομάτης, Μ 1996, *Λαδάδικα, από την εγκατάλειψη στη διάσωση*, Υπουργείο Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Αθήνα

Μωραΐτης, Κ 2015, *Η σχηματοποίηση του ανάγλυφου του εδάφους: Η πρακτική οργάνωση του εδάφους και η πολιτισμική «εμμένεια» του γήινου ανάγλυφου. [Κεφάλαιο Συγγράμματος]. Στο Μωραΐτης, Κ. 2015. Σχήματα τοπίου. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. κεφ 5.*

O

Ο Χάρτης της Βενετίας, 1964, *Διεθνής Χάρτης για την Αποκατάσταση και Συντήρηση Μνημείων και Μνημειακών Συνόλων*, ανακτήθηκε 10 Μαρτίου 2018, < <http://www.charta-von-venedig.de/%CF%87%CE%AC%-CF%81%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B2%CE%B5%CE%BD%CE%B5%CF%84%CE%AF%CE%B1%CF%82-1964.html>>

R

Richards, J 1994, *Facadism*, Routledge, London, United Kingdom

Σ

Συλλογικό έργο, 2009, *Λεξικό της κοινής νεοελληνικής*, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη

X

Χεκίμογλου, Ε 1996, *A la Kazika de Malta Η ξεχασμένη εβραϊκή συνοικία της Μάλτας στη Θεσσαλονίκη*, Θεσσαλονίκη, ΧΡΟΝΙΚΑ, 10:146, σ.σ 11-15